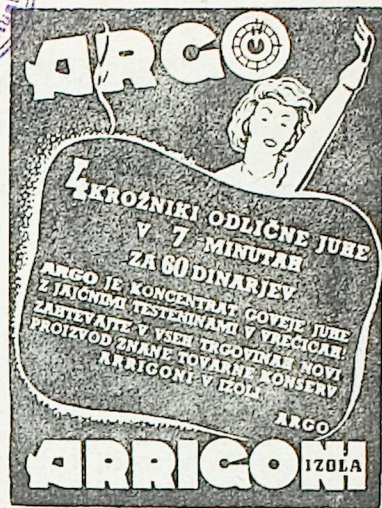

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. delarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Socialistična zveza predlaga kandidate

Izredna aktivnost političnih organizacij pred volitvami

Te dni je bilo po vseh naših občinah izredno živahno. Občinski odbori Socialistične zveze in občinski komiteji ZKS so na skupnih sejah razpravljali o svojih kandidatih, oziroma o svojih predstavnikih, ki so jih sklenili predlagati za kandidate za poslance na predstojajočih volitvah v Republiki in Zvezno skupščino.

Tako so bili taki sestanki v ponedeljek v Kopru, v torek v Divači, Izoli, Piranu, Pivki in Ilirski Bistrici, v sredo v Hrpeljah in Postojni, v četrtek pa v Sežani. Dogovarjanje za kandidiranje zveznih ljudskih poslancev je bilo

Kajtimira, tovariša Alberta Jakopiča, sekretarja Okrajnega komiteja ZKS v Kopru.

Koprski okraj voli enega poslanca v Zvezni zbor proizvajalcev po industrijski skupini. Vseh devet občin se je sporazumelo, da bodo to kandidaturo ponudile tovarišu Tonetu Šturmu, pomočniku direktorja Splošne plovbe Piran in predsedniku Okrajnega sindikalnega sveta.

V kmetijski skupini voli v Zvezni zbor proizvajalcev vsa zahodna Slovenija le enega poslanca in je sklenila to kandidaturo poveriti znanemu partizanskemu borcu, članu CK ZKS Janezu Hribarju.

Kot rečeno pa še niso po vseh občinah znani predlogi za kandidate za republiške ljudske poslance, čeprav so tudi ti v glavnem že znani ali pa bodo dokončno znani v najkrajšem času. Tako so se v prvi volilni enoti v Kopru že sporazumeli, da bodo politične organizacije za svojega kandidata v republiški zbor nove Ljudske skupščine LRS predložile podpredsednika Izvršnega sveta Staneta Kavčiča. Tudi k njemu bo šla posebna delegacija in ga prosila, naj sprejme kandidaturu. V drugi volilni enoti v Kopru pa še nimajo določenega predloga za kandidata.

V republiški zbor so nadalje predlagali v Divači in Hrpeljah predsednika OLO Koper Albina Dujca, v Izoli Gina Gobba, v Pivki Albina Kureta, v Piranu Davorina Ferligoja, v Sežani Alfonza Grmeku, v Postojni pa Ivana Regenta, medtem ko se v Ilirski Bistrici še niso mogli sporazumeti o kandidatu. Prav tako še ni povsod znanih pet kandidatov

za poslance, ki jih koprski okraj voli v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS.

Vsi omenjeni sestanki po naših občinah so bili izredno živahni in razgibani. Predvsem je bilo opaziti živo zanimanje vseh sodelujočih za naloge, pred katerimi so zdaj pred bližnjimi volitvami vse politične organizacije. Opaziti je tudi bilo, da so zborovalci izredno kritično presojali vse predloge in podrobno pretresali vrednost posameznih predlaganih kandidatov, saj se dobro zavedajo, da bo družbeni razvoj veliko odvisen prav od poslancev, ki jih bomo sedaj izvolili za prihodnja 4 leta.

Plenarna seja občinskega odbora SZDL in občinskega komiteja ZKS v Kopru minuli ponedeljek

Tovariš Brecelj je sprejel

Ko so se politične organizacije v občinah Koper, Izola, Piran in Hrpelje sporazumele, da ponudijo kandidaturu za poslanca v zvezni zbor Ljudske skupščine FLRJ tov. dr. Marjanu Breclju, zveznemu državnemu sekretarju za blagovni promet in predsedniku Turistične zveze Jugoslavije, je v sredo šla k njemu posebna delegacija. Delegacijo je vodil predsednik OLO Koper Albin Dujc, sestavljali pa so jo predstavniki vseh štirih omenjenih občin.

Tovariš Breclj je delegacijo sprejel v poslopju Ljudske skupščine LRS v Ljubljani. Predsednik Dujc je dr. Marjanu Breclju predstavil člane delegacije in povedal, da so bili izbrani na razširjenih sejah SZDL v vseh štirih občinah, ki sestavljajo to volilno enoto, z nalogo, da kot pred-

stavniki SZDL naprosijo tovariša Breclja, naj sprejme kandidaturu za zveznega poslanca, ker ga namerava SZDL na prihodnjih zbiorih volivcev predlagati kot svojega kandidata za poslanca v zvezni zbor. Razložil mu je željo in prošnjo našega članstva SZDL, naj bi to kandidaturu sprejel.

Tovariš Breclj je nekoliko presenečen odgovoril, da mu je težavno takoj dati odgovor, ker ni razmišljal o tej možnosti. Vendar pa je po kratkem preudarku in zagotovilih članov delegacije, da politični aktivni te volilne enote odločno želijo njegovo kandidaturu, tovariš Breclj ponudbo sprejel. Pri tem je sicer ugotovil, da doslej ni veliko hodil v Koper, vendar pa so mu člani delegacije vse pomisleke takoj ovrgli, saj je vsakemu dobro znana splošna ob-

širna politična in gospodarska razgledanost tovariša Breclja. Še posebej so željo članstva SZDL svojih občin tolmačili tovariši Davorin Ferligoj, Anton Brezavšček, Karel Štrukelj in Anton Ovčarič, medtem ko je tovariš Albin Dujc dr. Breclju na kratko razložil politični in gospodarski položaj ter mu raztolmačil splošne razmere v koprskem okraju.

Ob zaključku je tovariš Breclj dokončno obljubil, da sprejme kandidaturu, ki mu seveda nalaga določene nove obveznosti. Povedal je, da je sicer nekoliko daleč, ker je njegovo službeno mesto v Beogradu, da ima veliko dela, vendar pa je obljubil, da bo prišel na predvolilne konference, da se z volivci tudi osebno spozna. Poudaril pa je svojo željo, naj vprašanje kandidature postavijo na najširšo bazo, da bodo ljudje svobodno preudarili in dejansko povedali to, kar mislijo o predlaganem kandidatu. Tovariš Pribac, kmet iz Šmarji pri Kopru, je tovarišu Breclju zagotovil, da stoji za delegacijo in se pridružuje njenemu mnenju in prošnji vse prebivalstvo te volilne enote.

Zdaj, ko ima SZDL te volilne enote privoljenje tov. dr. Marjana Breclja za kandidiranje, ga bo predstavila na prihodnjih zbiorih volivcev kot svojega kandidata in se bo odločno zavzela za to, da bo tovariš Breclj na bližnjih volitvah tudi res izvoljen za ljudskega poslanca v zvezni zbor Ljudske skupščine FLRJ.

RAZPUST LS LRS

V sredo sta v Ljubljani oba zbora Ljudske skupščine LRS razpravljala o predlogu perspektivnega gospodarskega plana in o predlogu družbenega plana gospodarskega razvoja za leto 1958. Po obrazložitvi obeh predlogov, ki sta ju v imenu Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS dala tovariša Viktor Avbelj in Tone Bole, sta oba zbora na ločenih sejah predložena predloga brez bistvenih sprememb soglasno sprejela. Zbor proizvajalcev je mimo tega izglasoval odlok o tem, kateri zakoni, odloki in ukazi republiške Ljudske skupščine in njenega bivšega prezidija prenehajo veljati.

Včeraj pa je Republiški zbor Ljudske skupščine LRS razpravljal o raznih zakonskih predlogih in dopolnitvah statotov.

Nato je Ljudska skupščina LRS sprejela sklep o svojem razpustu in bo prvič zasedala v novem sestavu po opravljenih volitvah.

Sekretar Občinskega komiteja ZK Koper Karel Štrukelj je vodil razširjeno sejo SZDL, na kateri so se pogovorili o kandidatih za poslance

dokaj gladko in enodušno, medtem ko se za kandidate republiške skupščine niso mogli povsod na prvi mah zediniti.

V občinah Koper, Izola, Piran in Hrpelje so se politične organizacije sporazumele, da ponudijo kandidaturu za ljudskega poslanca v Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine za območje teh štirih občin znanemu slovenskemu partizanskemu borcu, narodnemu heroju dr. Marjanu Breclju, ki je zdaj tudi zvezni državni sekretar za blagovni promet in predsednik Turistične zveze Jugoslavije. Na podlagi sporazuma med štirimi občinami je šla k njemu v sredo posebna delegacija s prošnjo, naj bi sprejel kandidaturu, o čemer poročamo na drugem mestu.

Za drugega kandidata za poslanca v Zvezni zbor se je preostalih pet občin našega okraja sporazumelo kandidirati našega

Delegacija štirih občin (Koper, Izola, Piran in Hrpelje) s tov. Dujcem na čelu pri dr. Marjanu Breclju

Novi predsednik Velike ljudske skupščine Romunije

Po smrti predsednika Petrua Groze je romunska skupščina na izrednem zasedanju soglasno izvolila za novega predsednika Prezidija romunske skupščine Gheorghe Maurerja, dosedanjega romunskega zunanjega ministra. Predlagal ga je prvi sekretar Delavske partije Gheorghiu Dej.

Volivke, volivci!

Prepričajte se, če ste vpisani v volilni imenik!

Sprehod POSVETU

Izredno zasedanje OZN o razorožitvi?

Politični opazovalci iz Palače narodov v New Yorku poročajo, da bi utegnili v kratkem priti do izrednega zasedanja Glavne skupščine OZN, na katerem bi razpravljali o razorožitvi. Do zdaj se je že okrog 30 delegacij izreklo za sklicanje izrednega zasedanja, potreben pa je pristanek 42 delegacij.

Politični opazovalci opirajo svojo trditve, da bi utegnili kmalu priti do izrednega zasedanja Glavne skupščine predvsem na dejstvo, da takemu predlogu ne nasprotujeta niti delegaciji Velike Britanije in ZDA. Res je sicer, da sta ti dve državi objavili skupno stališče, da ne verjmeta v kakšen poseben uspeh takega zasedanja, vendar sta pri tem pripomnili, da predlogu kljub vsemu ne bosta nasprotovale.

Hruščev pozdravlja »protiraketno« stališče Danske in Norveške

Prvi tajnik KP SZ Hruščev je v izjavi nekemu danskemu novinarju izjavil, da pozdravlja stališče Danske in Norveške, ki sta odklonili jedrsko orožje in raketna oporišča. Dejal je, da bi se ti dve državi lahko v nasprotnem primeru izpostavili povračilnim ukrepom. Kakšni naj bi bili ti ukrepi, pa ni povedal.

Hruščev je precej govoril tudi o izstrelitvi sovjetskih umetnih satelitov in dejal, da je to dokaz o velikem tehničnem napredku v Sovjetski zvezi. Hkrati se je zaradi izstrelitve sputnikov po njegovem mnenju spremenilo ravnotežje sil v svetu v korist socialističnega tabora. Ob koncu je govoril še o življenjski ravni v Sovjetski zvezi. Glede izobrazbe, športa, zdravstva in nekaterih drugih področij je Sovjetska zveza že prekosila ZDA, glede prehrane in stanovanj pa bodo v prihodnjih letih napravili velik korak naprej.

Protiatomski poziv Nobelovih nagajencev

Nedavni sestanek Nobelovih nagajencev v New Yorku se je spremenil v odločno politično manifestacijo, naj bi prepovedali poskuse z atomskim orožjem. Govorilo je 16 Nobelovih nagajencev, od katerih imajo mnogi velike zasluge, da se je atomska znanost razvila do današnje visoke stopnje. Prav zato so znanstveniki odločno protestirali, da bi sadove njihovega dela uporabljali za izdelovanje sredstev za uničevanje človeštva. Zelo zani-

AKTIVNOST ALZIRCEV

PARIZ — Uporniški komandosi v Alžiriji so napadli na vseh področjih te severnoafriške enote francoskih oboroženih sil. Poročajo, da so uporniki v območju mesta Alžir vrgli v zrak železniški konvoj in prodrli v mesti Bon in Constantin.

miv je bil govor znanstvenika profesorja Paulinga, ki že nekaj let proučuje nevarnost atomskega sevanja za človeški organizem. Njegovi podatki o nevarnostih, ki groze človeštvu, bi morali prepričati še tako trmoglavega in netreznega politika.

Zanimivo je, da se znanstveniki niso zavzemali samo za preprečitev poskusov z atomskim orožjem, ampak tudi za vrsto drugih akcij, ki naj pripravijo tla za uresničitev tega predloga. Tako so se zavzeli med drugim tudi za sprejem Kitajske v OZN, za umik tujih čet iz Evrope in za razgovore najvišjih predstavnikov velesil.

Ze letos volitve v Angliji?

Nekateri londonski časopisi poročajo, da je ministrski predsednik MacMillan pozval voditelje konservativne stranke, naj pripravijo vse potrebno za splošne volitve v Angliji. Volitve naj bi bile letos poleti, čeprav poteče zakonodajna doba sedanje Spodnje zbornice šele prihodnje leto.

Milijardo dolarjev več za rakete

Predsednik Eisenhower je Kongresu že predložil osnutek proračuna ZDA za novo finančno leto. Zlasti se bodo povečali izdatki za izpopolnjevanje raket, saj bodo predvidoma za milijardo dolarjev večji kot lani. Povečalo se bo tudi število novih modelov lahkega orožja in streliva.

Osnutek proračuna mora seveda potrditi še Kongres.

Sukarno in Naser za nevtralistični blok

Predsednik indonezijske republike Sukarno, ki je na večtedenskem potovanju po azijskih, afriških in evropskih državah, se je v začetku tega tedna mudil v Kairu. Z Naserjem sta se razgovarjala o političnem položaju v svetu in govorila o potrebi sklicanja mednarodne konference držav, ki se bore za pozitivni nevtralizem.

Kakor je znano, bo predsednik Sukarno v kratkem obiskal tudi našo državo.

Z nedeljske občinske konference ZKS v Pivki

DRUGA OBČINSKA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV PIVŠKE OBČINE

Program dela je treba temeljito poznati

V nedeljo se je v Pivki zbralo več kot sto delegatov osnovnih organizacij Zveze komunistov s področja pivške občine in na drugi redni občinski konferenci Zveze komunistov kritično razpravljalo o svojem dosedanjem delu. Konferenci so kot gostje med drugimi prisostvovali tudi član CK ZKS Dušan Bole, član organizacijskega sekretariata CK ZKS Leon Klobučar, član Okrajnega komiteja ZKS Franc Klobučar, zastopniki JLA na čelu s podpolkovnikom Vidom Jeričem ter predstavniki občinskih komitejev ZKS iz Ilirske Bistrice ter Hrpelja.

Na konferenci, ki jo je v imenu delovnega predsedstva vodil Jože Guštin, je za občinski komitej ZKS sekretar Albin Kuret z obširnimi poročili kritično ocenil delo komunistov pivške občine v razdobju zadnjih dveh let. Nanižal je vrsto delovnih uspehov in pomanjkljivosti v preteklem delu ter dal bogate možnosti za široko in plodno razpravo. Poročilo sekretarja Kureta je obsegalo med drugim nemajhno priznanje prizadevnosti članov Zveze komunistov za utrjevanje ideološke vzgoje, za sodelovanje v organih družbenega upravljanja in za okrepitev dejavnosti v drugih družbenih organizacijah. Razumljivo pa je, da je tako kot poročilo tudi razprava ocenila dosedanje delo za pomanjkljivo na marsikaterem področju. Res je, da so komunisti s svojim vztrajnim delom v nemajhni meri pripomogli k temu, da je skoraj vsak trinajsti občan neposredno vključen v družbeno upravljanje, da so znali s temeljitim političnim delom nakazovati sodržavljanom pravo smer graditve socializma v naši deželi, da so vplivali na občuten porast delovne storilnosti in utrjevanja socialističnih odnosov in da so na splošno kot politična sila dosledno izpolnjevali svojo avantgardno vlogo. So pa

bile v njihovem delu tudi senčne strani, saj bi lahko uspešnejše odpravljali popolnoma nerazumljiv odpor proti sprejemanju mladine v Zvezo komunistov, lahko bi

bolje izkoristili vse možnosti ideološke vzgoje in osnovne organizacijske organizacijsko še bolj učvrstili.

Potem, ko sta član CK ZKS Dušan Bole in član Okrajnega komiteja ZKS Franc Klobučar prikazala, kako velike naloge stojijo pred komunisti v prihodnje, so delegati izvolili nov občinski komitej in sprejeli vrsto konkretnih sklepov za nadaljnje delo predvsem v zvezi s temeljitim proučevanjem programa Zveze komunistov Jugoslavije.

Novice s TRŽAŠKEGA

DELAVCI NADALJUJEJO S STAVKO

Naš dopisnik iz Trsta poroča: V ponedeljek je minilo že osem mesecev, odkar se je začelo stavkovno gibanje tržaških kovinarjev. To gibanje se še vedno nadaljuje. Včasih delavci stavkajo po cele dneve, drugi pa le nekaj ur.

V Rimu bo 21. t. m. na ministrstvu za delo sestanek, katerega se bodo udeležili sindikalni predstavniki in zastopniki podjetij CRDA ter Arzenala, da bi skupno z ministrom za delo in ministrom za državne zadeve proučili možnost pogajanj za rešitev spora. To bo le nekakšno »otipavanje«, konkretna pogajanja pa bodo šele potem, če bodo delodajalci pokazali svojo dobro voljo in razumevanje za upravičene zahteve stavkajočih delavcev. Zaradi slabih izkušenj so sindikalne organizacije in delavci postali sedaj zelo previdni. Znano je, da so se v septembru pogajanja v Trstu in nato v Rimu razbila, ker so delodajalci ponudili delavcem smešno nizke in celo žaljive »poviške«, ki jih pa delavci popolnoma razumljivo, niso mogli sprejeti. Postavila se je vprašanje, če bo sedaj kaj boljše, ko so obratni CRDA in Arzenal, ki spadajo v podržavne ustanove IRI, ločene od zveze italijanskih veleindustrijalcev. Vendar je nekaj upanja; toda delavci pričakujejo dejanj in nočejo opustiti svoje borbe. Na zadnjih zborovanjih so poudarili, da bodo prenehali stavkati takoj, ko bodo pogajanja rodila zadovoljive uspehe.

TISKOVNA KONFERENCA DR. PALAMARE

V petek je vladni generalni komisar dr. Palamara priredil tiskovno konferenco, na kateri je poročal o dosedanjem delovanju italijanske uprave na Tržaškem. Dr. Palamara je nastopil s skrbno pripravljenimi statističnimi podatki o industriji, trgovini, prometu, javnih delih itd. Novinarji so mu postavili nekaj kočljivih vprašanj. Le na nekatera je generalni komisar odgovoril, nato pa je prekinil konferenco ter dejal, da Trsta ne smemo primerjati z drugimi velikimi italijanskimi mesti zaradi njegovega posebnega geopolitičnega položaja in da se je treba boriti za ohranitev trenutne situacije. Rekel je, da pa morajo Tržičani zaupati le v lastne sile, in da bo bolje, ko bo začelo delovati evropsko gospodarsko središče in ko se bodo zboljšali odnosi med Vzhodom in Zahodom.

PRITOŽBA ZOPER KOMISARSKO UPRAVO

Stranke »demokratske levice« so se pritožile notranjemu ministrstvu, češ, da je te dni zapadel rok komisarske uprave na tržaški občini in da je odslej tak način upravljanja nezakonit, ker bi morali že razpisati nove upravne volitve. Med tem pa so se razne stranke že začele pripravljati na vsedržavne politične volitve, ki bodo pozno spomladi. Vsekakor bo v prihodnjih pomladskih mesecih kljub burji precej vroče in razgibano, ker se bodo prvič po vojni udeležili volitev v italijansko poslansko zbornico in senat tudi prebivalci tržaškega področja.

SMRTNA KOSA

V torek, 7. t. m. so v Bazovici pokopali 82-letnega učitelja v pokoju in gostilničarja Karla Gruntarja. Pokojni je bil po rodu iz Kobariida, učiteljska služba pa ga je že leta 1904 pripeljala v Bazovico, kjer si je ustvaril svoj dom. Zaradi pomanjkanja strokovnih moči je kljub visoki starosti poučeval nekaj časa tudi po osvoboditvi. Zena mu je umrla že pred leti; od petih otrok sta mu ostala le dva. Eden je zbežal pred fašisti v Jugoslavijo v namenu, da bi nemošteno študiral v Ljubljani, pa je ne-

GRIPA SPET RAZSAJA

Nov val gripe, ki je pred nekaj dnevi spet zajel Trst, še vedno razsaja, čeprav je milejšega značaja kot prejšnji. Oboleli se večinoma zdravijo doma.

Te dni pa je bil v Skednju poseben primer. Za gripo je zbolel 38-letni Milan Godina. Dobil je visoko vročino, zaradi katere je bledel. V takem omotičnem stanju je hotel napraviti samomor. Precej močno se je porezal z nožem in le hitra intervencija sorodnikov ga je obvarovala pred življenjsko katastrofo. Godino so takoj odpeljali v bolnišnico, kaže pa, da bo v dveh tednih okreval.

Društvo za telesno vzgojo

»PARTIZAN« v Izoli

obvešča vse člane in nečlane — prijatelje telovadbe, da je dne 13. januarja 1958 odprlo svojo na novo urejeno

TELOVADNICO V IZOLI

Vljudno vabi vse, ki imajo veselje do telovadbe, da se prijavijo v telovadnih prostorih, kjer prejmejo tudi vsa potrebna pojasnila in razpored za posamezne skupine pouka.

RAZPIS STANOVANJSKA UPRAVA IZOLA

sprejme v službo

POMOŽNEGA KNJIGOVODJO

Zaželena ustrezna strokovna izobrazba z nekaj let prakse. Nastop službe takoj!

LICITACIJA

Dne 18. januarja 1958 bo v Kobilarni Lipici — Sežana — licitacijska prodaja čistokrvnih konj lipicanske pasme — žrebcev, kobil in žrebet.

Pričetek ob 10. uri.

Interesenti vabljeni.

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Rastko Skrabar — Odgovorni urednik Stanko Bradašnja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

RAZPIS

Direkcija KOBILARNE LIPICA — Sežana

razpisuje mesto

AGRONOMA ALI KMETIJSKEGA TEHNIKA

Prednost imajo kandidati s prakso v konjereji — Plača po uredbi ali dogovoru — Samsko stanovanje takoj vseljivo, družinsko v kratkem roku — Ponudbe s kratkim življenjepisom poslati na: KOBILARNA LIPICA — SEŽANA

Opozarila volivcem!

Januarja letos bomo opravili revizijo volilnih imenikov in sicer takole:

1. Iz volilnega imenika bomo črtali umrle in osebe, ki so bile s pravnomočno sodno odločbo obsojene na omejitev ali izgubo državljanских pravic in tiste, ki jim je bila s pravnomočno sodno odločbo odvzeta opravilna sposobnost.

2. V volilni imenik bomo vpisali osebe, ki bodo do volitev v zvezo in republiško skupščino, t. j. do 23. marca 1958 dopolnile 18. leto starosti in osebe, ki so se v zadnjem času priselile na območje sedanjega bivališča in tiste, ki so ponovno pridobili državljanские pravice, skratka vse volilne opravilence, ki v volilnem imeniku še niso vpisani.

Da bi bila revizija volilnih imenikov kar najuspešnejša, bomo vsem tistim, ki so vpisani v volilnem imeniku in stanujejo v krajih: Berton, Koper, Smedela, Zuzerna, Škocjan, Salara, Bertoki, Ankarani, Sentona, Triban, S. Mihael, Skofije, Hrvatini, Hrpelje, Ilirska Bistrica, Pivka, Kal pri Pivki, Postojna, Sežana, Divača, Lokev, do 20. januarja poslali obvestila o vpisu v volilnem imeniku.

Volilne upravičence, ki stanujejo v zgoraj ome-

njenih krajih in omenjenih obvestil o vpisu v volilnem imeniku ne bodo dobili, pozivamo, da se na matičnem uradu pozanimajo, zakaj niso vpisani v volilni imenik.

Revizija volilnih imenikov v ostalih krajih bo opravljena na poseben način, vendar pozivamo volilne upravičence tudi teh krajev, da se zanimajo, če so vpisani, oziroma če so pravilno vpisani v volilnem imeniku.

Po določilu 6. točke Navodila o reviziji in prepisovanju volilnih imenikov so lahko vpisani v volilnem imeniku, če to želijo, tudi tisti volilni upravičenci, ki na območju občine bivajo le začasno, toda več kot 6 mesecev in bodo tu ostali do dneva volitev. Zato pozivamo tudi tiste začasno prijavljene volilne upravičence, ki izpolnjujejo navedene pogoje in želijo biti vpisani v volilnem imeniku v občinah, kjer imajo začasno prebivališče, da se takoj zglasijo na pristojnem matičnem uradu.

Opozarjamo še, da bo revizija volilnih imenikov zaključena 31. januarja 1958.

Komisijski za revizijo volilnih imenikov OLO Koper

Z LETNE KONFERENCE OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK V »TOMOSU«

DOBRO SO GOSPODARILI

Zaupana družbena sredstva bodo skoraj začela dajati bogate sadove — Sredi poletja pojde »Tomos« v poskusno obratovanje — Prihodnje leto vsak dan 100 kolibrijev lastne proizvodnje — Komunisti bodo založili vse svoje sile in upravičili zaupanje skupnosti

V prostorih začasnega upravnega posloja je bila v torek letna konferenca osnovne organizacije ZK v »Tomosu«, ki so jo komunisti namenili temeljiti analizi svojega dela, gospodarski problematiki naglo rastočega industrijskega podjetja ter odnosom do komune v zvezi z življenjsko ravni. Konferenca se je udeležil tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Mirko JELERČIČ, ki je v razpravi prispeval nekaj spodbudnih misli o sodelovanju med komuno in gospodarsko organizacijo. Razen tega so člani ZK posvetili svojo letno konferenco predpripravi na bližnje volitve zveznih in republiških poslancev, pri čemer so se prav posebno poudarili, naj člani partijske organizacije »Tomos« obvezno sodelujejo in pomagajo zlasti v pripravah na zboro volivcev, ki bodo na širokem področju v vseh treh obalnih občinah postavljali kandidate poslancev v zvezna in republiška zbora. V razpravi, ki so jo člani navezali na poročilo sekretarja osnovne organizacije ZK Viktorja Grče, so sprejeli važne sklepe za nadaljnje delo partijske organizacije v tovarni »Tomos«.

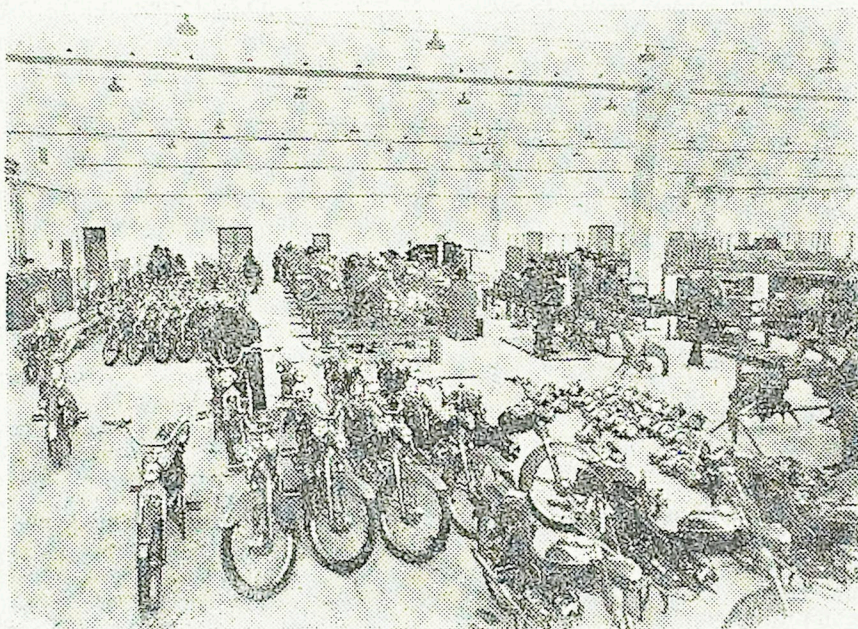
Analiza o delu partijske organizacije prica, da so člani ZK tudi v minulem letu z ideološkim študijem v seminarjih oblikovali svoj lastni politični lik, hkrati pa so kot vodilna politična sila organizacijsko in politično pravilno usmerjali delo in življenje v tej veliki, tako naglo rastoči motorni industriji ob slovenski obali. Že dosednji sadovi, ko je tovarna tako rekoč še v izgradnji, so v celoti upravičili zaupanje, s katerim je delovnemu kolektivu naša skupnost izročila ogromna investicijska sredstva.

Letos je tovarna »Tomos« v zaključni gradbeni stopnji. Na ravni pred Koprom se zdaj razteza obširen kompleks tovarniških objektov. Seveda vsa ta poslopja, vse te ogromne delovne dvorane, kjer bo čez dobro leto začela teči lastna proizvodnja motorjev na tekočem traku, niso edini sad, dozorjen v dobi graditve. Medtem ko je tovarna nastajala v gradbenih objektih, so se hkrati ob montažni proizvodnji oblikovali mojstri in delavci, ki bodo zmožni konec letošnjega leta po poskusni proizvodnji začeti redno lastno proizvodnjo raznih vrst motorjev, ki bodo do zadnjega vijaka lastni izdelek. Ob mladih mojstrih že dobri dve leti raste nad sto vajencev, med njimi nekaj deset tisoč, ki že pred zaključnim pomočnim izpitom sijajno zmorejo tudi najbolj odgovorna strokovna dela. In vso to mlado generacijo, ki bo čez leto tako odločilno posegla v lastno proizvodnjo motorne industrije, je dalo naše slovensko obalno področje, v glavnem široko koprsko podeželje. Bližnje in oddaljene vasi že danes čutijo, kako postaja »Tomos« na tem področju močna ekonomska hrbtenica, o kakršni nekoč slovenski človek ob naši obali pa vse tja čez kraški svet niti sanjal ni mogel.

Delavec, ki je ob podpori in strokovnem pouku ter vodstvu tehničnega kadra, ki je prišel iz drugih krajev Slovenije, postal ob graditvi »Tomosa« mojster in kvalificirani človek motorne industrije, je ob dveh letih montažnem delu osvojil način proizvodnje. Poleti, ko bo v juliju stekla v »Tomosu« poskusna proizvodnja, ne bo več v zadregi, kako bi najbolje organiziral lastno proizvodnjo. Že v aprilu bodo šli v pogon nekateri obrati (galvanizacija, lakirnica itd.), z julijem pa se bo začela razvijati samostojna proizvodnja. Pri tem je najvidnejši rezultat političnega dela partijske organizacije v tem, da se vsak delavec zaveda, kako vsa skupnost spremlja delo tega kolektiva, kako skupnost čaka na sadove »Tomosa« in kako vsak delavec nosi v sebi odgovornost za to veliko investicijo, ki jo je skupnost vložila na tem koščku naše zemlje za to, da bo z njimi sadovi izdatno prispevala k dvigu življenjske ravni delovnega človeka v komunah ob slovenski obali.

Medtem ko bo letošnja motorna proizvodnja »Tomosa« še kombinirana, če tako rečemo, in bo postavila na trg tisoče motornih vozil, bo čez leto tekla v tovarni lastna proizvodnja na tekočem traku. Prvotni proizvodni načrt so spremenili v toliko, da bo osnovna proizvodnja kolibri (mo-

ped), to tako iskano ljudsko motorno vozilo. Namesto predvidenih 12.000 bodo izdelali 24.000 kolibrijev. To se pravi, da bo s tekočega traka prišlo vsak delovni dan med ljudi približno okrog 100 kolibrijev. Nekoliko bo zaradi tega kajpada manjša proizvodnja

Tovarniška hala

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Utrjevanje družbenega upravljanja

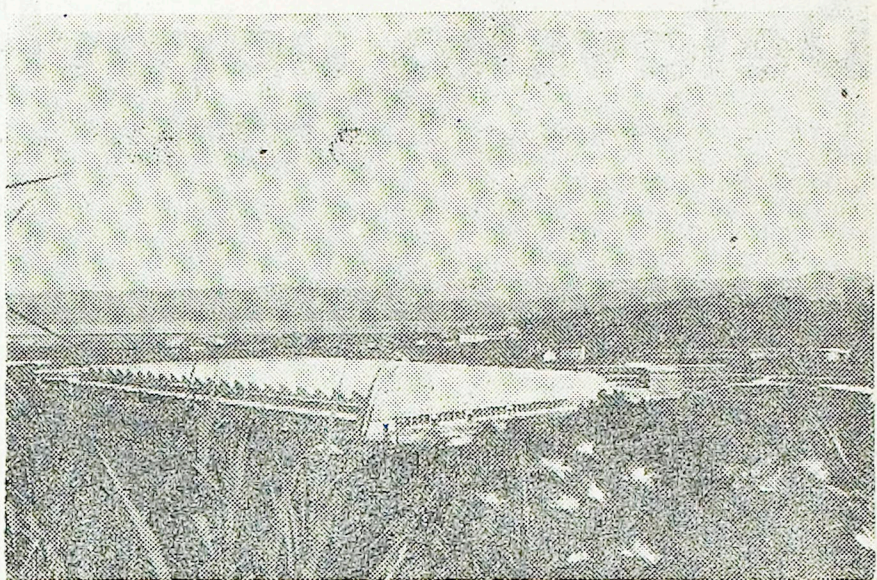
Na VII. plenumu zveznega odbora SZDL Jugoslavije je imel sekretar te Zveze tov. S. Vukmanović referat, v katerem je govoril o dosedanjih rezultatih socialistične izgradnje v državi. V svojem referatu je posebej poudaril velike uspehe v izgradnji socialističnega gospodarstva in pri tem še posebej takoj v uvodu poudaril, da pomeni uvajanje in krepitev delavskega samoupravljanja ne le pogoj za ustvaritev nalog petletnega gospodarskega načrta in ključne kapitalne izgradnje, temveč tudi nadaljnji uspešni razvoj proizvodnje sploh. Z uvedbo delavskega samoupravljanja je bil namreč postavljen neposredni proizvajalec v popolnoma nov položaj tako v odnosu do sredstev za proizvodnjo in organizacijo procesa kot tudi v odnosu do razdelitve dohodka, ki ga je ustvaril ta proizvajalec v proizvodnem procesu.

S tem je bil pomen delavskega samoupravljanja, ki se je uveljavilo in poglobilo pri nas tako, da je zahtevalo točne in pravilne opredelitve za zakoni, ponovno in s pristojnega mesta poudarjen. Ta poudarek pa je dobil še prej svojo potrditev v zakoniti ureditvi tega vprašanja v okviru zakonov, ki so bili sprejeti tik pred razpustitvijo Zvezne ljudske skupščine. Mislimo tu na zakone o prispevku proračunom iz osebnega dohodka delavcev, zakonu o sredstvih gospodarskih organizacij, zakonu o delovnih razmerjih, zveznem družbenem načrtu za l. 1958 in druge. To so zakoni, ki govore zlasti o razdelitvi skupnega dohodka in o sredstvih gospodarskih organizacij.

Če se dotaknemo predpisov, ki se tičejo razdelitve skupnega dohodka, moramo v zvezi z obravnavanim vprašanjem naglasiti, da prinašajo ti predpisi važne in kakovostne spremembe v sistemu razdeljevanja skupnega dohodka v primerjavi s prejšnjimi neenotno urejenimi predpisi. Predvsem določa z njimi samoupravni organi znatno večje pravice in ugodnejše pogoje pri samostojnejšem razdeljevanju dohodka, tistega dela dohodka seveda, ki ostane podjetjem za samostojno razpolaganje.

skuterjev »Galeb« in drugih težjih motorjev. Že sedaj pa so v »Tomosu« malone v celoti osvojili lastno proizvodnjo stabilnih motorjev, uporabljenih za najrazličnejše pogonske namene.

Bruto proizvod, z lanskim načrtom določen na 1 milijardo 200 milijonov, so v »Tomosu« lani dvignili na 1 milijardo 800 milijonov din. Letos bo ob prehodu na lastno proizvodnjo imel ta proizvodni dosežek malone isti obseg. Vendar pa se bo bistveno menjala njegova notranja sestava. Medtem ko je lani v tem proizvodu znašala vrednost lastnega vložnega dela zaradi pretežne montaže največ do 250 milijonov, se bo predvidoma že letos ob prehodu na lastno proizvodnjo dvignila vrednost lastnega vložnega dela na 700 do 800 milijonov! In prav to je tista bistvena razlika, tisti najbogatejši sad, ki ga v »Tomosu« prinaša prehod na lastno proizvodnjo.

Poslojje tovarne »Tomos«

Kolikor manjša bodo devizna sredstva za uvoz sestavnih delov in kolikor bolj bo naraščala lastna izdelava, v toliko večji meri bo naraščala vrednost vložnega dela.

V teh naglo nastajajočih novih proizvodnih pogojih za komuniste in ves delovni kolektiv ni več vprašanje, kaj bodo delali, ampak: kako bi vsi skupaj vse to kar najbolje naredili!

Ker se komunisti in ves delovni kolektiv zavedajo, da »Tomos« ni ograjen in izoliran organizem, ampak živ in močan sestavni del komune in vsega obalnega področja, bodo ob delitvi narodnega dohodka upoštevali potrebe, ki jih terja splošni dvig življenjske ravni. Z izdatnimi sredstvi se je zatorej »Tomos« zavezal pri reševanju izredno perečega stanovanjskega vprašanja. Vendar je treba pri tem upoštevati, naj na »Tomos« ljudje ne gledajo s parolo: »Če grem v Tomos, bom dobil stanovanje!« To bi bila parola socialne politike, medtem ko mora nesporno veljati za »Tomos« najprej in v prvi vrsti vprašanje — proizvodnje! In vsakomur mora biti jasno, da je edino proizvodnja pogoj za naraščanje življenjske ravni. Če je v minulem letu naraslo število delovne sile v »Tomosu« na 700, je pričakovati, da se bo to število do konca leta 1959 povzpelo na 1700 do 2000, kakor bo pač ter-

jala čedalje bolj samostojna proizvodnja. In v tej zvezi bo tudi »Tomos« kot največja in najmočnejša gospodarska organizacija na tem področju upošteval vse tisto, čemur s skupnim imenovalcem pravimo: skrb za delovnega človeka.

Dobršen del svoje letne konference so komunisti »Tomosa« posvetili tudi pripravi na volitve zveznih in republiških poslancev. Pri tem so ugotovili, da bodo razen volitvam poslancev v zboro proizvajalcev posvetili še prav posebno skrb volitvam poslancev v zvezni in republiški zbor. Ker sodi, da je njihovo sodelovanje na terenu potrebno, se bodo v kar največji meri založili za politično delo, s katerim bodo pomagali najbolje pripraviti prve in druge zboro volivcev, na katerih bodo volivci izbirali delegate za kandidacijske konference in nato postavljali kandidate ljudskih poslancev za zvezni in republiški zbor.

Nabratko

DOMAČE TELEVIZIJSKE SPREJEMNIKE BO ZAČELO IZDELAVATI podjetje Radioindustrija Zagreb. Televizijske sprejemnike, ki jih bodo začeli serijsko proizvajati na osnovi že izdelanih prototipov, bodo dali v prodajo prihodnjo zimo.

KRUH S SKROBOM BO ZAČELA PEČI PEKARNA JEDINSTVO V VOJVODINI. Mešanje škroba s krušno moko je v drugih državah že vpeljano, pri nas pa ta način peke kruha še ni bil znan. Predvidevajo, da bo kruh iz moke in škroba močno zmanjšal potrebo po uvozu pšenice. Kvaliteta takšnega kruha je zelo dobra.

7,3 MILIJARDE DEVIZNIH DINARJEV SO DOBILI na razpolago jugoslovanski gospodarstveniki za uvoz reprodukcijskega materiala v letu 1958. Zvezni družbeni plan pa določa, da bodo ta sredstva v letošnjem letu dosegla vsoto 13,5 milijarde deviznih dinarjev. Od teh bo skoraj 5,4 milijarde namenjenih za nabavo umetnih zbor.

ZA VEČ KOT 12 MILIJARD DINARJEV SMO LANI PRESEGLI PLAN IZVOZA. Vzporedno s tem se je znatno povečal tudi uvoz blaga. Po nepopolnih podatkih znaša skupni primanjkljaj trgovinske bilance približno 79 milijard dinarjev. Vrednost izvoza je bila namreč lani ocenjena na 118 milijard dinarjev, vrednost uvoza pa na 197 milijard dinarjev.

NOVO PIVOVARNO BODO ZGRADILI NA REKI. Ta pivovarna bo imela zmogljivost proizvodnje 5.000 hl na leto in bo lahko oskrbovala s pivom vso Istro, hrvatsko Primorje, Gorski Kotar in otoke do Zadra.

JEDILNO OLJE SE JE POCENILO ZA 20 DINARJEV zato, ker se je znižal s 1. januarjem prometni davek na rastlinsko jedilno olje od 59 na 39 dinarjev pri kg. Sedanja cena je 310 dinarjev za liter jedilnega olja. S to pocenitvijo je ustvarjeno pravilnejše razmerje med ceno olja in ceno svinjske masti.

LETOS BOMO IZDELALI PRIBLIŽNO 18.000 NOVIH MOTOCIKLOV IN SKUTERJEV. To je trikrat več, kot je znašala proizvodnja lanskega leta. Medtem ko so lani naše tovarne izdelale skoraj 4.000 osebnih avtomobilov, jih bodo letos predvidoma 4.800.

SE 6 MILIJONOV METROV TKANIN ZA DOMAČI TRG bodo konca januarja preskrbela naša tekstilna industrija. Gre predvsem za bombažne tkanine in za blago iz celulozne volne. Ti tekstilni izdelki so bili sicer namenjeni za izvoz, ker pa se je pokazala potreba po boljši založitvi domačega trga, je bilo sklenjeno, da to količino blaga odtegnejo izvozu.

MLADINKE IN MLADINCI!

Prepričajte se, če ste vpisani v volilni imenik! To je posebno važno za vse tiste, ki bodo pri teh skupščinskih volitvah prvič volili. Vpišete se lahko le še do vključno 31. januarja 1958.

Delavsko upravljanje

dobiva pravo veljavo

V Piranu bo 23. t. m. občinska konferenca ZKS. V pripravah nanjo polagajo komunisti v svojih osnovnih organizacijah pa tudi po drugih družbenih organizacijah, predvsem v sindikalnih podružnicah, natančen obračun svojega dela za obdobje od pretekle take konference v letu 1956. Pri teh pregledih opravljenega dela prihaja šele prav do izraza, do kako velikih sprememb je prišlo v gospodarstvu piranske občine v zadnjih dveh letih, da ne vzamemo večjega razdobja. Že sama primerjava finančne realizacije kaže velikanski napredek občine. Leta 1954 je realizacija občine znašala 2.679.133.000 din, naslednje leto že skoraj dve milijardi

več, leta 1956 pa nad 5 milijard 800 milijonov. Za letos je bil družbeni plan občine v celoti predviden na 5 in tričetrt milijard dinarjev, a je bil do konca leta presečen za 20 %, tako da znaša realizacija nekaj nad 6 milijard 927 milijonov dinarjev.

Pomembnejši kot finančni uspeh pa je uspeh pri notranji ureditvi in utrditvi podjetij. Še leta 1955 so v Piranu stali pred problemom likvidacije ladjedelnice in Tovarne mila, letos pa spadata ti dve podjetji med najmočnejša v občini. V vsej industriji je največji uspeh dosegel prav kolektiv ladjedelnice, ki je presegel letni plan kar za tretjino. Vrednost dosežene realizacije je dva in polkrat večja kot leta 1954 in za tretjino večja kot leta 1956. Največjo vrednost realizacije v industriji piranske občine so dosegli Soline. S skoraj 600 milijoni realizacije so za 19 % presegle letni plan. Najmočnejše podjetje v Piranu je seveda »Splošna plovba«. Planirano vrednost realizacije dveh milijard din je presegla skoraj za polovico. Končni podatki še niso znani, toda že ob koncu novembra je njena realizacija znašala nad 2 milijardi 851 milijonov din. Takrat je bil plan presežen že za 43 %. Podobne visoke presežke plana so dosegli tudi v gostinstvu in turizmu. Le v obrti in kmetijstvu marsikatera gospodarska

organizacija ni dosegla sprejete-ga plana.

Pri obravnavanju doseženih uspehov — in seveda tudi napak in pomanjkljivosti — je bilo na splošno ugotovljeno, da je delavsko samoupravljanje že dobilo pravo veljavo. Uspehi dokazujejo, da se delovni kolektivi kot celote že socialistično zavzemajo za uspeh svojega podjetja. Pri tem je tudi opaziti močan pozitivni vpliv članov ZK, ki so posebno v panogi industrije posebno močno doumeli svojo vlogo avantgardistov v vsem, kar pomeni delo za napredek in dobrobit vseh delovnih ljudi. Značilno in zelo pozitivno za vsa ta pregledovanja preteklega dela je tudi to, da vsi sestanki izvenijo v misel: Ne bomo se uspravali na doseženih uspehih, temveč bomo vložili tudi v bodoče vse sile, da bodo uspešno izpopolnjene vse naloge, ki jih postavlja pred nas skupnost. Jule

MILIJARDO IN POL DINARJEV BODO IMELA NA RAZPOLAGO obrtna gradbena podjetja za nabavo strojev in mehanskega orodja. Z modernizacijo gradbene obrti se bo izboljšala kakovost gradenj.

ZA 14 % SE JE POVEČALA INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA V SLOVENIJI v 11 mesecih preteklega leta. Po uradnih podatkih Zveznega zavoda za statistiko pa se je industrijska proizvodnja v Jugoslaviji povečala za 16 % v primerjavi z istim obdobjem leta 1956.

Opravili so veliko delo

Krajevni odbor v prikupni vasi Narin na Pivškem je v zadnjih dveh letih svojega obstoja krepko poprijel za delo in si zadal kot osnovno nalogo temeljito popravilo vaških poti in cest. Člani krajevnega odbora so se skupno s člani vaškega odbora SZDL sedemnajstkrat sestali ter proučevali možnosti, kako bi najuspešneje realizirali svoje zamisli. Seveda pa niso ostali samo pri besedah in obljubah — daleč od tega! Čim so se odločili za delovno akcijo, so takoj organizirali prostovoljno delo. Število prostovoljnih delovnih ur pa ni majhno: skoraj 5000 jih je bilo opravljenih v zadnjih dvaindvajsetih mesecih in zato vrednost ostvarjenega dela presega četrtilijona dinarjev.

Že leta 1956 je 23 vaščanov napeljalo gramoz za popravilo poti iz Narina v Dolane. V 480 delovnih urah, od katerih je odpadlo na delo voznikov 656 prostovoljnih delovnih ur, so opravili delo, ki je bilo ocenjeno na 46 tisoč dinarjev. Takoj nato so v 208 prostovoljnih delovnih urah popravili pot v Boršt in 30 vaščanov se je s prizadevnostjo lotilo popravila poti od vasi do postajališča. Tako so leto 1956 zaključili z lepo delovno bilanco: 1288 prostovoljnih delovnih ur in za več kot 72 tisoč dinarjev vrednosti opravljenega komunalnega dela.

Lani so tovrstno prizadevnost znatno povečali. Najprej so popravili poti v Brdih Pod Kamen in Pod Ris, nato poti v Ivančevco, kjer je delalo 27 vaščanov, kar pa je najvažnejše, je bila regulacija potoka. Samo pri kopanju potoka so vaščani žrtvovali 1432 prostovoljnih delovnih ur ter izračunali, da je bilo njihovo delo vredno 71.600 dinarjev, ko pa so še prišli nadaljnjih 1480, ki so jih prispevali vozniki in ocenili vrednost njihovega dela na 74 tisoč dinarjev, so zaključili: za ureditev potoka jim ni bilo žal žrtvovati 2912 ur, saj je vrednost regulacijskih del ocenjena na skoraj 146 tisoč dinarjev. To pa ni majhen uspeh! Zavedati se moramo, da je Narin majhna vasica z velikimi potrebami, ki so pa uresničljive le, če znajo pomoč skupnosti, ki je bila na primer v obliki finančnih sredstev Občinskega ljudskega odbora Pivka dodeljena za regulacijo potoka, s prostovoljnimi delom koristno

usmeriti za izboljšanje lastne življenjske ravni.

Bo pa potrebno, da bi novi krajevni odbor nadaljeval s prav takšno delovno vlogo kot je stari in poskrbel za razsvetljavo na postajališču, za zgraditev mostu na Zgornicah preko hudournika imenovanega Supat in za ureditev tamkajšnje poti. Razumljivo pa je, da bodo morali razen komunalnih del posvetiti več skrbi kmetijstvu vsaj s tem, da temeljito očistijo in poškopirajo sadno drevje. O. K.

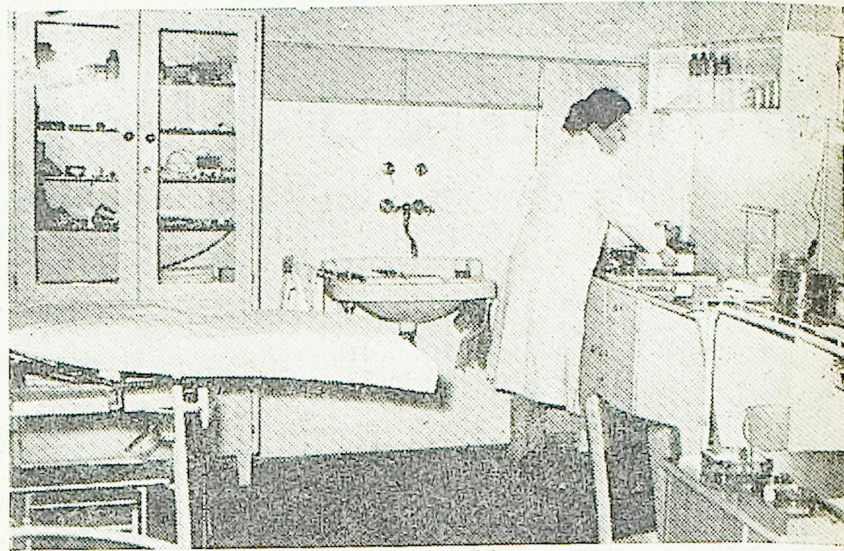
ZNANJE JE OSNOVA NAPREDKA

Takoj, ko so se mladinci in mladinke zaposleni v tovarni »LAMA« v Dekanih odločili za šestmesečno tekmovanje, je delovni kolektiv tega podjetja sklenil organizirati izpite, na katerih naj bi do konca aprila vsi, ki imajo pogoje, dosegli priznanje polkvalificiranega delavca. Pogoji za pristupitev k izpitu je najmanj šestmesečni delovni staž v tovarni »LAMA«, ker v tem času lahko dobi vsak nekvalificirani delavec potrebno delovno prakso za opravljanje izpita.

V tovarni je zaposlenih skoraj 71 % ljudi brez kvalifikacije, zato je bil ta ukrep vodstva podjetja popolnoma utemeljen. Kandidati bodo morali preštudirati razen splošnega strokovnega dela za popolno obvladanje znanja potrebnega na določenem delovnem mestu še osnovne značilnosti našega ustavnega prava in poglavja iz zgodovine sindikalnega gibanja.

Podobne izpite v tem podjetju prirejajo že od novembra lanskega leta. Uspehi so zadovoljivi, saj je bil ta ukrep vodstva podjetja popolnoma utemeljen. Kandidati bodo morali preštudirati razen splošnega strokovnega dela za popolno obvladanje znanja potrebnega na določenem delovnem mestu še osnovne značilnosti našega ustavnega prava in poglavja iz zgodovine sindikalnega gibanja. Podobne izpite v tem podjetju prirejajo že od novembra lanskega leta. Uspehi so zadovoljivi, saj je bil ta ukrep vodstva podjetja popolnoma utemeljen. Kandidati bodo morali preštudirati razen splošnega strokovnega dela za popolno obvladanje znanja potrebnega na določenem delovnem mestu še osnovne značilnosti našega ustavnega prava in poglavja iz zgodovine sindikalnega gibanja. Podobne izpite v tem podjetju prirejajo že od novembra lanskega leta. Uspehi so zadovoljivi, saj je bil ta ukrep vodstva podjetja popolnoma utemeljen. Kandidati bodo morali preštudirati razen splošnega strokovnega dela za popolno obvladanje znanja potrebnega na določenem delovnem mestu še osnovne značilnosti našega ustavnega prava in poglavja iz zgodovine sindikalnega gibanja.

Ko

Sodobno urejena zdravstvena ambulanta v podjetju »Javor« v Pivki

Kaj praviš Ti?

Na nedavnem razširjenem posvetovanju Okrajne komisije za družbeno upravljanje pri OO SZDL je bil sprejet sklep, da naj bi v okviru rubrike »Kako upravljamo« pod naslovom »Kaj praviš Ti« obravnavali različne aktualne probleme delavske in družbene samouprave in sicer tako, da bi delavski sveti ali upravni odbori bodisi kolektivno ali preko posameznikov, kakor tudi posamezni državljani, opisali problem, o katerem naj bi v obliki odgovora izrekli mnenje tudi ostali delavski sveti, upravni odbori prizadetih organov družbene uprave in pa seve po želji tudi vsi ostali bralci. Upamo, da bomo na ta način koristno izmenjali izkušnje in misli o posameznih aktualnih vprašanjih.

Organi družbene uprave na področju socialnega zavarovanja, posebno pa člani skupščine Zavoda za socialno zavarovanje za naš okraj se bodo spomnili, da so na zasedanju pred približno enim letom odobrili določilo Uredbe o finansiranju socialnega zavarovanja, ki odreja posebno stopnjo prispevka za socialno zavarovanje vsem tistim gospodarskim organizacijam in ustanovam, pri katerih bolniški stalež njihovih delavcev in uslužbencev prekoračuje predviden, normalni obseg. Normalni obseg obolelih kot znano znaša 3 % od skupnega števila zaposlenih, vtem ko so posebno stopnjo prispevka (kazenski prispevek, penali) v višini 4 % od zneska za plače dolžne dodatno k rednim prispevkom za socialno zavarovanje plačati podjetja in ustanove v primeru, ko se odstotek obolelih dvigne iznad 3,4 %. S tem, dasi dokaj ostrim ukrepom, se je želelo in tudi doseglo večjo skrb gospodarskih organizacij in ustanov za boljšo zaščito pri delu, hkrati pa tudi potrebno doslednejše ukrepanje proti tistim posameznikom, ki so naše široko razpredene ugodnosti socialnega zavarovanja vse prerado izkoriščali in izigravali. Skratka, številni delavski sveti in organi družbene uprave so zahvaljujoč predvsem uvedbi posebne stopnje prispevka za socialno zavarovanje močno spremenili nekdanje, neredko površno zanimanje za probleme socialnega zavarovanja v trajno skrb za odpravo vzrokov neutemeljenih, pretiranih bolezenskih izostankov. Prav to pa nam potrjuje, da je večina delovnih kolektivov povsem pravilno ocenila uredbo posebne stopnje prispevka za socialno zavarovanje kot potreben vzgojni ukrep.

In dodajmo: le kot vzgojni ukrep, ki utemeljeno navaja kolektive podjetij in ustanov k pravilnemu odnosu do problemov socialnega zavarovanja, ima posebna stopnja prispevka tej, tolikanj važni družbeno socialni ustanovi tudi svoje moralno opravičilo; kajti sredstva za kritje vseh predvidenih rednih obveznosti socialnega zavarovanja naj in mora — tako nalaga princip — kriti ta zavod tudi s predvidenimi rednimi dohodki.

Danes, leto dni po uvedbi posebne stopnje prispevka za socialno zavarovanje, pa se je, mislim, jasno pokazalo, da gospodarskih organizacij in ustanov glede na njihov odnos do socialnega zavarovanja ne moremo razvrstiti zgolj v dve skupini in to na gospodarske organizacije in ustanove, ki skrbijo in ki ne skrbijo za to, da člani njihovih kolektivov ne bi bodisi zaradi pomanjkljive zaščite pri delu, ali iz kakršnih koli drugih subjektivnih vzrokov, po nepotrebnem prekoračevali dopustnega odstotka bolnih. V praksi srečamo nedvomno še tretjo skupino podjetij in ustanov, in to takšnih, ki so si najbolj resno prizadevale in tudi uspele odpraviti številne subjektivne vzroke prekomernih bolovanj, pa vendar plačujejo poseben prispevek, ker prekoračujejo predvideno mejo 3,4 % obolelih članov kolektiva zaradi dveh ali treh tovarišev med njimi, ki — čeprav najbolj resno bolni že po leto dni ali celo več — pač brez sleherne subjektivne krivde njih samih ali kolektiva zvišujejo skupen odstotek bolovanj preko pravkar omenjenega dopustnega odstotka. V toliko bolj očitno navzkriž z vzgojnim pomenom posebne stopnje prispevka pa je 4 % povečanje vplačila za socialno zavarovanje v primerih, ko je na temelju malenkostnega prekoračenja normalnega odstotka jasno razvidno, da mora podjetje ali ustanova plačevati obravnavani kazenski prispevek zgolj zaradi tega, ker ima v svoji sredi pač nekaj članov z resnimi in dolgotrajnejšimi boleznimi. Če temu dodamo še, da le-ti bolniki v večini primerov niso zboleli na svojih delovnih mestih, temveč že prej — saj so med njimi številni invalidi iz minule vojne — moremo zaključiti le, da v takšnih primerih posebna stopnja prispevka za socialno zavarovanje ne predstavlja več spodbude za borbo proti nepotrebnim prekomernim bolovanjem, ampak prerašča nasprotno v destimulativni element, ki se mu pridružuje le še več pomislekov, ko gre za državljane, katerih vključevanje v delo ima spričo danih objektivnih okoliščin, hote ali ne hote tudi socialni prizvok.

Naj zaključim: ker o plačevanju posebnega prispevka za socialno zavarovanje in o nespodbudnem učinku le-tega ukrepa v pravkar opisanem primeru večkrat razpravljajo prizadeti delavski sveti in upravni odbori podjetij, menim, da se je tega vprašanja primerno dotakniti pod naslovom »Kaj misliš Ti« in upam, da bo svoje stališče do tega problema in tudi morebitno rešitev radevolje podal v eni izmed naslednjih števil »Slovenskega Jadrana« naš okrajni Zavod za socialno zavarovanje.

JULIJ CERGOLJ

Kaj praviš drugod

PRIMORSKE KMETIJE

TUDI PRIHODNJE LETO BODO TEKMOVALI

Jeseni razpisano tekmovanje za večje pridelke v kmetijstvu in prihodnjem letu je tudi letos med goriškimi kmetovalci natečaj na precejšnje zanimanje. Doselej so že prijavile svojo udeležbo kmetijske zadruge Neblo, Medana, Dobrovo in Renče, kmetijski delovni zadrugi v Prvačini in Šiljah, kmetijsko gospodarstvo Ajševica in Zadržno vinarstvo Brda. Člani teh kmetijskih zadrug in zadržna posvetstva bodo tekmovala za večje pridelke koruze na površini 2 ha brez namakanja. Za doseg pogojev tekmovanja in obenem za nagrade morajo pridelati povprečno 160 stotov na ha. Za ta pridelek bodo prejeli 10 milijonov dinarjev nagrade. Nekatere teh zadrug in Splošno kmetijsko posvetstvo Ajševica so lanske leto v tekmovanju dosegle lepe uspehe in nagrade.

Zasavski TEDNIK

IZ KAPEL

Aktiv mladih zadržnikov v Kape-lah si je na sestanku meseca decembra zadal nove naloge in napravil delovni načrt za to leto. Letos bo aktiv pričel urejevati zemljišče, ki ga je pred kratkim dobil od SPL v poskusne namene. To zemljo so mladi zadržniki že preorali in vzeli vzorec zemlje za analizo. V kratkem bodo pričeli z ograjevanjem tega zemljišča ter ureditvijo toplih gred v poučne namene. Zal ni v kraju več zemlje SLP, da bi jo obdelovali zadržniki. — Mladi zadržniki so sprejeli plan nagrajnega tekmovanja, ki ga je razpisal okrajni odbor aktivov mladih zadržnikov. Tudi v kmetijsko zadržno šolo v Sevnici se je prijavil en član. To šolo bi rade obiskovale tudi dekleta, žal pa jim starši tega ne dovolijo. — Tako je neki oče dejal svoji hčerki, da lahko gre, da pa se ji ni treba več vrniti. Kakšen odnos imajo starši do otrok, ko gre za njihovo strokovno izobrazbo in vrh tega še brezplačno? Ali ne pomislijo, da bo najbližja bodočnost terjala tudi od kmečkega človeka vsaj srednjo strokovno izobrazbo?

POMURSKI VESTNIK

SODOBNO OTROŠKO IGRISČE. KRPALNICA...

Več načelnih razprav, ki smo jih zasledili v časopisih o stanovanjskih skupnostih in vestranski pomoči družinam, je tudi med Sobočani vzbudilo zanimanje in razprave o tem, kaj bi se dalo storiti pri nas. Resolucija Zvezne skupščine v začetku lanskega leta je dala osnovne smernice in zahtevala široko pot stanovanjskim skupnostim; to naj bi bile skupnosti državljanov, ki živijo v določenih blokih ali zaokroženem naselju ali terenu in neposredno in po izvoljenih predstavnikih skrbijo za čimboljše reševanje skupnih problemov in potreb. Ta skupnost naj bi bila širša družina, ki bi s svojim delovanjem in uslugami zajela slehernega prebivalca na svojem območju. Njena naj bi bila skrb za uspešno delovanje vseh služb, ki so namenjene za izboljšanje družinskega gospodinjstva in razbremenitev žena, za boljše in cenejšo organizacijo ustanov, ki so namenjene potrebam vsakega življenja delovnega človeka in materialnemu varstvu otrok. To so razne servisne ustanove in obrtne delavnice, gostišča, otroške ustanove, pralnice, krpalnice, popravilnice gospodinskih strojkov in naprav vseh vrst itd. Vse te ustanove bi s svojim delovanjem in primernimi cenami olajšale vsakdanje probleme, težave in skrbi delovnega človeka, posebej pa še gospodinjo, katerih delovni dan traja od ranega jutra do poznega večera.

Pop Čira in pop Spira-komedija značajev

Prvi jugoslovanski celovečerni igrani film v barvah končno na platnih naših kinematografov

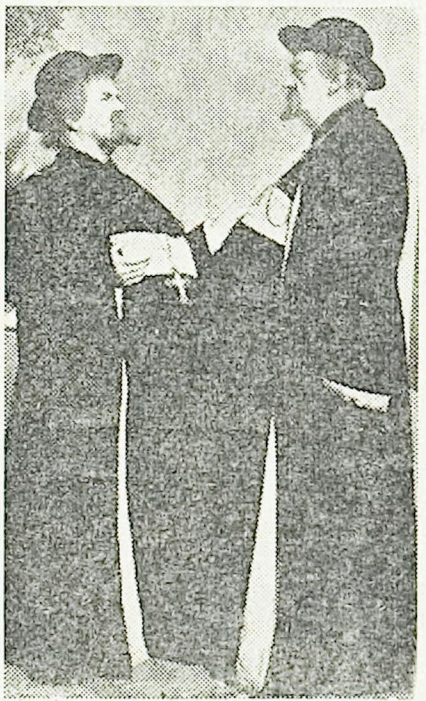
Navajeni smo že, da dobivamo tuje filme, o katerih beremo v časopisju in revijah, z veliko zamudo. Morda je nekoliko manj razumljivo ali celo opravičljivo, da dobivamo z zamudo tudi domače filme, in to dobre filme, ki so doživeli lep sprejem pri občinstvu in tudi priznanje filmskih strokovnjakov in kritikov. Te dni bomo končno le tudi pri nas imeli priložnost videti jugoslovanski barvni film »Pop Čira in pop Spira«, posnet po istoimenskem romanu znanega srbskega humorista Stevana Sremčeva. Film je na puljskem festivalu odnesel več prvih nagrad.

Preliti literarno komedijo značajev v filmsko komedijo in pri tem ohraniti objektivni odnos do avtorja in njegovih likov, prav gotovo ni lahka naloga. Umetniške vrednote Sremčevega romana so predvsem jasno očrtani liki,

resnično okolje vojvodinske vasi, preprostost v opisovanju in v zmernem dialektu obarvani dialogi. Zaradi avtorjeve izredne simpatije do ljudi, o katerih piše, nima roman satiričnih osti, pač pa bi ga prej lahko imenovali komedijo značajev. Scenarista Soja Jovanović in Roda Andrić sta uspela ohraniti to Sremčevo atmosfero, režiserka Soja Jovanović pa je ustvarila uspešno filmsko komedijo situacij, ki prepletajo osem osrednjih likov — dve popovski družini in njihov spopad okoli mladega učitelja — bodočega zeta.

Posebna odlika filma »Pop Čira in pop Spira« je prav gotovo celoten igralski ansambel, med katerim gre na prvem mestu omeniti Ljubinko Bobić, ki je igrala vlogo popadije Side, za katero je prejela nagrado festivalne žirije in priznanje filmske kritike. Odlikovali so se tudi Milan Ajvaz, Jovan Gec, Renata Ulmanski, Severin Bijelić in v stranski vlogi služkinje pri popu Čiri Dara Čalenić.

Film »Pop Čira in pop Spira« je doživel do zdaj v vseh naših mestih, kjer smo ga predvajali, izredno toplej sprejem in nenačuden uspeh pri gledalcih. Kinematografi so zabeležili obisk, ki je presegel marsikatero tujo kriminalko ali kavbojko. S tem so dali naši ljudje priznanje tistim poštenim ustvarjalnim prizadevanjem v jugoslovanskem filmu, kar edino lahko z manifestacijo kvalitete pripelje do uspeha in afirmacije.

Pop Čira in pop Spira v istoimenskem jugoslovanskem barvnem filmu. Upodobila sta ju Jovan Gec in Milan Ajvaz, ki ju vidite na sliki

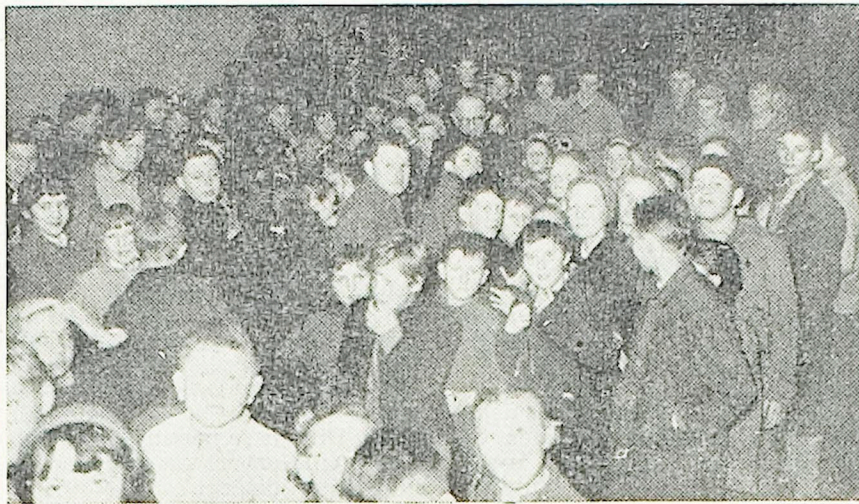
NOVE knjige

IVAN TAVČAR:

VISOŠKA KRONIKA

Med najbolj privlačne knjige prav gotovo štejemo zgodovinski roman, bere ga rada mladina in odrasli. Zato ni čudno, da so taki romani kmalu razprodani in doživljajo vedno znova ponatise. Sem štejemo tudi Tavčarjevo »Visoško kroniko«, ki jo je v zbirki Kondor ponatisnila Mladinska knjiga. Tokrat sicer ne v tako razkošni opremi, kot je bila zadnja izdaja velikega formata, vendar z znanimi ilustracijami Borisa Kobeta in s spremeno besedo in opombami Marije Jamar. Zanimivo je tudi dejstvo, da si je pridobil Kondor na letošnjem II. knjižnem sejmu v Beogradu prav s tem zvezkom častno priznanje v obliki druge nagrade za knjižno opremo (prvo je dobila revija »Jugoslavija«).

Tavčarja uvrščajo literarni zgodovinarji med romantične realiste, o »Visoški kroniki« pa so mnenja, da je samo prvi del zasnovan in nedokončan, da si je pridobil Kondor na letošnjem II. knjižnem sejmu v Beogradu prav s tem zvezkom častno priznanje v obliki druge nagrade za knjižno opremo (prvo je dobila revija »Jugoslavija«).

Kakor smo kratko že poročali v prejšnji številki, je naš znani pisatelj Tone Seliškar obiskal mladino in pionirje naših obalnih mest Kopra, Izole in Pirana. Na sliki ga vidimo po razgovoru v mali gledališki dvorani v Kopru, ko so se navdušeni pionirji strnili okoli njega, pisatelj pa je delil svoje avtograme

Marian Kozina: ABC glasbe

Kljub ljubezni do glasbe, s katero se Slovenci radi samovšečno ponašamo, nam še vedno primanjkuje osnovnih teoretičnih knjig, ki bi bile uporabne bodisi za pouk na raznih šolah, bodisi kot napotek samoukom. V letih pred zadnjo vojno je izšlo več priročnikov in šolskih pesmaric, ki so vsebovale tudi teoretično razlago, vendar niso presegle meje splošnih trditvev. Z drugo besedo, vsebina teh priročnikov je v glavnem nakazovala razdelitev učne snovi, razlago z vsemi potankostmi pa je prepustila učitelju, ki je predmet predaval.

Po vojni se to stanje ni veliko izboljšalo; izšlo je spet nekaj pesmaric in učnih knjig, ki v splošnem vsebujejo sodobnejšo interpretacijo glasbenega pouka, vendar pa svojega namena kljub temu niso dosegle. Potrebnovali smo predvsem knjigo, ki bi na privlačen način obrazložila sicer suhoparno teoretično osnovo, obenem pa nudila toliko žive in zanimive snovi, ki bi bila dobrodošla tako učencem običnih in glasbenih šol, kakor tudi samoukom.

Ni dvoma, da je potrebno pozdraviti vsako novo knjigo, ki obravnava vprašanja glasbe; ne glede na avtorjev trud in na morebitne nove poti, ki jih v svojem delu nakazuje, pomeni že samo delo napredek in razvoj znanosti, ki se ukvarja z glasbeno-teoretičnimi vprašanji. Zaradi tega smo tudi težko pričakovali knjigo Marjana Kozine, »ABC glasbe«, ki jo je pred kratkim izdala Založba Lipa v Kopru.

Priznati je treba, da v splošnem knjiga odgovarja naslovu; v njej je res skoraj vsa glasbena abeceda, torej snov, ki je povprečnemu ljubitelju glasbe potrebna za razumevanje posameznih umetnin. V tem oziru je avtor svoj cilj vsekakor dosegel. Način, ki ga je pri tem uporabil, pa je malce neprikladen.

V uvodu obljublja pisec, da bo knjiga čim manj »teoretična« — torej suhoparna — in da bo zadovoljila tako samouka, ki so mu glasbeni zakoni še tuji, kakor tudi

tiste, ki so jim osnove glasbene teorije že znane. Vendar se mi zdi, da je avtor obljubil več, kot je mogel storiti. Res je, knjiga ni suhoparna, nasprotno: prijateljski ton, s katerim pričena svojo razlago, bo morda opogumil marsikoga, da se bo resneje posvetil vsebini. Mislim pa, da je za 191 strani, ki jih knjiga obsega, v njej vendarle vsega preveč. Poleg teorije obravnava avtor še harmonijo, del kontrapunkta, nauk o instrumentih, oblikoslovje in še razlago o izvajalskih sestavih. Takšno obsežno snov pa je nemogoče poljudno razložiti na tako skromnem prostoru.

Kljub tem pomanjkljivostim — in številnim tiskovnim ter notografskim napakam — pa je knjiga vendarle pozitiven prispevek k naši borni glasbeno-teoretični literaturi.

V. L.

MLADA POTA, štev. 3

Iz vsebine:

Karl Gorčaneč: Spomin na prvo obletnico, Jože Seražin: Pesem enega dne, Mito Trefalt: Prijatelj, Valentin Cundrič: Utrinek, Niko Grafenauer: Pesmi, Julij Marn: V cerkvi, Tonika Golec: Iz daljave so prihajali otočni glasovi, Ivan Kastelic: Dekletova pesem: Saint-Exupéry: Pošta z jugom, André Malraux: Imaginarni muzej, Janez Dokler: Nove knjige, Jakob Jez: Paul Hindemith, Oleg Mandić: Naravne religije, Lionello Venturi: Kako gledamo sliko, Marjan Maher: Odmevi revolucije v sovjetskem filmu; Pogovori, Beleške.

LIKOVNI PRISPEVKI — Zoran Mušič, Rudi Pergar, France Mesarič, Ljotje Premrov, Pavel Medvešek, Camill Pissaro, Camille Corot, Claud Monet.

Ob izdaji zbirke žepnih romanov

Knjiga za tri kinovstopnice

Pri Prešernovi družbi so začeli izdajati romane v žepni obliki. Prvi in drugi roman sta že na knjižnem trgu. Pecen in čim več, industrija za široko potrošnjo, dosegljivo za vsakega delovnega človeka — taka so gesla, ki se motajo po mislih vsakega preudarnega socialističnega državljana. Taka gesla so vodila tudi ljudi okoli Prešernove družbe, da so se odločili za izdajanje knjig, ki bodo po ceni dostopne vsakemu bralec.

Misel, kako razširiti knjigo v čim več izvodih med občinstvo, je stara že vsaj toliko kot tisk. Gutenberg je v sredini 15. stoletja rešil to vprašanje z izumom premakljivih črk. Knjiga je našla v več izvodih pot med bralec, prej pa je potovala okoli le v enem — rokopisnem izvodu. V zadnjem času se je iz takih potreb pojavila vrsta založb, ki izdajajo knjige v visokih nakladah, v žepni obliki in po prav nizki ceni. Američani imajo povsod poznane »Pocket Books«, Nemci imajo celo vrsto takih žepnih zbirk. Najbolj znana v zadnjem času je Rororo, zdaj je spet začela izhajati Universal Bibliothek (filozofska dela in dela leposlovnih klasikov), pred to vojno pa je bila zelo znana »Die Universitäts« (t. im. Reklamka). In še več drugih.

Bralec si skušajo take založbe pridobiti na najrazličnejše načine, največkrat in najuspešneje pač z nizko ceno ter z okusno in živahno opremo. Slovenci smo do letos pogrešali na trgu poceni in dobrih knjig. Kdo pa recimo zmore na teden kar 600 din za knjigo; pa to bi bilo še malo, ker zgornja meja cen za eno knjigo se giblje okoli 2000 din. Prešernova družba je s svojo zamisljivo, da bo izdajala v zbirki Ljudska knjiga žepne romane, načela tudi to vprašanje. Upajmo, da ga bo tudi rešila, ker če sodimo po programu, ki ga ima, in po nizki ceni (pod 150 din za roman), bi bilo res novatorsko delo v našem

Nakratko

INTERNA PRODUKCIJA GLASBENE ŠOLE V KOPRU

Ob zaključku prvega polletja letošnjega šolskega leta je bila v dvorani Glasbene šole v Kopru v ponedeljek, 13. t. m., interna produkcija gojencev klavirskega, violinskega, solopjevskega in pihalnega oddelka. Učenci so izvajali krajša dela iz učnega načrta in pokazali zadovoljivo stopnjo tehničnega in muzikalnega obvladovanja snovi, primerno svoji šolski stopnji. Produkciji so prisostvovali skoraj vsi učenci šole in starši nastopajočih gojencev. Za zaključek šolskega leta pripravila GS več internih produkcij in vsaj dve javni, na katerih bosta nastopila tudi šolski zbor in orkester.

KNJIŽNA ZBIRKA »NOVA OBZORJA«

Založba Obzorja v Mariboru, ki je v sedmih letih svojega obstoja izdala več kot 200 knjig najrazličnejše literarne vsebine, se je odločila, da ustanovi za prijatelje lepe knjige posebno zbirko »Nova obzorja«. V zbirki bo izšlo 6 priporočljivih del, romanov, povesti in eno izvirno delo (A. Wambrecht-samer: Celjski grofje, R. Gordon: Zdravnik v hiši, I. Shaw: Mladi levi, O. Ludwig: Med nebom in zemljo, T. Plievier: Moskva, S. Kozman: Nekdo). Prva knjiga Danes celjski grofje in nikdar več — je že izšla, druge pa bodo izšle do 31. julija 1958. Vsak naročnik si tudi lahko izbere iz te zbirke le štiri knjige. Razen tega pa bo prejemal vsak naročnik te knjižne zbirke brezplačno revijo »Nova obzorja«, ki bo izhajala mesečno.

SLOVENSKI UMETNIKI SE BODO PREDSTAVILI V ITALIJI

Slovenski likovni umetniki bodo sodelovali na reprezentativni razstavi, ki jo prireja občina Pistoia skupno z mesti Livornom, Genovom in Firenzami. Razstava bo odprta 19. januarja in se je bodo udeležili zastopniki Moderne galerije iz Ljubljane. Za razstavo so izbrali 95 del naših likovnih umetnikov — 11 slikarjev (G. A. Kos, S. Kregar, V. Lakovič, F. Majer, F. Oblak, F. Peršin, M. Pregelj, M. Sedej, F. Slana, G. Stupica, F. Šušteršič), 5 kiparjev (S. Batič, Z. Kalin, K. Putrih, J. Savinšek, D. Tršar) ter 4 grafike (R. Debenjak, M. Males, B. Jakac, M. Pogačnik).

V POČASTITEV SPOMINA DRAGA GERVAISA

V torek, 14. t. m., so člani bivšega slovenskega akademskega društva »Balkan« priredili literarno-glasbeni večer v počastitev pokojnega istrskega pesnika Draga Gervaisa. Na sporedu je bilo spominsko predavanje, ki je pokazalo Gervaisa kot človeka in pesnika. Predavanje je sestavil pesnik Tone Batagelj. Gervaisove pesmi je recitiral pravkinja reške Drame Nikoličeva, petla pa je sopranistka J. Puleva. Pri klavirju je bil direktor reške Opere in skladatelj Boris Papandopulo. Nekatere Gervaisove pesmi pa je zapel tržaški ženski kvartet. Prireditve je zelo uspela.

OBZORNIK 58, ŠTEV. 1

Iz vsebine:

Jack London: Priznanje, Lancelot Hobgen: Dokazi in napredek, Franc Srimpf: Res čisto navadna zgodba; Vzpori in zaton gusarstva, Usoda črnega človeka. Zanimivosti, Dumas in medvedji zrezek, S. P.: Prostor okoli nas, Zoran Hudalet: Il gatto nero, Dr. Stane Mikuz: Beseda o karikataturi, Ljotje Zupaneč: Selo, Karel Capek: Če bi se človek izmislil Adama, G. Seldes: Revolucija filmskega platna, Luigi Pirandello: Duh je voljan, a meso je slabo; Mala, pogumna Audrey; A. R.: Ptice selivke na ladjah, Trinajst vodilnih jezikov sveta, Kakšno starost lahko dočakate, Televizijska v znanosti in tehniki, V kuhinji preži smrt; Mihael Žoščenko: Ljubem, Dan T. Moar: Ukana z biserom. Slikovna priloga: Usoda črnega človeka.

Člani SZDL!

Naročajte, berite in širite svoje glasilo SLOVENSKI JADRAN!

MIMI MALENŠEK:

Nemir pred bitko

(Odlomek iz romana BRATSTVO)

Vitogoj se je jasnilo. Ne bo si strahopetno čuval kože! Ljudstvo bo spoštovalo in ljubilo le kneza, ki bo dokazal, da mu je njegova svoboda pri srcu in da rad da življenje zanjo!

Sramoval se je, ker je prejšnje dni v obupu mislil na to, kako hudo bo, če tujci pregazijo deželo. Potem ne bo mogel poslati snubcev na Višegrad in Kazi se mu bo za vedno odmaknila. Kazi bi nikdar ne hotela biti žena knezu, ki bi vladal deželi po milosti Bavarcev. Kazi, velikega kneza Čehov hči! Potomka slavne Čeha, po katerem je vse plemo dobilo ime, ki je osvojil deželo in si postavil prestolnico Višegrad! Zdaj je vedel, da je preveč mislil na dekle in premalo na ljudstvo. Kazi je bila daleč in negotovo je, če bo res njegova. Tu pa divja krvava vojna. V vojni ni časa za ljubezen... Pa jo je vendar ljubil. Ljubil jo je z ljubeznijo junaka, ki mu je prvo na svetu obramba dežele, takoj zatem pa dekle. Iskal je misel, v katero bi izlil to svoje novo občutje, in jo je našel: »Kazi,« je čustvoval toplo, »kakor dom si mi in kakor svoboda in kakor svetinje prednikov. Svobodo in deželo in svojo čast bom ljubil, dokler mi bo srce bilo v prsih. In tebe, Kazi. Prišel bo čas, ko te bom ljubil prvo... Kazi, ljubila...« Bilo mu je dobro in vendar hudo hkrati.

Borut ob njem je stegnil dolge

»Predolg si, saj ne boš utonil!« je menil Vitogoj in dobro mu je delo, da mu pobratim čas vedri s šalami.

»E, pa pojdem na vojno in se dam ubiti!«

»Bolje bo, da ostaneš živ in se oženiš!«

Spogledala sta se in se nasmešnila drug drugemu. Nobeden ni več spregovoril. Čutila sta znani nemir, ki se vedno loti vojnika pred bitko. Borutu so se širile nozdrvi in nemirno je otipaval ostrino meča. Vitogoj je preizkušal lok, da mu je tetiva nalahno brnela med prsti. Oba sta dvigala glavi iz kritja in prisluškovala in oprezovala po gozdu in po polju. Borut se je obrnil.

»Tam zadaj je jezero,« je rekel.

»Daleč je od tu,« je menil Vitogoj. »A zakaj?«

»Kar tako. Vroče bo.«

»Vroče.«

Okrog njiju so ležali vojniki. Nekateri so se pogovarjali, drugi so jedli, nekateri so se ukvarjali s svojim orožjem. Vsem pa se je poznalo, da so močno utrujeni. Nobenega ognja ni bilo v njih. Utrujenost je preglasila strah in sovraštvo. Vitogoj je to dobro opazil in skrbelo ga je.

»Mladci, držali se bomo,« se je obrnil k njim.

»Držali, kajpak,« so mu odgovorili, vendar brez navdušenja, nekako medlo, kakor bi se čutili prisiljene.

Nestrpno so se ozirali po nebu.

Vitogoj se je dala misel, ki se ji je res moral začuditi.

»Ta pa res čuti ljubezen do dekleta! Dokler bo trajala bitka, se je niti spomnil ne bo!« si je dejal. Vendar se ni utegnil dalj ukvarjati z brezplodnimi mislimi.

Bavarska konjenica je drvela v napad. Za njo so se pomikali pešci. Ditmar je napadel na polju, Tutilo in Norbert sta se zaganjala proti gradiščem.

Nekako deset minut kasneje je pri vratih Wendon Cottagea pozvonil major Despard. Prišel je prej, kot je bilo dogovorjeno, in je bil zato nekoliko začuden, ko je izvedel, da sta bili dekleti že odšli.

Stopil je prek vrta po travi in se napotil po obrežni stezi na desno.

Mrs. Astwell je še nekaj časa stala in gledala za njim, namesto da bi opravljala svoja jutranja opravila. »Ena ali druga ga je ujela,« si je dejala sama pri sebi. »Mislim, da bo Miss Anne, ampak gotova nisem. Na obrazu se mu čisto nič ne pozna. Z obema ravna enako. Nazadnje sta se še obe zatelebal vanj. Če sta se, potem ne bosta več dolgo prijateljici. Če pride moški med dve dekleti, je prijateljstva vedno konec.«

Prijetno vznemirjena, da bo lahko priča porajajoče se ljubezenske zgodbe, je odšla Mrs. Astwell nazaj v kuhinjo in začela pomivati posodo od zajtrka. Pozvonilo je drugič.

»Nobenega miru ni! Bodimo pridni! Najbrž je paket. Ali pa telegram!«

Pred vhodnimi vrati sta stala dva gospoda, majhen inozemec in širokopleč, visokorasel Anglež. Druga je menda že enkrat videla.

»Ne, Sir, Miss Meredith je pravkar odšla,« je odgovorila na njegovo vprašanje.

»Tako? V katero smer pa? Nisva je srečala.«

Mrs. Astwell je skrivoma opazovala občudovanja vredne brčice

Angleško pisateljico AGATHO CHRISTIE (pravo ime ji je Agatha Mary Clarissa Miller, rojena leta 1890, poročena z arheologom Mallovom) imenujejo »kraljica kriminalnega romana«. Prvi njen roman je izšel leta 1920 in od takrat je izšlo okoli 70 njenih romanov in še več novel z detektivsko tematiko. Te knjige izhajajo v milijonskih nakladah in v najrazličnejših deželah sveta, celo v Indiji, na Japonskem, Kitajskem in v Kongu, da o evropskih in ameriških državah niti ne govorimo. V Ameriki baje izide vsako leto okrog 5 milijonov njenih knjig v tako imenovani obliki »Pocket book«. V vseh teh romanih, ki se odlikujejo z blestečo psihološko in logično zasnovano zgodbo, nastopa junak Hercule Poirot, genialni detektiv belgijskega porekla. Zdaj je v njenih romanih Poirot že star 107 let in pisateljica pravi, da ga bo morala »žrtvovati«.

Ceprav je Agatha Christie med najbolj brani avtorji na svetu, je skoraj nihče ne pozna osebno in je težko najti njene podatke v literarnih ali literarnih priročnikih. Pisateljica se tudi ne kaže veliko v javnosti, ne prireja novinarskih konferenc, ne daje intervjujev, celo njen založnik je ni poznal osebno 25 let. Vendar pa milijoni čitateljev na vsem svetu težko pričakujejo vsak njen novi roman. In Agatha jih še vedno piše...

Za slovenski prevod njenega romana KARTE NA MIZO je poskrbela založba Lipa v Kopru. Te dni bo prišel ta kriminalni roman na naš knjižni trg.

AGATHA CHRISTIE:

Katero bo rešil prvo?

drugega gospoda, preden se je odločila, da bo povedala še ostale podatke. »Odšla je k reki.«

»In druga gospodična? Miss Mawes?« je hotel vedeti mali gospod.

»Obe sta odšli.«

»Hvala,« je odgovoril nadinspektor Battle. »In kje prideva k reki?«

»Tako zavijete na levo, potem po stezi navzdol. Ko pridete na breg, pojdite na desno. Gospodični sta rekli, da bosta šli v to smer. Ni še četrte ure tega. Kmalu ju boste dohiteli.«

In rada bi vedela, si je dejala na tistem, ko je obotavljaje se zaprla hišna vrata in sta se gospoda oddaljila, »rada bi vedela, kdo sta ta dva. Ne vem, kam bi ju vtaknila.«

Medtem, ko se je Mrs. Astwell vrnila h kuhinjskemu izlivku, sta nadinspektor Battle in Mr. Poirot zavila na levo in šla po ovinkasti poti med grmovjem, ki je vodila do obrežne steze.

Battle je radovedno opazoval Poirota, ki je stopal zelo hitro. »Kaj pa je narobe, Monsieur Poirot? Nekam mudi se vam.«

»Vsekakor. Zelo sem zaskrbljen, prijatelj.«

»Kakšen določen razlog?«

Poirot je odkimal. »Ne. Ampak možno je marsikaj. Nikoli ne vemo...«

»Nekaj vam roji po glavi,« je rekel nadinspektor. »Tako se vam je mudilo priti v Wallingford — naš šofer je vozil kot obseden! Česa se le bojite? Dekle je vendar že sprožilo svojo puščico.«

Poirot je še vedno molčal. »Česa neki se bojite?« je ponovil Battle.

»Česar se je v takih primerih vedno treba bati.«

Battle je prikimal. »Prav imate. Ne vem...«

»Česa ne veste, prijatelj?«

Nadinspektor je počasi odgovoril: »Ne vem, če Miss Meredith ve, da je povedala njena prijateljica Mrs. Oliverjevi neko podrobnost.«

Poirot je živahno prikimal. »Po hitiva, prijatelj!« je rekel.

Hitela sta ob cesti. Na vodi ni bilo videti nobenega čolna, toda ko sta zavila okoli rečnega zavaja, je Poirot nenadoma obstal kot vkopan. Tudi Battle je videl.

»Major Despard,« je rekel.

Major Despard je šel kakih dvesto korakov pred njima. Nekoliko bolj spredaj je bilo videti obe dekleti na majhnem splavu — Rhoda je krmilila, Anne pa je ležala na ploskih tleh in se ji smejala. Dekleti nista gledali proti bregu.

In nato — se je zgodilo. Annina iztegnjena roka, Rhodina omahujoča postava, padec v vodo — Rhodino obupno hlastanje po prijateljičinem rokavu — zibajoči se čoln — nato se je brod prevrnil — in dve dekleti sta oteplali po vodi okoli sebe.

»Ali ste videli?« je rekel Battle in začel teči! Mala Meredithova jo je zgrabila za gleženj in vrgla v vodo! Ljubi bog, to je njen četrti umor!

Z največjo naglico sta tekla proti kraju nesreče, toda major je imel naskok. Dekleti očitno nista znali plavati. Despard je drvel po obrežni poti, skočil v bližini prevrnjenega čolna v vodo in plaval proti njima.

»Mon Dieu, kako zanimivo!« je zaklical Poirot in zgrabil Battla za roko. »Katero bo rešil prvo?«

Dekleti nista bili blizu druga drugi; med njima je bilo nekako deset metrov razdalje. Despard je plaval proti njima s krepkimi zamahi. Nezadržno se je bližal Rhodi.

Tudi Battle je bil skočil v vodo. Despard je bil pravkar spravil Rhodo na breg in jo spustil v travo, nato se je ponovno vrgel v reko in plaval proti kraju, kjer se je pravkar potapljala Anne.

»Pazite!« je zarjovel Battle.

»Ovija!« Hkrati z majorjem je priplaval na mesto, toda Anne je bila že pod vodo. Slednjič jima je uspelo, izvelji jo na površino in v dvojce sta plavala v dekletom proti obrežju.

(Odlomek iz kriminalnega romana Agathe Christie KARTE NA MIZO. Knjiga bo izšla te dni pri Založbi Lipi v Kopru.)

REVIIJA 57, št. 5

Iz vsebine:
Vladimir Majakovski: Razgovor s tovarišem Leninom, Sergej Jesenin: Lenin, Aleksander Blok: Lenin, Jože Pušnik: K svobodi, Veno Taufer: Iz pesmi s stenčasa, Rudi Seligo: Med reko in vrati, Branko Šimen: Jesenska konspiracija, Valentin Cundrič: Veliko pričakovanje štirih nosačev, Fr. Pibenik: Ulica betonskih katedral, Janko Kos: umetnost in kriza humanistične zavesti, Marjan Kramberger: Rosa na pajčevini, Miklavž Prosen: Eseji v slovenski prozi, Franc Černe: Ekonomska enakost in enakost, Jože Pogačnik: Balada.

PREŽIHOV VORANC:

Ljubezen na odoru

(Odlomek)

noge po travi in zamišljeno molčal.

»Ali spiš?« ga je vprašal Vitogoj.

»Ne spim,« je rekel kratko.

»Glej, zdi se, da tam že rojijo!«

Oba sta prisluhnila. Vendar nista čula nič posebnega. Samo stražarji so hodili po kamenju, da jim je pokalo pod nogami in se kotalilo.

»Vitogoj!«

Knezov sin se je ozrl po prijatelju. Zdelo se mu je, da Boruta nekaj želi.

»Morda bova zvečer pri dušah prednikov,« je rekel Borut. »Vroč dan se obeta.«

»Da.«

»Nekaj te bom vprašal. Ne boš zameril?«

»Tebi, bojni drug?«

»Vem, da ne boš zameril kot bojni drug. Morda pa ti ne bo prav kot knežjemu sinu.«

»Čuden si, Borut. Govori vendar!«

»Če se zdravi vrnemo iz vojne, ali mi boste dali Milico?«

Vitogoj je prikimal: »Rada te ima.«

»To je premalo. Ali jo boste dali?«

Vitogoj se je zakrohotal in ga udaril po rami. »Zato ne maraš knezov?« se je veselo smejal. »Če bo moja beseda kaj veljala, jo boš dobil!«

»Na tvojo čast?«

»Na mojo čast!« se je zaklel Vitogoj.

»In kje?«

»Ne poznaj Valjhuna! Ne bo je dal na tuje, ker jo ima preveč rad!«

»No,« se je zdaj zjasnilo lice tudi Borutu, »potem bomo jeseni svatovali.«

»Mudi se ti, bes te potiplji!«

»Mudi. Obesim se na konopno vrv, če mi je ne daste,« se je zdaj sproščeno šalil Borut.

»Ne nori! Nobena vrv te ne bi držala! Pretrgala bi se!«

»Eh, pa skočim v vodo!«

Iz dalje je planil glas roga. Takoj potem je zatrobil stražar na skalnem obronku. Vojniki so tesneje poprijeli orožje in se vzravnali. Borut je pograbil svoj kratki meč in skokoma hitel čez kamenje.

Pri Radmanu so imeli vsega štiri njive, a vse tako strme, da so jih v starih časih, ko je bilo še dovolj rok na razpelo, kopali, a ne orali. Zdaj so jih že dolgo orali, dasiravno so oranje niso mogli uporabljati jarma, temveč posebne telege za brežno delo. Za oračem je moral iti zmeraj se tretji, ki je z nogami in rokami krotil svežo brazdo k tlom, da se ni skotalila po strmini in se izgubila v globači.

Radman je zoral, posejal, več se pa za njive ni brgal; Radmanca pa je čakalo še veliko dela. Imela je na skrbi, da na vsaki njivi spravi prvo zorano brazdo z roba na odor vrhu njive. To je delo vsakih strminecveč od davnih časov, kajti če ne bi tega delali, bi bila vsa zemlja kmalu odorana v nizavo, za njo pa bi ostali le suhi, kamniti odori.

Ker je bilo to odvisno, posebno delo strminecve, ki ga dolinci in kmetje na zloženjih položajih niso poznali, se je imenovalo: robota.

Radmanca je vstala zjutraj, ko se pridno svitalo ni, vzela svitek in jerbasa in se lotila prve, največje njive. Tako zgodaj zato, ker je robota morala biti opravljena poleg drugega, vsakdanjega dela. Ko je prišla na rob njive, je pokleknila na ral ter vzdihnila:

»Bog in ta sveti križ, menda ja ne bo grehat!«

Po starem izročilu je greh, prenašati zemljo; ta greh pa se je moral odkupiti s posebno prošnjo.

Nato je z rokama začela grebsti vlažno brazdo v jerbasa, ga napolnila, zadela na glavo in počasi odnesla po strmini na vrh njive, kjer je spet počenila ter kleče izsula zemljo v odor zadnje brazde, rekoč:

»Menda bo ja gratalo!«

Preden je sonce razgrnilo svojo svetlobo izza pobočja, je Radmanca že petdesetkrat prehodila njivo; petdeset jerbasov ali več kakor dva tisoč kilogramov zemlje je že znosila na odor njive.

Več kot dva tisoč kilogramov zemlje!

Toda zemlja je prekleta, kadar jo mora nositi siromak, ki je ima premalo, zemlja je hudič, kadar se je lotiš golorok. Odkopljesh je en jerbasa, nosiš jo, glavo ti hoče raznesti in boki ti pokajo, a brazdi se niti ne pozna; znošiš je deset, dvajset jerbasov, a komaj za spoznanje se je krčila brazda, ki leži tu na robu kakor črna, tolsta ubita kača...

Rok utrhil v boke, stisnjenih ustnic, a široko odprtih nosnic je Radmanca enakomerno korakala in štela brazde:

»... Enaindvajset, dvaindvajset, trindvajset...«

Nekajkrat je seštelja že vse brazde od roba do roba. Spočetka je prestopila z enim samim korakom dve ali tri brazde, toda čim bolj se večalo število jerbasov, tem bolj se je večalo tudi število korakov.

»... Enainpetdeset, dvainpetdeset, trinpetdeset...«

Počasi je že vsaka brazda veljala korak...

Nosiš, nosiš, nič ne misliš... Nositi moraš, doma je sedem otrok, dan je dolg... dan je kratek, moraš nositi... to zemljo zemljasto...

Prihodnje jutro je bila Radmanca že spet zgodaj na njivi, mogoče še prej kot prvi dan. Nad strminami je ležala še zgodnja meglenasta tema,

Kakor izbruh vulkana je slovensko javnost prešinila leta 1935 novela »Boj na požiravniku«, ki je izšla v napredni, socialistično usmerjeni reviji »Sodobnost«. Pod pseudonimom PREŽIHOV VORANC jo je objavil politični emigrant Lovro Kuhar, ki se je sicer že oglašal v reviji pod pravim imenom od leta 1909. Leta 1940 je avtor zbral svoje najrazličnejše novele in ertice, jim dodal še starejšo zgodbo »Vodnjak« in novo »Ljubezen na odoru« ter izdal knjigo z naslovom »SAMORASTNIKI«.

»Samorastniki« so potem doživeli več izdaj. Najnovejšo je oskrbela založba Mladinska knjiga, ki jih je izdala v svoji knjižnici Kondor. Spremembe in opombe je prispevala dobra poznavalka Prežihovega dela Marja Boršnikova. Odveč bi bilo poudarjati vrednost in pomen tega ponatisa za našo mladino, pa tudi za vse tiste, ki nimajo prejšnjih izdaj tega čudovitega Prežihovega dela z avtobiografskim značajem, obenem pa v občečloveški simbolni podobi.

Portorož

bo središče pomorskega šolstva

Na prvi seji okrajnega Sveta za pomorstvo in ribištvo so med drugim načeli vprašanje izgradnje pomorskega šolskega centra pri Portorožu in podrobno proučili dosedanje delo in perspektive podjetja Pristanišča Koper in se tudi seznanili z začasnimi predpisi za ureditev ribolova na področju okraja.

Investicijski program za izgradnjo pomorskega šolskega centra

pri Portorožu je že izdelan in potrjen. Program vključuje Pomorsko srednjo in Ribiško šolo. Za gradnjo predvidevajo približno 193 milijonov dinarjev investicij, od tega pa bo šlo nekaj manj kot 30 milijonov dinarjev za učila in opremo šolskih delavnic. Sredstva za gradnjo centra so pravzaprav že zagotovljena iz zveznega in republiškega sklada za kadre, del sredstev pa bo verjetno prispeval tudi okrajni sklad. Okrajni upravi za investicije so priporočili, naj takoj naroči potrebne glavne projekte. Za denarno pomoč bodo zaprosili tudi nekatera zainteresirana podjetja in Kmetijsko zbornico LRS.

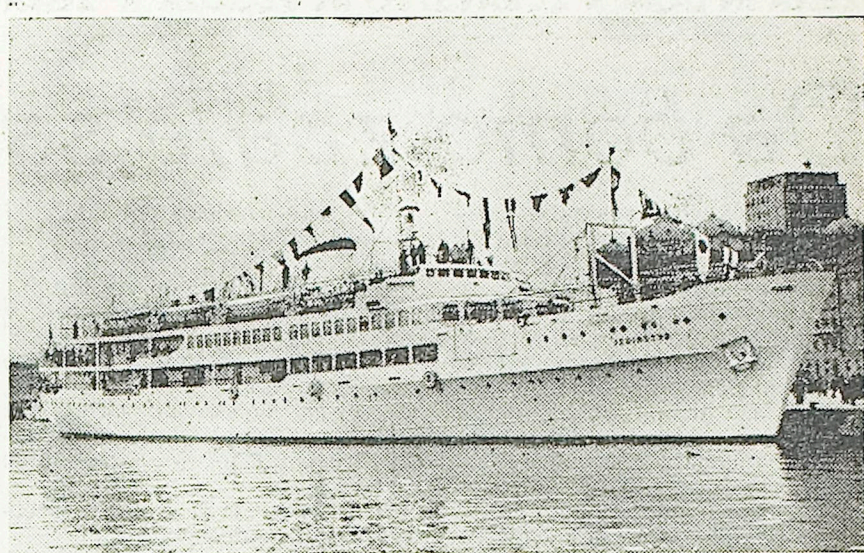
Gradnja takega pomorskega šolskega centra pri nas je dejansko nujno potrebna, saj bomo s tem zbrali na enem mestu ves strokovni predavateljski kader in tudi vsa tako draga učila, ki so potrebna za to zahtevno stroko. Učila bodo s tem, ko jih bo izkoriščalo več šol, tudi bolj služila svojemu namenu. Za izgradnjo tega centra sta izdelani dve varianti: po prvi bi bil center zgrajen že 1. oktobra prihodnjega leta, po drugi pa 1. julija 1960; od dotoka sredstev pa bo odvisno, katera varianta bo obveljala.

Za popravilo in opremo ribiške ladij, ki jo je odstopilo podjetje »Riba« Izola Ribiški šoli v Piranu, bo potrebno zbrati približno 1.700 tisoč dinarjev. Sklenili so zaprositi ribiški podjetji »Ribič« Piran in »Riba« Izola, naj odstopita potrebno opremo, za denarna sredstva pa bodo zaprosili Kmetijsko zbornico LRS.

Po obširni razpravi o predlogu za ustanovitev društva za raziskovanje morja ni bilo sprejeto dokončno stališče in bo Svet o tem še sklepal, so podrobno proučili vprašanja, ki bremenijo podjetje »Pristanišča Koper«. Poročal je direktor podjetja dr. Mirko Koršič; temeljito so se pogovorili o nakupu nove mehanizacije za skladišča in o tarifah. Glavni direktorji železnice bodo priporočili, naj proglasi železniški postaji Hrpelje in Podgorje za luški postaji, kar je potrebno za znižanje tarif, namreč, priznale naj bi se

jima vse tiste ugodnosti, ki jih že imajo podobne železniške postaje.

Pod točko razno so se pogovorili še o predlogu Piranskega mestnega muzeja. Gre namreč za organizacijo stalne pomorske muzejske zbirke, ki naj bi se pozneje razvila v stalni pomorski muzej v Piranu. To zbirko naj bi pripravili že letos do Dneva pomorstva. Stroški zanjo bodo znašali približno pol milijona dinarjev, toda večji del sredstev bo prispeval muzej sam, ostanek pa naj bi prispevali poleg Okraja še podjetji Splošna plovba v Piranu in druga pomorska podjetja.

M/L »Jedinstvo« prvič v Reki po prihodu iz Splita

VEČ RESNOSTI IN SMISLA ZA ODGOVORNOST PRI OBVEŠČANJU JAVNOSTI O POMORSTVU

LADJA NI LADJI PODOBNA

Naši dnevniki, tedniki in mesečniki, sploh vsi naši časopisi posvečajo v zadnjem času čedalje več pozornosti izgradnji naše trgovske mornarice. To je zelo razveseljivo. Žal pa se takšnim sestavkom s strokovnega stališča posveča premalo pozornosti in mnogokrat pisec ne ve, kaj piše. Naj navedem samo nekaj primerov v zadnjih dneh. Te napake in nesmisle srečujemo celo v strokovnih publikacijah.

O naši luksuzni potniški ladji »Proleterki« 1322 BRT, 80 m dolžine, 3200 KM in 132 postelj za potnike je bilo zapisano, da je dolga 16 m, »Pinko Tomažič« je dolg 18 m (!), da ima 132 postelj za potnike in 6400 KM!

Ena izmed naših ladjedelnic je zgradila 10.000 tonski tramper, to je preko oceanska tovorna ladja. V časopisu pa je stalo zapisano: »Naša ladjedelnica je izdelala nov preko oceanski 10.000 tonski vlačilec...«

Velika zmešnjava nastane pri navedbi tonaže. O novi M/L »Jedinstvo« smo brali, da ima nosilnost — 2600 BRT! O neki drugi naši potniški ladji smo brali, da lahko sprejme v kabine toliko in toliko potnikov in da ima nosilnost toliko in toliko BRT!

V zvezi z našo novo ladjo »Jedinstvo« so bile objavljene slike »Jugoslavije« in komentar pod njimi, da je to »Jedinstvo« na prvi vožnji! Ti dve ladji sta sicer istega tipa, toda »Jedinstvo« se po notranji opremi in zunanji obliki močno razlikuje od »Jugoslavije« in prva vožnja slednje je bila že leta 1956!

V zvezi s prvo vožnjo »Jugoslavije« naj omenim še podvig »iznajdljivosti« fotografa, ki je sliko navedene ladje na prvi vožnji reproduciral — narobe, retuširal ime in napisal »Jadran«, ki je tudi istega tipa kot »Jugoslavija«, toda z drugačnim nadpalub-

jem, in sedaj te razglednice prodajajo po Reki!

Se en primer: M/L »Jedinstvo« razvija hitrost 19 morskih milj na uro. Največ tudi preko 20. To je lepa hitrost za takšno ladjo tudi v svetovnem merilu, za ladjedelnico »Split« pa velik uspeh. V nekem dnevniku pa smo brali, da razvija »Jedinstvo« hitrost 19 čevljev na uro!...

Najlepša ladja

M/L »Jedinstvo« je tretja in zadnja luksuzna potniška ladja tipa »Jugoslavija«, ki jo je ladjedelnica »Split« zgradila za »Jadran« linijsko plovbo iz Reke. Nova ladja ima okrog 2700 BRT, dolga je 90,2 m, široka 13 m in ima dva stroja tipa »Sulzer« po 2400 KM vsak, ki ji omogočata največjo hitrost preko 20 morskih milj na uro.

Ceprav so motorne ladje »Jugoslavija«, »Jadran« in »Jedinstvo« istega tipa (v pogledu oblike trupa, dolžine, širine in pogonskih strojev), se slednja bistveno razlikuje od prvih dveh po notranji ureditvi in razporeditvi prostorov za potnike, kakor tudi po obliki premca in nadpalubja. »Jedinstvo« je zgrajena za turistična križarjenja in letos, žal, namenjena le tujim turistom. Veliko število kabin je opremljenih s kopalnicami in tuši in drugimi udobnostmi, postelje pa so postavljene druga poleg druge. Vseh postelj za potnike je 193. Restavracija, kavarna, bar in drugi družabni prostori so na gornji palubi, prav tako bazen za kopanje. Tudi v premcu je lep salon za potnike.

S to novo ladjo ima »Jadroli« 65 plovnih enot. Toda tudi to število ne zadostuje vedno večjim potrebam našega linijskega obalnega prometa. Zlasti trpijo pomanjkanje v sezoni longitudinalne proge in naše obalno področje oziroma vsa obala zahodne Istre.

V. M.

„Atlantska plovdba“ je prerasla „Splošno“

V letu 1957 se je jugoslovanska trgovska mornarica znatno povečala. Naše ladjedelnice so zgradile vrsto novih ladij različnih velikosti, nekatera podjetja pa so nabavila ladje tudi v tujini. V tujini so ladje kupavala predvsem novo osnovana pomorska podjetja: »Jugoslovanska tankerska plovdba« iz Zadra, »Atlantska plovdba« v Dubrovniku, »Jugoslavija« v Kotoru in »Kvarner« v Reki.

»Atlantska plovdba« iz Dubrovnika je povečala svoje brodogradnje s tremi novimi enotami. Dve sta bili nabavljeni v tujini: »Gruž« (10.319 ton nosilnosti) in »Dubrava« (10.319 ton nosilnosti), ladjedelnica »Split« pa je konec

decembra izročila novo ladjo »Petka« (10.270 ton nosilnosti).

S tem prirastkom je podjetje doseglo nad 90.000 ton nosilnosti in je zavzelo drugo mesto v državi. »Splošna plovba« pa je sedaj tretja. Razen navedenih ladij ima »Atlantska plovdba« še naslednje ladje, ki jih je dobila od »Jugolinije« ob nedavni decentralizaciji: »Banija« (9980 t), »Beograd« (9987 t), »Korenica« (8402 t), »Korčula« (8300 t), »Livno« (7976 t), »Kragujevac« (8233 t) in »Plitvice« (6428 t).

Preko oceanska ladja »Petka« je prva plovna enota, zgrajena za to podjetje doma. V gradnji je še cela vrsta novih ladij, tako za piransko, kakor tudi za druga pomorska podjetja.

V. M.

KAKO ZGANJAJO TURIZEM V AVSTRIJI

Avstrija lahko postavi spomenik - vzpenjačam

Doslej je Svica veljala kot klasična dežela vzpenjač in žičnic. V enajstih letih po drugi svetovni vojni pa je Avstrija na svojem goratem predelu zgradila toliko žičnic, vlečnic in drugih vzpenjač, da bo v nekaj letih ne samo dohitela, temveč prehitela Svico po številu pa tudi po udobnosti teh modernih turistično-prometnih naprav. Vsaka statistika o številu avstrijskih žičnic velja tako kratak čas, da jo (po nekoliko hudomušni pripombi gospoda Lohbergerja) na dan objave v listih že zdavnaj zastarela. Avstrija je samo po vojni investirala v vzpenjače vseh mogočih sistemov že več kot milijard šilingov.

Najprej so gradili vzpenjače z namenom, olajšati turistu dostop na vrhove z lepim razgledom ali na visoko ležeča nočišča. Potem pa je bistvo oko turističnih delavcev-komercialistov opazilo, da so vzpenjače tako donosna in hkrati tako privlačna stvar, da so polne turistov poleti in pozimi. Logičen sklep: vzpenjača lahko služi kot slajzen pripomoček za odpravo mrtvih sezon oziroma za doseg dvojnega sezona. Tako je lepo število avstrijskih krajev (ki niti niso vsi preveč turistični) s pomočjo večje ali manjše vzpenjače dobilo tudi v sicer mrtvi sezoni toliko gostov, da imajo vsako leto dve turistični sezoni, če že ne neprekinjeno turistično sezono vse leto (kot na primer Innsbruck). Kitzbühel, slovito mestec zimskih športov, celotno področje

okrog Lecha in Arlberga, in še mnoga druga področja, ki so bila nekoč znana samo kot središča zimskega turizma, so s pomočjo vzpenjač dobila tudi svojo poletno sezono. Samo v Arlbergu je bilo letošnje poletje nad četrtil milijona turistov. Nasprotno je Gastein, ki je pred leti moral preko zime zapreti vse hotele, zgradil v zadnjih letih nekaj vzpenjač, ki vozijo k čudovitim smučarskim terenom, tako da bo v letošnjem prvenstvu prav Badgastein središče tekmovalanj za svetovno smučarsko prvenstvo. Turistični gostinski delavci v Badgasteinu so mi izjavili, da si pri sodobnem turizmu sploh ne morejo misliti, da bi področje Gasteina še lahko ostalo turistično središče, če ne bi imelo številnih vzpenjač. Gradnje vzpenjač zaradi tega ne podpira samo država, temveč predvsem hotelirji.

V čem je skrivnost vzpenjač, njihova velika privlačnost? Da je naval nanje velik zaradi firbecv, vžigalcev ali tistih, ki nimajo za letalo dovolj denarja in poguma, velja samo, dokler je vzpenjača redkost. Dejanska privlačnost vzpenjač pa je v veliki vsečloveški težnji po čim večji udobnosti. V vseh turistično izkušnih deželah se dobro zavedajo, da je glavno načelo vsakega turista: »Čez komod ga ni«. Hribolazcu je lažje po gorah večji užitek, če mu vzpenjača prihrani dolge in naporne vzpone iz doline do bližine vrha. Vrh je treba seveda osvojiti lastnomočno! Smučar

se ne veseli vzpenjače samo zato, ker mu pomaga nositi smuči in morda še nahrbtnik, temveč tudi zato, ker mu skrajša čas vzponov in tako omogoči v istem dnevu več spustov. Šele vzpenjače so omogočile izlete preko strmih tudi starejšim osebam in otrokom — in teh je mnogo več kot tistih turistov, ki so sposobni vzpenjanja po strmih poteh.

Saj je zares čudovito prispeti v dobre pol ure iz doline na visoko gorovje s prostornim razgledom. V Innsbrucku seveda nisem zamudil priložnosti, da sem preizkusil to sredstvo modernega turističnega prometa. Od dveh možnosti, vzpenjače na Patzscherkoffel ali pa Hafelek, sem se odločil za poslednjo. V nekaj več kot pol ure sem iz Innsbrucka, ki ima nadmorsko višino 570 m prispel najprej z nekako kombinacijo zobate železnice in žičnice do slikovite planote Hungerburg (870 m); nato pa v kabini za 40 oseb na visoko razpeti žici do paradiza smučarjev Seegrube (1905 m) in v nadaljnji gondoli še na Hafelek (2300 m). Čeprav je povratni vozni listek stal 45 šilingov (ca. 840 din), mi ni bilo žal, da sem se odločil za ta izlet. Prekrasen razgled (bil je jasen jesenski dan) po vsej dolini gornjega Inna, od Kitzbühler-skih Alp na jugu in po vsem Karven-

del gorovju na severu je užitek vreden večjega izdatka. Vsakdo, ki ljubi naravo, mi bo pritrdil. To sem videl tudi na obrazih vseh številnih izletnikov, ki jih je gotovo več sto samo tisto popoldne obiskalo Hafelek.

Mislím, da je podobnih ljubiteljev narave mnogo tudi pri nas v Sloveniji; mislim tudi, da si prav tako želijo udobnih izletov in da so prav tako »radi komoda« kot izletniki v tujini. Nič čudnega, če je nedavno prometu prepuščenah pohorska vzpenjača tako zasedena, da je skoraj preobremenjena. Nič čudnega tudi, če je Pohorje s pomočjo te vzpenjače tako rekoč čez noč postalo eno glavnih turističnih središč v naši državi. Jasno je, da bo prav vzpenjača samo še pospešila in tudi povenila gradnjo novih gostinskih in turističnih objektov na Pohorju. O povečanjem blagovnem prometu in sploh gospodarske koristi niti ni treba posebej govoriti. Morda se bodo ob vzgledu pohorske vzpenjače potrudili končno tudi v drugih turističnih krajih, da prispevajo k razširitvi svojega domačega in tujega turizma z izgraditvijo moderne vzpenjače. Šef potovalnega urada Pözlleitner v Badgasteinu mi je dejal, da bi v mestu prav lahko postavili spomenik žičnicam, ker so prinesle tako veliko korist. Menda bi žičnicam lahko postavila zahvalni spomenik vsa Avstrija. Prepričan sem, da bo hvalnice žičnici prepeval tudi vsak turistični kraj pri nas, ko jo bo imel. Toda, če hočemo nekaj žeti, moramo tudi nekaj sejati. Upajmo, da se bodo bogate žetve zavedali vsi tisti, ki odločajo o tem, ali se bodo gradile ali pa ne žičnice, n. pr. na Bledu ali pa iz Portoroža preko Belega križa v Fiesco.

(Prihodnjič: Zima se drži poletja)

VSE OKROG

maria

IZGUBLJENE LADJE

Lloydova statistika izkazuje za leto 1955 kar 178 izgubljenih ladij s skupno tonažo 254.659 ton. Ladje pod 500 ton pri tem niso vštete. Brodolom je med izgubljenkami doživelo 75 ladij, trčenje 34, brez navedbe vzroka se jih je potopilo 37, zgorele so štiri, zaradi nepojasnjenih okoliščin jih je izginilo 13, ostale so vpisane kot pogrešane.

Naša italijanska sosedica je v tistem letu izgubila deset ladij s skupno 16.000 tonami. Največja izguba med vsemi pomorskimi državami je doletela Anglijo. Izgubila je 26 ladij s skupno tonažo 36.704 ton.

LADJO POGANJA PLINSKA TURBINA

Prva ladja te vrste, ki je nedavno preplula Atlantski ocean, je ameriška trgovska ladja »John Sergeant«. Njeno glavno in edino pogonsko sredstvo je plinska turbina. Ladja, ki je bila zgrajena v Ameriki, plove povsem mirno in brez vsakršnih treslajev, kar je najznačilnejša lastnost novovrstnega pogona.

NOV NAČIN LADJEDELNIŠTVA NA JAPONSKEM

Pred letom dni so pričeli Japonci z novim ladjedelniškim sistemom. Ladjo, ki so jo prej gradili devet mesecev, zgotovijo po novem že v štirih mesecih. Gradijo jo istočasno v dveh delih: manjši krmilni del zase in večji sprednji del spet zase na posebnem navozu, kamor potem pripeljejo tudi gotovi zadnji del in ga strnejo s prednjim v celoto.

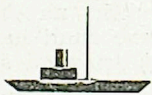
SREDOZEMSKI KITI

Stalno se tam ne držijo, zanesa pa jih iz Atlantika skozi Gibraltarsko ožino. Tako francoski kot italijanski pomorščaki so jih na svojih križarjenjih širom po Sredozemskem morju ponovno srečali. Dogodilo se je, da jih je zaneslo tudi že v Jadran.

PREDELOVANJE MORSKE VODE

V holandskem obmorskem kopališču Scheweningen so lani pričeli z električno-kemičnim predelovanjem slane morske vode v pitno sladko vodo. Posebni stroji so dnevno destilirali 36 ton morske vode, stroški so znašali nekaj nad sto dinarjev za tono. Če so drugi pogoji tako ugodni kot proizvajalni stroški, bo veljalo poskus vpeljati še drugod.

Plovba naših ladij

P/l »BIHAČ« je 15. januarja odplula iz Port Saida s tovorom za Ciper

P/l »DUBROVNIK« je 5. januarja odplula iz Reke v Rotterdam

M/L »GORENJSKA« je v popravilu v suhem doku v puljski ladjedelnici Uljanik. ETS 20. januarja

P/l »GORICA« je od 5. januarja v reškem pristanišču, kjer manipulira s tovorom

P/l »LJUBLJANA« je v klasifikacijskem popravilu v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu

M/L »MARTIN KRPAN« je prispela 11. januarja v Ploče, kjer naklada za Lattagio

P/l »NERETVA« je 11. januarja odplula iz Casablance v Billingham

P/l »POHORJE« je 10. januarja odplula iz Benetk v Odeso

P/l »ROG« je od 3. januarja v Benetkah (Porto Marghera), od koder bo 20. januarja priplula na Reko

P/l »ZELENGORA« je 7. januarja zapustila Lourenzo Marques in plove za Leith, kamor bo prispela 16. februarja

ZAZNAMOVANI TUNI

Da bi ugotovili, kako se tuni gibljejo po Sredozemskem morju, bodo ribiški strokovnjaki na Siciliji poskusili z markacijo, to je zaznamovanjem tunov. Izpeljal bo nalogo Eksperimentalno-tehnološki center za ribo.

Da bomo znale same šivati

Za marsikoga predstavlja izdatke za šiviljo veliko postavko, ko je že blago tako drago. In če gre še za predelavo stare obleke, se ta velik izdatek skoraj ne splača. Potem pa so tu še otroci, ki tako hitro rastejo in tako vneto trgajo, da vedno potrebujejo kaj novega. Koliko lažje bi bilo, ko bi matere same znale zašiti, predelati, popraviti, zakrpati. »Saj bi zašila,« večkrat slišimo tožbe, »pa ne znam urezati. In šivalnega stroja nimam!« Tako ni čuda, da so naše žene z veseljem pozdravile šivalne tečaje, ki jih prireja Tovarna šivalnih strojev Mirna. Do zdaj so bili pri nas taki tečaji le v Izoli in Kopru. Velik odziv in redno obiskovanje tečajev nam priča, da si žene želijo takih tečajev, da jih potrebujejo in da bi jih kazalo organizirati v vseh več-

vitev take servisne delavnice, ki bo priključena k trgovini, ki bo prodajala šivalne stroje. Vprašanje je le še primeren prostor.

— Kdaj ste začeli s tečaji v naših krajih?

— Začeli smo lani v Izoli. Do zdaj smo imeli tam 24 tečajev, ki jih je obiskovalo okrog 300 tečajnic. V Kopru je bilo od septembra lani 7 tečajev z okrog 100 tečajnicami.

— Kakšni tečaji so to — začetni, krojni, nadaljevalni?

— Najprej so seveda začetni, ki trajajo mesec dni — trikrat tedensko po tri ure. Tu se učijo žene krojenja ženske, otroške in deloma moške garderobe, šivanja na stroj, obenem pa stroj tako spoznajo, da znajo popraviti manjše okvare. Od praktičnega šivanja se naučijo osnovnih vbo-

začnemo z novim tečajem — začetnim — v torek, 21. t. m. Prijave še sprejemamo, zaintereske naj se priključijo na Zavodu za pospeševanje gospodinjstva (nad kavarno Ložo), lahko tudi po telefonu (štev. 218). Ko pa ne bo več dovolj prijavljenk za tečaje, bomo odprli posvetovalnico, kjer bodo žene lahko vrezale blago, pomerile oblačila in dobile vse potrebne nasvete. Taka posvetovalnica je že delala poleti v Izoli in je bila zelo dobro obiskana. Upamo, da bomo že letos imeli tako posvetovalnico tudi v Kopru.

— Pa tečaji v drugih krajih?

— Bili bi že marsikje, če ne bi bilo vprašanje prostorov. Tudi v Kopru jih ne bi mogli imeti, če nam ne bi šel Zavod na roko, posebno njegova upravnica Darinka Kraljeva. V Izoli smo imeli tečaje v prostorih bivše šivalnice »Dama«, toda zdaj je tovarna Arrigoni adaptirala te prostore za stanovanja. Upamo, da bomo lahko začeli že marca v Piranu, potem pa tudi drugod.

Zahvalili smo se prijazni tovarišici za podatke v imenu naših žena in upamo, da bodo s pomočjo svojih društev na terenu že našle primerne prostore, da se nauče šiviljske »umetnosti«, kar jim bo pripomoglo, da bodo z manjšimi stroški lepo in moderno oblečene.

Z. L.

Nove revije

PROTEUS, ŠTEV. 4—5

Iz vsebine:

CLANKI — Miroslav Kališnik: Profesor Ivan Gjaia ni več med nami, Ivan Rakovec: O mrzlobnih sesalcih peistocena in njih pomenu, Lavo Čermelj: Paritetnostni zakon zrušen, Hubert Pehani: Določanje spola pri potomstvu, Stefan Micheli: O spremembi barve v živalstvu, Dragica Tarmanova: Prebavljanje s simbioti.

ODMEVI — L. Čermelj: Naskok na Antarktiko, Nova definicija sekunde, P. Kunaver: Se o sedanji sončni aktivnosti.

DROBNE VESTI — H. Pehani: Ohlajevanje podaljša življenje organov, M. Kališnik: Uspela presaditev ledvic pri človeku, Ali bodo sesalci lahko prenesli zmrznjenost?, S. Micheli: Elektrofiziološka raziskovanja možganov pri žuželkah, K. Tarman: Vskladičenje krvi pri klopih, A. Polenc: Kako se sporazumejo druge vrste čebel, L. Jež: Ozkolitni beluš.

Kuhinjski NASVETI

Pravijo, da steklo lahko režemo s čisto navadnimi škarpami, le da moramo to delati — pod vodo!

Iz kuhinjskih lijakov prihaja pogosto neprijeten vonj. To bomo preprečili, če bomo vsak dan zlijali v lijak odcedek črne kave in nato še malo vrele vode.

Moderna »vrečasta« obleka s tričetrtinskimi rokavi

Knjige za naše gospodinje

Skoraj vsako gospodinjico mora skrb za vsakdanjo prehrano — kaj bi kuhala, da bi bilo dobro, izdatno, poceni, pestro? Zato bo prav gotovo dobrodošel priročnik

JEDILNIKI ZA VSAK DAN

ki ga je uredila Andreja Grum, izdala pa Prešernova družba kot svojo izredno knjigo v letošnji zbirki. Gradivo za knjigo je pripravil Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, pri čemer so sodelovale razen Grumove še dr. Damjana Bebler, Soša Jakša, Pepika Levstek in Vika Simčič.

V prvem delu knjige, ki je tudi bogato ilustriran, so osnovni podatki o naši prehrani, kar mora vedeti vsaka gospodinja, če hoče pravilno kuhati. Drugi del knjige tvorijo jedilniki z recepti, kar je razdeljeno po letnih časih, in sicer za vsak letni čas 24 jedilnikov. Sestavljalka teh jedilnikov je vodila predvsem želja, da bi bili v naši prehrani sodobneje sestavljeni obroki. Tu najdemo ilustracije sodobnih kuhinjskih pripomočkov, ki gospodinjici olajšujejo delo. Ob zaključku knjige je še abecedno kazalo po sistemu vseh kuharskih knjig.

Druga izredna knjiga Prešernove družbe za leto 1958 je delo dr. Staneta Lajevca in dr. Dušana Reje

kaj bi kuhala?

NADETI GOVEJI ZREZKI

4—5 govejih zrezkov, 5 dkg slanin, 2 kisi kumarci, 2 dkg suhih gob, 1—2 stroka česna, malo gorčice, poper, žlica paradižnikove mezge, 2 dkg masti.

Zrezke potolčemo, jih na robih narežemo, solimo, popramo, po vrhu pomazemo z gorčico, obložimo z rezano slanino, z narezanimi kumaricami, namočenimi in odcejanimi sesekljanimi gobicami in zvijemo v klobasice. Povežemo jih z nitjo ali spnemo z zobobrcem. Klobasice povajamo v moki in jih nato opečemo v vroči masti. Nato dodamo česen in paradižnik, prilijemo malo vode in zrezke dušimo do mehkega. Preden jih damo na mizo, jim odstranimo niti ali zobobrcce. Če je natekli sok premašten, poberemo z vrha mast in jo porabimo za kako drugo jed.

MOŽGANOVA JUHA

1 svinjski ali telečji možgani, 1 čebula, 4 dkg masti ali surovega masla, zelen peteršilj, žlica ovsenih kosmičev, po želji malo »Juhana«, sol, poper.

Možgane poparimo in jim nato odstranimo kožico ter z nožem nastrgamo. Medtem razpustimo namočeni sesekljano čebulo, dodamo možgane in vse skupaj hitro prepražimo. Dodamo ovsene kosmiče in vse še nekaj časa pražimo, nato pa zalijemo z vročo vodo. Juho zalijemo z »Juhanom«, solimo in popramo. Vre naj le kakih 10 minut.

DELO, ZDRAVJE IN STAROST

Snov v knjigi je razdeljena v dve veliki poglavji: Delo in zdravje — Za zdravo in lepo starost.

V prvem delu je govora o medicini dela nekoč in danes, o poklicnih boleznih in zastrupljenjih, o storilnosti in utrujenosti pri delu, o socialni razdelitvi dela, o delovni zaščiti, o sanitarnih prostorih v podjetjih, splošno o tovarnah in okolici.

V drugem delu knjige piše uvodoma dr. Reja med drugim, da se je v zadnjih desetletjih povprečna dolgotrajnost človeškega življenja občutno spremenila, kar je narekovalo znanstvenikom, da ne proučujejo več samo človekovih otroških in mladih let, ampak tudi dobo starosti, ko stopijo pred celotno družbo posebna vprašanja medsebojnih odnosov z gospodarskega in socialnega vidika. Avtor navaja potem statistične podatke, prikaže socialno sliko starosti, pove, kako se starajo in kakšne so posledice teh sprememb. Končno daje navodila za zdravo življenje na stara leta in priporoča, naj o tem razmišljamo že mladi. Zanimivi so tudi predlogi, kakšni naj bi bili domovi za stare ljudi in podatki o vedno večji družbeni skrbi za te ljudi in domove pri nas.

Udeleženke šivalnega tečaja v Kopru. Tečaj je v prostorih Zavoda za pospeševanje gospodinjstva.

jih in manjših krajih, povsod, kjer bi se prijavilo zadostno število žena.

V Kopru so zdaj šivalni tečaji v prostorih Zavoda za pospeševanje gospodinjstva. Povabili so nas, naj jih obiščemo in prijazna zastopnica mirnske tovarne Justa Kovačič, ki vodi tečaj, nam je pripovedovala o njihovih tečajih in načinu organizacije.

— Kakšne stroje izdeluje vaša tovarna?

— Pri nas uvažamo glave šivalnih strojev znamke Veritas in Neumann. Doma izdelamo leseno ogrodje, livarna v Črnomlju pa nam izdelata manjkajoče kovinske dele. Potem v naši tovarni stroj sestavimo. Naročil imamo toliko, da ne moremo vsem zadostiti. Tudi vaš Trgovski dom v Kopru jih je imel v prodaji in tisti, ki so jih kupili so z njimi zadovoljni.

— Te tečaje, ki jih imate po terenu, organizira vaša tovarna ali kako društvo, ki mu da tovarna stroje na razpolago?

— Organizira jih tovarna in da na razpolago nove stroje. Razen tega ustanovimo tudi servisne delavnice, ki popravljajo šivalne stroje vseh vrst, prodajajo nadomestne dele in šivalni pribor. Tudi v Kopru mislimo na ustanov-

dov. Potem pride na vrsto nadaljevalni tečaj, ki traja dva meseca, dvakrat tedensko po tri ure, popoldne ali zvečer, po izbiri. Zdaj že šivajo žene samostojno, kar pač prinesejo s seboj.

— Kako so žene zadovoljne s tečajem?

— To morate vprašati nje.

Poklicali smo najstarejšo tečajnico (po letih in obisku tečaja) in zagotovila nam je, da se je veliko naučila in si že precej zašila. Zdaj obiskuje nadaljevalni tečaj.

Tudi voditeljica tečajev je zadovoljna z obiskom in z zanimanjem, ki ga kažejo žene. Saj se prijavljajo vedno nove, ki bi rade čimprej začele. In ko je bil tečaj v Izoli, so se vozile tja žene celo iz Portoroža, v Koper pa se vozijo iz Škofij.

— Koliko tečajev mislite imeti še v Kopru in Izoli?

— Tečaji bodo tako dolgo, dokler bo zanje dovolj prijavnic. Naj vam povem kar takoj, da

Ljubezen na odoru

(Nadaljevanje s 6. strani)

zdrave roke, kajti zdelo se je, da brnijo skozi zrak napete mišice topor oklepajočih rok.

»Kdo je le?« ji je šumelo skozi ude. Kmalu se je zganila, se stresla, kakor bi se zalotila pri prepovedanem opraviilu, in z besedami: »Naj bo kdor hoče!« se je pognala dalje v breg.

Tisto jutro je znosila osemdeset jerbasov ali malo manj ko štiri tisoč kilogramov zemlje na odor in nepremična kača se je že za lepo spoznala njene skrčila.

Tretje jutro je bilo videti, da bo brazde konec; če se četrto jutro nosi, malo prej začne, malo dlje potegne, pa bo robota na prvi njivi opravljena. Sredi dela jo je iz bližnje meje nenadoma poklical glas:

»Dobro jutro, Radmanca! Kaj pa delaš?«

Radmanca je hotela pravkar zadeti jerbasa na glavo. Obstala je, se zavnala in pogledala v zaraslo mejo, od koder je prihajal glas.

»Zemljo nosim na odore!« je odgovorila, ne da bi v meji kogar koli videla ali spoznala.

»Roboto delaš!«

»Roboto delam!«

Se zmeraj ni bilo videti nikogar, le glas je donel iz goščave, prijeten, čmokast glas.

Medtem, ko je Radmanca razmišljala, če ni to tesač, ki je včeraj tesač v sosedovem gozdu, se je v meji vejevje zamajalo, odprla se je ozka prelina in iz goščave je počasi prišel na njivo krepak, plečat fant. Ko je bil na prostem, se je sunkoma otresele rose, ki je v debelih kapljah visela po njegovi obleki, zraven si je z dlanjo brisal rosnato pajčevino z obraza, katero je bil posnel pri pririvanju skozi grmovje. Ker je imel

opasan širok smolnat predpasnik iz ovčje kože, je bila njegova prikaženost bolj široka.

»A, ti si, Voruh!« je zinjila Radmanca. Njenemu glasu se je poznalo, da je neprijetno iznenadena. Bil je resnično Mecnov Voruh iz onstran globače, tisti Voruh, o katerem se je govorilo, da je štija, čeprav je v resnici bil le malo počasen. Pravzaprav se je o njem vedelo le to, da se zelo boji žensk in da lepo skrbi za svojo staro mater, tisto Mecnovko.

»Jaz sem!« je rekel Voruh v zadregi in se malo zarežal.

»Ti tešeš v gozdu?«

»Jaz!« je spet v zadregi odgovoril Voruh.

Nekaj časa sta se gledala, dokler ni Voruh spet nerodno začel:

»Zemlja je težka?«

»Lahka ni!« je nejevoljno menila Radmanca, zraven pa mislila: Zakaj neki to tele leze iz goščave in me moti pri delu?

»Zakaj pa Radmanca raji ne zvozi na odor?« je skušal modrijaniti Voruh.

»Saj ima konja.«

Radmanca se je razjezila.

»Zakaj pa ti vsega lesa ne obtešeš na enem mestu, temveč ga loviš po gozdu. Sosed ima tudi konja.«

»To je res!« je počasi dejal Voruh in zardel, ker je spoznal, da se je zalotil.

Radmanca ga ni hotela spraviti v še večjo zadrego, zato je prijazno zasukala:

»Ti pa tešeš?«

»Tešem!« Voruh je uprl vanjo dvoje ovnovskih oči.

»Da, slišala sem te!«

Radmanca se je spomnila, kako jo je spreletelo, ko je prvič začela iz gozda odmev sekire. Zdaj, ko je videla pred seboj tega lesenega, tope-

ga človeka, se je skoraj sama sebi namuznila.

Tedaj se je Voruh iznenada opogumil in z mnogo svobodnejšim glasom spregovoril:

»Tudi jaz sem te že včeraj videl, kako si nosila zemljo.«

»A!« se je odkritosrčno začudila.

»Videl sem te, pa si nisem upal skozi mejo.«

Po teh besedah se je tesač neumno zarežal.

»Zakaj pa se režiš?« ga je osorno pobarala Radmanca.

Voruh ni nič odgovoril, le še bolj se je zarežal.

To jo je razjezilo.

»Ti si pravi prigan!«

Hotela je nadaljevati z delom.

»Radmanca, veš po kaj sem pravzaprav prišel? Ali bi mi pomagala ozgurati bruno? Dvanajst metrov ima, malo krivasto je, pa se ga skoraj ne upam sam lotiti.«

To pa rada storim!« je bila Radmanca koj pripravljena.

Začela sta lesti skozi mejo; Voruh je lezel prvi, pri čemer je z obema rokama delal preliho, da bi Radmanco obvaroval mokrote. Prišla sta do plotu.

»Ali boš mogla čez?« je vprašal s skrbnim glasom.

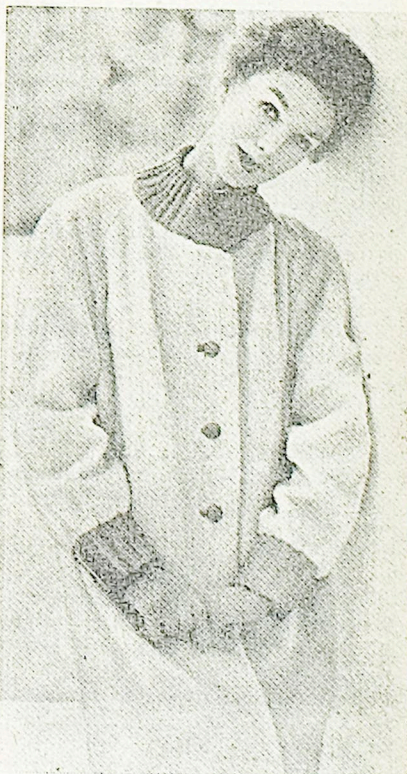
»Ti kar nase glej!« je odgovorila; lagodno se je povzpela na plot ter urno preskočila gornjo granjico.

Pri preskoku je izpod njenega krila blisnila njena lepa, močna noga, gola do stegna. Voruh, ki je stremel za njo, je obstal kakor okamenel.

»Kaj pa stojiš in zijaš?«

Njegova osuplost ji je na tihem ugajala.

»Tako gre!« je zinjil in se nerodno prekobacal čez ograjo.

Takole si lahko prenašate star plašč, ki je obrabljen na rokavih in okoli vratu. Na ta mesta namreč vstavite pletene dele, kakor vidite na naši sliki

Temna obleka preprostega kroja, zapeta z gumbi iz istega blaga

Podrli so se gradovi v oblakih

Spet je pred menoj zgodba. Zgodba o ljudeh z obeh strani meje. Ti ljudje so menili najti lahek zaslužek in udobno življenje z nekoliko tveganja na meji v tihotapstvu. Kot po navadi iz malega raste veliko, tako je vse bolj naraščal tudi apetit in pohlep po vedno večjem zaslužku med nastopajočimi v naši zgodbi, ki vam jo bom skušal, dragi bralci, posredovati čimbolj verno, kakor se je pač dogajala. Protagoniste naše drame bomo imenovali kar s šiframi, čeprav bi jih lahko tudi s polnimi imeni, da bo nekaj ugibanja še med morebitnimi preostalimi člani razdrte obsežne organizacije, ki se je poklicno ukvarjala s tihotapstvom. Naši budni varuhi reda in varnosti so kljub pomankljivim podatkom storili svoje in po vztrajnem delu v uspeli akciji očistili teren. Sicer pa odprite oči ali natakните očala — in k stvari.

IZ MAJHNEGA RASTE VELIKO

Cef je doma iz Velikih Loč. Pazljivo je proučil pogodbi Videmskega sporazuma in kmalu ugotovil, da bi se dalo iz prehajanja meje skovati dober kapital. Povezal se je z rutiniranimi tihotapci v Trstu; ti so začeli preko njega pošiljati po tihotapskih poteh najrazličnejše blago sorodni mreži v Ljubljani in še naprej. Šlo je splošno za skromne količine ženskih najlonk, sončnih očal, nalivnih peres, svilenih ženskih rut, zapestnih ur in podobnega blaga, ki gre rado in hitro v denar. V kratkem času pa je le Cef spravil iz Trsta v Ljubljano za nad pol milijona dinarjev tega blaga, od česar je seveda tudi nanj odpadla čedna vsotica.

Vendar pa je ljubljanska skupina kmalu »doličala« — »pokasirala« so jo budni varnostni organi. S tem sicer tržaške skupine niso kdo ve kako zmedli in zavrlj v njenem delu. Tržačani so usmerili Cefa na nov naslov na Hrvaškem, kamor naj bi poslej odlašal tihotapljen blago. Posrečilo pa se je le enkrat — skupaj s tržaško zvezo je odnesel Cef za nad 650 tisočakov blaga. Razpečevalka ni imela sreče in se je koj znašla v kaši in pred sodiščem. S tem je bila tudi ta zveza prekinjena.

Cef pa ni in ni dal mira. Vrtal je in vrtal in se le spet povezal z dobro organizirano tihotapsko mrežo v Trstu. Sestavljali so jo Ela, Esi, Bef in še ena verzirana tržaška tihotapka. Kmalu so se sestajali na obeh straneh meje v različnih krajih. Začeli so z velikopoteznim delom; blago so prevažali kar z avtomobilom.

Tržačani so Cefu veliko zaupali, saj so mu dajali brez jamstva dokajšnje količine blaga — vsakokrat za okrog 200 tisočakov. Ko je blago predal na hrvaški naslov, se je vrnil z denarjem in ga izročil Tržačanu, sam pa je za

vsako pot prejel 20 okroglih jurčkov.

Kljub precejšnjemu zaslužku pa tihotapci le niso bili zadovoljni in je ena izmed tržaških zvez predlagala Cefu še dobičkanosnejši posel.

NA VRSTO SO PRIŠLA MAMILA

Cef se je takoj navdušil za idejo in jo tudi izvedel. Povezal se je z razpečevalcem mamil in dobil od njega vzorec morfina. Ponudil ga je kot najbolj primerenemu in morda tudi petičnemu Besu iz Trsta. Zaupal mu je skrivnost in mu tudi izročil morfin. Bef je nato povabil na svoje stanovanje v Trstu Cefa in že poprej omenjeno ostalo družino. Skovali so načrt o tihotapljenju mamil. Obetali so si velike zaslužke. Cef je nato po Befovem naročilu iskal pri zvezi v naši državi vsaj 20 dkg mamil — in ga tudi dobil za ceno 300 tisoč dinarjev ali milijon in pol za kilogram. Odnesele je to v Trst. Iz »kšefta« pa ni bilo nič, ker je nadaljnji kupec v Trstu zahteval najmanj kar cel kilogram mamil hkrati. Tudi dobro, sta dejala Bef in Cef, bomo poskrbeli.

Dobro založen z urami in svilenimi rutami je Cef iskal pri zvezi na Hrvaškem zaželeno količino mamil. Na naši strani v bližini meje se je Cef sestal z vozo, ki je prinesla mamilo, sam pa je imel pri sebi cel kup denarja in tihotapsko blago v zameno za opojne droge, ki so bile pakirane v polivinilske vrečice. Tokrat so vrečice še srečno »prerajžale« mejo.

NUJEN KONEC

Pri vsaki nepošteni zadevi — in to je še kako nepoštena, saj razpečevalce mamil preganjajo po mednarodni konvenciji vse varnostne službe sveta — pa rad

NAŠA SODOBNOST, ŠTEV. 1

Iz vsebine: Drago Šega: Osmrtnica, Dušan Pirjevec: O Baudelairevi estetiki, Jože Udovič: Pesmi, Mira Miheličeva: Vijolice za senatorjevo gospo, Marjan Rožanec: Mrtvi in vsi ostali, Vladan Desnica: Obisk.

SREČANJA — Niko Košir: Kronist svojega časa in rodnege mesta, GLOSE IN KOMENTARJI — Beno Zupančič: Človek ne živi samo od kruha, POLEMICA — D. K.: »Koroška« krivda in nektriva slovenske socialne demokracije I, Branko Rudolf: Glose o vrednotenju misli v umetnosti.

MED KNJIGAMI — Vlado Novak: Prežihov zbornik, Marjan Brezovar: V. Ocvirk — Hajka, D. M.: Deseta knjiga J. Trdnice, Branko Rudolf: Lu Hsin — Resnična zgodba o A. Kjuju, Andrej Loos: F. Šrime — Evropa, Afrika — Evropa, Pavle Merku: Nekaj slovenskih samospevov. LIKOVNA UMETNOST — Umetnost francoskega gobelina (Franc Šijanec). ZAPISKI — Zapisek o Vladanu Desnici (T. P.).

sam hudič vtakne svoje parklje vmes. In jih je imel tudi pri tej zadevi. Čisto nepričakovano. So se kmalu znašli za zapahi Cef in Bef in še drugi. Morda bomo lahko še slišali, kako se je zgodba končala. Mi pa bi radi iz vsega potegnili zaključek in koristen nauk: »Vrč hodi le toliko časa na vodo, da se razbije.« Velja ta nauk predvsem vsem mogočim tihotapskim organizatorjem onkraj meje, vendar bi si ga morali zapisati za ušesa tudi vsi naivneži z obmejnega področja na naši strani, kadar jih snubijo za sodelovanje tuji tihotapci. Že prva stopnica na tako pot pelje nevzdržno navzdol — do žalostnega konca in bridkega kesanja, ko je po navadi že prepozno. Zato velja: pridne roke v poštenem delu, pa bo življenje srečno in zadovoljno. rb

PISMO UREDNIŠTVU

Tovariš urednik,

Primorski fantje, ki služimo vojaški rok v Zagrebu, V. P. 6148, želimo vsem prijateljem, znancem in bralcem Slovenskega Jadrana srečno in uspehov polno novo leto 1958.

Štefan Šavle, Janko Sajevec, Ivan Frelih, Nerino Tripar, Marjo Jakac, Jože Lavrenčič, Mihaelo Jež, Bruno Likar, Marjan Bratuž, Ivo Milanič, Stanko Križman in Jože Šajn.

Tujina je huda mačeha

Naš stari znanec, naročnik in prijatelj Slovenskega Jadrana, izseljenec Karl Kosiancich (Kocjančič), ki že dolga desetletja živi v Kaliforniji v ZDA, nam je ob Novem letu poslal naslednje pismo:

»Cenjeni urednik!

Pošiljam Vam naročnino za l. 1958 in še do julija 1959, ko mislim spet obiskati Stari kraj in ostati pri vas leto ali dve, če bo šlo vse po sreči, ker bom šel v pokoj.

V našem listu Prosveta sem zasledil članek, ki Vam ga priložena pošiljam. Menim, da bi bilo prav, če bi ga objavili v Slovenskem Jadranu, da bi se vsi mladi ljudje spoznali z razmerami v tujini. Da bi se mladi ljudje po vsej državi spoznali z dejanskim stanjem in usodo lahkomišelnih ljudi, ki zapustijo svoj rodni kraj, svoje delo, in gredo po svetu. Da bi videli, kako lažniva je propaganda, ki ji mladina tako rada naseda, propaganda o lepem življenju v širokem svetu. Če jih propaganda res tudi premoti, pa-dejo v vse mogoče nesreče. Ne morejo niti pisati domov, da bi domači po pravici in pošteno izvedeli, kako se mladim beguncem godi. Da bi se izpametovali vsi, ki morda nameravajo napraviti ta lahkomišljeni korak, Vam pošiljam članek iz Prosvete, naj si ga preberejo. Imam tudi sam

nečaka, sestrinega sina, ki je verjel propagandi, zdaj se pa že leto dni in več potika po Italiji in čaka, da ga bodo poslali kam naprej. Če bodo ljudje brali članek in uvideli, kako se beguncem godi v tujini, se bodo morda spametovali in bolj spoštovali svojo zemljo in svoj rod...«

Tako nam piše naš stari prijatelj iz Santa Rose — tako in še veliko več. V Prosveti objavljeni članek bomo objavili v eni izmed prihodnjih števil našega lista, ker je dokaj obširen. V njem je komentirano poročilo ameriške skupine, ki je pod vodstvom industrijalca iz San Francisca Zellerbacha obiskala taborišča za begunce v Zahodni Nemčiji. Komisija je prišla do poraznih ugotovitev, zato bo res vredno prebrati omenjeni članek.

Zakonca Ana in Karl Kosiancich želita za Novo leto vsem prijateljem, sorodnikom in znancem v Starem kraju obilo sreče, zdravja in zadovoljstva. Posebno želita tega sorodnikom v Hrastovljah, v Staku, v Marezigah, teti Ivani v Gračišču, sorodnikom v Loparju, sestrici na Škofijah, Miri in Dobrinji, prijateljem v Dolu, staremu učitelju Antonu Mihcu v Kubežu — in seveda listu Slovenski Jadran dosti naročnikov ter lep pozdrav Barbi Vanetu.

STANOVANJSKA IHTA

Tam, kjer davi ljudi stanovanjska stiska, kakor na priliko v Kopru, se lahko zgodi marsikaj. Dokler stvari ne presegajo človeških meja, bi se dalo z velikim zalagajem potrpljenja še vzdržati in molče marsikaj opravičiti. Toda, kadar ihtava samovolja preseže vse meje in mere najbolj preproste obnašanja, takrat bi ne vzdržala niti živina, kaj šele uslužbenec občinske stanovanjske uprave, ki je prav tako človek, kakor smo vsi, ki nas tare stanovanjska tegoba. Najbrž bi njegove zgodbe z razjarjeno Bernardo ne hoteli doživeti, kajne?

V družinskem stanovanju v Finijevi ulici v Kopru živi z družino samska Bernarda. Z družino nima sklenjene podnajemniške pogodbe. Ko najemnika v lanskim spomladni odnesejo sanje onkraj meje, se Bernarda meni nič tebi nič razkošati po družinskem stanovanju kot goreča nevesta. Briga jo člen 12 pa člen 16. uredbe o pravici in dodeljevanju stanovanj. Zakaj bi si vendar v demokraciji ne privoščila trisobnega stanovanja? Kakor da bi taista demokracija ne veljala za vse!

Na umesten in po uredbi upravičen predlog podjetja je občinska Stanovanjska uprava izdala ustrezno odločbo: Bernardi ne sodi, četudi je ne-

vesta, tolikšno stanovanje. Tudi za neveste bo dovolj soba, druge življenjske prostore naj zasede druga družina.

Ali Bernarda se na vso moč oklene »svoje demokracije«. Na prisilno izselitev se vsuje Bernardin slap »nezaslišane krivice«, ki da ji jo je naredila »socialistična skupnost« s tem, ko je presodila, do česa ima pravzaprav Bernarda sploh pravico. Treba je bilo nazaj v svojo sobo in mirna Bosna! Užaljena Bernarda je imela gluha ušesa za dobronamerno ponudbo podjetja, naj bi se vselila v eno izmed sob v poslopju, ki so ga bili pravkar obnovili. In to z odločbo Stanovanjskega urada. Ugodne rešit-

ve bi se oklenil vsakdo, ki s človeškimi čustvi presoja stanovanjsko stisko v Kopru.

Na prisilno preselitev je ljuba Bernarda zagnala krik do neba in se povzpela do grožnje o mrličih. Z vpitjem je uprizorila poulično komedijo, za katero bi ji pa še tak bogataš ne dal počenega groša.

Pri preselitvi je dvojce vrat nezakonito zasedenega stanovanja odnesla s seboj. Naj vedo, da nisem kar tako! Potlej je sledilo izgovarjanje, da je vrata kupila. Ali brez dokazov. Vrata so šla z njo, kakor zmagoviti plen iz boja za »stanovanjsko pravico«. Zadnje besede o teh vratih še vedno ni.

Tisti, ki so spremljali nepotrebno komedijo ob preseljevanju, so upali, da bo z dvojnimi vrati in vso ropotijo konec zgodbe. In kako lepo bi bilo, če bi čez vse začel legati arhivski prah. Kje neki!

V vroči in razgreti krvi je Bernarda spet v Finijevi ulici. Bojevitost najezna se zakadi v novo stanovalko in tovariša, ki mu je grozila, da ga ubije. Kakor izpod neba se zasadi v lase nove stanovalko. Vrešči in vpije in se vsa trese v stanovanjski ihti, s katero da bo poplula ženi lase, brž ko prestopi prag Bernardinega (???) nekdanjega stanovanja. Na srečo: nagla intervencija je rešila mirne ljudi pred histeričnim nasiljem.

Primer ni nov in ne originalen. Lahko bi se bil primeril kjer koli, koder je po naši deželi stanovanjska stiska. Ali med mnogimi priča tudi ta o velikem nerazumevanju in nezaslišanem egoizmu, ki ga skušajo v stanovanjski stiski uveljaviti nekateri posamezniki, ki jim ni nič »sveto«, razen osebne koristi. In za takšno ravnanje je javna graja še najmiljša kazen, kajne? M.

UNIVERZALNO POSTELJO JE SKONSTRUIRAL DJURO MATOŠKOVIČ. Lesno industrijsko podjetje na Reki pripravlja serijsko proizvodnjo novega posebnega tipa zložitvene postelje. To posteljo bo moč uporabljati na sedem različnih načinov. Služila bo lahko kot postelja za otroke ali za eno odraslo osebo (dolga je 190 cm, široka pa 60 cm). V 30 sekundah jo lahko spremenimo v udobni fotelj, tega v ležalni stol za sončenje, njega pa v mizico različnih oblik. Posteljo lahko sklopimo tako, da jo lahko prenašamo kot prtljago. Težka je 4,50 kg in bo verjetno njena cena okrog 6.800 dinarjev.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Pred Novim letom v Avstriji

V prejšnji številki sem povedal nekaj, kar mi je ostalo bolj živo v spominu iz poti v Avstrijo. Nekaj sem pustil za drugič, kot je bilo rečeno na koncu sestavka. Pa naj še to povem danes.

Pred novim letom Dunajčani okrase izložbe, pa tudi največje ulice. Tako je bilo vsaj dva kilometra največje ulice v centru, to je Ulice Marije Pomagaj, vse v lučkah. Pripravijo pa se na to tudi trgovci in se založe z blagom. Zlata nedelja, srebrna nedelja, trinajsta plača in še kaj, vse to jim daje upanje na zaslužke. Ljudje so namreč pred prazniki bolj razpoloženi. Vsaj tako je bilo.

Govoril sem s trgovcem, ki mi je tožil, da letos ni več tako kot lani in včasih. Dejal je, da skoro vsi trgovci letos niso bili zadovoljni s prometom. Dočim so morali v prejšnjih letih večkrat zapreti nekatere ulice v središču mesta za motorna vozila zaradi velikega navala kupcev iz predmestij in od zunaj, so letos to storili samo za »zlato nedeljo«. Sicer pa je vladalo mrtvilo. Vzroki: ljudje kupujejo na obroke praktične stvari, zlasti vozila. Značilno je, da se vedno bolj

orientirajo in kupujejo majhna vozila, kot Fiat-600, 500 ccm avtomobilčke in podobno. Mož ženi ne kupi več obesa ali prstana, temveč kak strojček za kuhinjo ali podobno.

Pot me je zanesla sem in tja in tudi slučajno na trg z zelenjavo. Res je bil lep založen in z lepim blagom. Čudno je to, ko vendar Avstrija skoro vse uvaža in dobiš tu lepše in cenejše blago kot je tam, od koder ga dobijo. Pomaranče iz Španije so bile po nekaj nad 100 dinarjev, tako da so bila domača jabolka dražja (170.—). Posebno so me navdušile ribe iz Švedske ali Norveške, v lepih vrečkah in zmrznjene na — 20 stopinj, seveda popolnoma očiščene. Po njih so Dunajčani zelo segali. Treba bo slediti domiselnim severnjakom, da jim bomo lahko konkurirali s sicer boljšimi ribami.

Bilo je pred prazniki, kot sem že dejal in prijatelji so me zapekljali z avtom nekoliko iz mesta. Majhna prijazna gostilna, opremljena z vsemi avtomati od tistega za kuhanje »espresso« kave, pa do magnetofonskega aparata. Vino je bilo seveda domače, pravijo

mu po kraju, kjer naj bi ga pridelali, »gumboldskirchner«. Pravijo pa tudi, da tega vina toliko spijejo, da bi moralo vsaj pol Avstrije biti posajene s trtami »gumboldskirchnerja«. Ne vem če so zlobni ali ne, vendar pa so mi zaupno dejali, da je v tem in drugih podobnih vinih precej molekul naše vinske kapljice. Z raznimi čirčirji znajo dati tistemu, kar dobiš na mizo, okus in barvo, pa tudi moč pravega vina domače trte. Saj pri nas kot vemo niso nič boljši, če ne še slabši.

Ustavil sem bravca v tej gostilnici tudi še zaradi nečesa drugega. Znajdljivi gostilničar je namreč posnel na magnetofonski trak dobrodošnega vinskega bratca, ki za to ni vedel in je kvasil to in ono. Ko mu je odvil trak in smo ga še enkrat poslušali vsi, je bilo seveda na račun traku in pijančka dovolj zabave in smeha, tembolj, ker je bil ravno toliko »okrogel«, da vsega ni mogel razumeti in je mislil, da govori njegov duh, obenem pa se čudil njegovim neumnostim. Seveda, kaj bi zamerili, saj je bilo skoro pred novim letom, ko marsikaj razumemo in če razumemo tudi oprostimo.

-žj-

NOVE knjige

ZA NAŠE KMETOVALCE —

Založba »Kmečka knjiga« je te dni razposlala med svoje naročnike knjižno zbirko za leto 1958. To zbirko sestavljajo Koledar za leto 1958, ki na 208 straneh objavlja literarne sestavke, članke iz zunanje in notranje politike, napotke za napredek kmetijstva, zanimivosti ter več poljudnih člankov za naše kmetovalce, nadalje kmetijska strokovna knjiga ing. Vinke Sadržja »Gospodarjenje z gnojem«, zelo poučna knjiga univ. prof. ing. Staneta Krašoveca »Preveč ljudi — premalo kruha« in povest Karla Grabeljške-Gabra »Pomlad brez lastovk«.

Ta zbirka zasluži pozornost predvsem zato, ker je, obsegajoča skoraj 700 strani, prijetno in poučno čtivo za vsakogar. Zato jo toplo priporočamo vsakomur, ki želi imeti knjige trajne vrednosti. Zbirko lahko naročite z dopisnico, naslovljeno na Založba Kmečke knjige — Ljubljana.

V isti založbi je decembra izšla v počastitev 40. obletnice oktobrske revolucije razprava o razmerah na slovenski vasi pred dvajsetimi leti z ilustracijami akademskega slikarja Iva Šubica izpod peresa pokojnega ing. Janeza Marčetiča: »Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom«, nadalje dr. Stanka Bevka »Vretencarji Slove-nije« — opis vseh pri nas živčih vretencarjev ter Mr. Dušana Valenčiča »Gojenje zdravilnih in dišavnih rastlin«.

NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO KOPRSKEGA OKRAJA

Mladi igralci na površju

Namiznoteniška podzveza koprškega okraja je organizirala preteklo soboto in nedeljo okrajno prvenstvo v namiznem tenisu. V Kopru se je zbralo nad 50 igralcev iz Kopra, Ilirske Bistrice, Pirana in Smarij. Udeležba je bila slabša kot lani, zlasti pa je treba grajati odsotnost igralcev iz Izole in Sežane, ki jim je Podzveza lani precej pomagala pri nabavi rekvizitov.

Največ tekmovalcev je bilo iz Kopra in le-ti so imeli tudi glavno besedo pri osvajanju prvih mest. Med pionirji je zmagal Korošec pred Kumerjem in Petkom, med mladinci je zmagal Mahne, pred Tonijem in Kumerjem, pri članih pa je zasedel prvo mesto Stadina pred Mahnetom in Škarbarjem. Precejšnje presenečenje predstavlja zmaga Horjakove nad

Glavna značilnost letošnjega prvenstva koprškega okraja je prodor mladih igralcev na površje. Mladinski prvak Mahne je na primer premagal izkušenega igralca Vatovca, pravo senzacijo pa je priredil mladi Mastrlje, ki je premagal prvaka Primorske Vesela. Od presenečenj naj omenimo še prepričljivo zmago Korošca v pionirski skupini. Čeprav je prodor novih imen na prva mesta vsekakor zelo pozitiven znak, da se vrste kvalitetnih primorskih igralcev namiznega tenisa širijo, pa nas prireditev vendar ni v celoti zadovoljila. Opa-

Smučanje

Tečaji za tekmovalce in sodnike

Primorska smučarska podzveza namerava prirediti več tečajev za izpopolnitev primorskih smučarskih tekmovalcev. Tako bodo organizirali tečaje za tekače, za alpske discipline in za skakalce. Tečaji se bodo začeli 20. januarja v Črnem vrhu nad Idrijo, takoj po končanem smučarskem prvenstvu. Trajali bodo od 5 do največ osem dni. Pobudo Primorske smučarske podzveze je treba vsekakor pozdraviti, saj ima Primorska vrsto mladih talentiranih tekmovalcev, od katerih lahko še mnogo pričakujemo.

Preteklo nedeljo pa je Primorska dobila tudi nove smučarske sodnike. Po kratkem seminarju, ki ga je vodil mednarodni sodnik Ante Gnidovec iz Ljubljane, je v Novi Gorici z uspehom napravilo izpite sedem kandidatov. Tako smo nekako za silo zamašili največjo vrzel glede sodniškega kadra na Primorskem.

V nedeljo primorsko smučarsko prvenstvo

Po dolgotrajnem čakanju se je smučarjem končno le nasmešnila sreča. V preteklih dneh je namreč zapadlo precej snega in tako bo zdaj dovolj priložnosti, da bodo nadoknadili, za kar smo bili prikrašani v decembru in v začetku januarja.

Ker je sneg zapadel tudi po više ležečih legah Primorske, bo Primorska smučarska podzveza začela uresničevati svoj tekmovalni program že prihodnjo soboto in nedeljo. V Črnem vrhu nad Idrijo bodo namreč številna tekmovalna prvenstva. Res so smučarji zaradi slabe sezone slabše pripravljeni kot običajno, vendar bodo imeli tudi v prihodnje še dovolj možnosti, da se izkažejo, saj koledar predvideva vrsto tekmovalnih prvenstev.

Program letošnjega primorskega smučarskega prvenstva predvideva v soboto dopolne teke za člane, članice, mladince in mladinke; v soboto popoldne pa slalom. Glavna prireditev — oziroma za gledalce najbolj privlačna točka bo v nedeljo dopolne, ko se bodo pomerili člani in mladinci na 35-metrski skakalnici; popoldne pa bo na sporedu veleslalom za člane, članice ter mladince in mladinke.

Prvenstvo razpisujeta letos prvič skupno Primorska smučarska podzveza in Okrajna zveza TVD Partizan v Novi Gorici, kar je vsekakor treba pozdraviti.

ziti je namreč bilo, da kvaliteta v primerjavi z lanskim letom ni napredovala. Starejši igralci so namreč v polni meri posredovali svoje znanje mlajšim in zdaj so vsi skupaj obstali na približno isti ravni. Potrebno bo torej nekaj več, kakor samo medsebojni treningi, in sicer — srečanja z močnejšimi slovenskimi namiznoteniškimi klubi. To bo vsekakor morala biti ena glavnih prihodnjih nalog Podzveze, zlasti zdaj, ko smo v tem športu že prebili led in razvili precej široko zanimanje zanj.

Ob koncu naj omenimo še, da bo že čez 14 dni na sporedu primorsko namiznoteniško prvenstvo, kjer se obetajo prav zanimiva srečanja med koprskimi in goriškimi tekmovalci.

Zenska tekmovalna ekipa v namiznem tenisu

Presenečenje tekmovalca je bila tudi Slavica Horjakova

Grajslandovo, ki je lani zasedla na prvenstvu Slovenije sedmo mesto. V ekipnih disciplinah je med pionirji zmagal Koper nad Piranom, med mladinci koprška Industrijska šola pred koprskim Dijskim domom, med člani pa Koper I pred Koperom II in Ilirsko Bistrico. V dvojicah sta mladince Mastrlje in Mahne premagala Kumerja in Korošca, med člani pa sta osvojila prvo mesto Vesel in Stadina pred Škarbarjem in Vatovcem.

Prva letošnja strelska tekmovanja

Vse kaže, da bodo primorske strelske družine tudi letos tako aktivne kot lani. Že v prvih dneh novega leta so ponekod priredili zelo uspešna tekmovalna, kar velja zlasti za Izolo in Panovec v Novi Gorici.

Strelci v Izoli so organizirali prijateljski dvoboj v streljanju z zračno puško med sekcijama Iris in Argo. Na vsaki strani je nastopilo po deset tekmovalcev. Zmagala je družina Iris s 1.522 krogi od 2.000 možnih, medtem ko je družina Argo nabrala 1.334 krogov. Med posamezniki so se najbolj odlikovali Strehovec (176), Rupnik (174) in Bubola (170).

V Novi Gorici pa so člani družine Panovec organizirali kvalifikacijsko tekmovanje za okrajno prvenstvo za zlato puščico. Največ uspehov so imeli Roškar (258), Obidič (246) in Zamar (237).

PETROL LJUBLJANA — POSLOVALNICA POSTOJNA
sprejme v službo za takojšnji nastop:

ŽENSKO ADMINISTRATIVNO MOČ ZA SKLADIŠČE V POSTOJNI

Pogoj: popolna srednja šola in po možnosti nekaj prakse

BLAGAJNIČARKO ZA SERVIS SEZANA

Pogoj: trgovska pomočnica ali najmanj šest razredov srednje šole

POSLOVODJO ZA SERVIS POSTOJNA

Pogoj: trgovski pomočnik s prakso v trgovini
Plače po tarifnem pravilniku — Prošnje z življenjepisom naslovite na: **PETROL, Poslovalnica Postojna**

NAŠI KRAJI IN LJUDJE ★ NAŠI KRAJI IN LJU

PRIPRAVLJAJO SE

Na skupni seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev občine Hrpelje, ki je bila v torek, so razpravljali o volitvah v krajevne odbore in tudi o pripravah na volitve v zvezo ter republiško skupščino. Sklenili so, da bodo na zborih volivcev obravnavali aktualna vprašanja s področja gospodarstva in komunalnih problemov posameznih vasi. Živahna razprava se je razvila o živinoreji v zvezi s tuberkulizacijo goveje živine, ki jo te dni opravlja občinska veterinarska služba. Odborniki so tudi razpravljali o zveznem in republiškem petletnem gospodarskem planu, na podlagi katerega bodo sestavljeni okrajni in občinski perspektivni plani. Zbori volivcev za volitve v krajevne odbore bodo vodili občinski odborniki, ki so že dobili tozadevna navodila. J. Z.

PETRINJE

Investicijska grupa za gradnjo nove avtomobilske ceste Ljubljana—Koper usmerja te dni sondiranje ceste proti Petrinjam, to je ob vasi. Vaščani so v skrbeh, ker ne vedo, če je v načrtu predvideno zavarovanje prehodov za ljudi, živino in vprežna vozila. Graditelji bi radi opozorili, naj skušajo omogočiti napeljavo vode v vas iz zajetja, ki je onstran trase. V ta namen naj bi med gradnjo upoštevali tudi polaganje vodovodnih cevi zato, da ne bi bilo potrebno kdaj kasneje razkopavati novo cesto. Zgraditev vaškega vodovoda v Petrinjah je eno izmed najbolj perečih gospodarskih vprašanj te vasi. Želja vaščanov je, da bi občinski ljudski odbor v Hrpeljah vključil v svoj letošnji komunalni program tudi zgraditev vaškega vodovoda in pri tem upošteval, da so vaščani voljni s prostovoljnim delom prispevati svoj delež k rešitvi tega zanje zelo važnega komunalnega objekta. J.

IZ DOLAN PRI PIVKI

V Dolanah so pripravili otrokom lepo proslavo Novoletne jelke. Učitelji so organizirali zbiralo akcijo in odzvali so se celo taki starši, ki nimajo šoloobveznih otrok. Na pomoč je priskočila tudi KZ, državno posestvo pri Kmetijski šoli in aktiv LMS. Posebno pohvalo zaslužijo še mladinke Kmetijske šole Ravne, ker so napekle vsakovrstne slaščice. Nič manj niso bile požrtvovalne mladinke iz Narina. Pri tem je treba omeniti Antonijo Morel, ki že sedmo leto pripravlja kekse za Novoletno jelko. Letos so ji pridno pomagali tudi Mara Kaluža in Tina Knafelc iz Narina. O. K.

PRIVATNI OBRITNIKI SO ZBOROVALI

Pretekli torek so se v Hrpeljah sestali privatni obrtniki in šef finančnega oddelka tamkajšnjega občinskega ljudskega odbora jih je seznanil z načinom izpolnjevanja davčnih prijav. S tem v zvezi je predstavnik občine pojasnil obrtnikom, da bo v bodoče

višina davčne odmere odvisna od premoženjskega, družinskega in delovnega stanja vsakega posameznega davčnega zavezanca. Starim obrtnikom bodo priznane znatne davčne olajšave. Na sestanku so izvolili tudi delegate za občni zbor okrajne obrtne zbornice ter novi občinski odbor obrtne zbornice. J. Z.

ROD KRAŠKIH VIHARNIKOV

Ta najstarejši rod tabornikov v Slovenskem Primorju je imel pretekli mesec svoj redni letni občni zbor. Na njem so med drugim v analizi dosedanjega dela ugotovili, da preteklo leto ni rodilo želenih uspehov zaradi pomanjkljivosti v vodstvu. Skoraj vsi taborniki so se udeležili razprave ter nanizali vrsto predlogov za izboljšanje nadaljnjega dela.

Rod »Kraških viharikov« ima velike težave zaradi zastarele in skoraj popolnoma doslužene opreme, za katero nimajo niti primerne prostora za shranjevanje. Novoizvoljeno vodstvo je takoj v prvem mesecu prevzema upravljanja organizacije poživilo delo v vodih predvsem z organiziranjem sestankov, na katerih se člani pripravljajo za taborniške izpite in za dobro izvedbo izletov. -lobin-

DA BI TUDI LETOS TAKO...

Občinski odbor Zveze vojaških vojnih invalidov v Piranu je ob zaključku preteklega leta kritično ocenil svoje dosedanje delo, posebno pa naglasil veliko razumevanje oblastnih in gospodarskih organov za uspešni razvoj njihove organizacije.

Z izdatno pomočjo piranskega občinskega ljudskega odbora in delovnih kolektivov podjetij »Začimba«, »Rudnik črnega premoga« v Sečoveljah, »Piranske soline« ter avtopodjetja »Primorje« so uspeli, seveda tudi zaradi lastne agilnosti, dejavnosti svoje organizacije zelo razgibati. Ker pa ne bi bilo prav, če bi ostali pri doseženih delovnih uspehih, je občinski odbor sklenil, da bo v letošnjem letu naprej gradil svojo organizacijo. Invalidi piranske občine pa se iskreno zahvaljujejo vsem kolektivom, ustanovam in posameznikom za dosedanje tovariško pomoč.

Jože Zupančič

Veseli večer

Zabavni ansambel celjskega Akademskega kluba bo priredil v soboto javni veseli večer v Kopru, v nedeljo bo z istim programom nastopil v Smarjah, Pridvoru in v Skofljah, v ponedeljek pa v Izoli in Piranu. Ta znani ansambel se je pred kratkim vrnil z dvomesečnega gostovanja po Koroški, kjer je žel velik uspeh med zamejskimi Slovenci Roža, Zile in Podjune. S tem gostovanjem bodo celjski akademiki prvič obiskali naše obmorske kraje in vabijo na prijeten večer, na katerem sodelujejo Celjski instrumentalni kvintet s pevci-solisti, napovedovalcem in recitatorjem

ter z znanim humoristom Matevžem iz Ljubljane.

V Kopru bodo Celjani nastopili dvakrat in to v soboto ob 16. in 20. uri v gledališki dvorani Zavoda Primorske prireditve.

TUDI KZ HRPELJE...

V našem poročilu, objavljenem v prejšnji številki Slovenskega Jadrana pod naslovom Okrog Novega leta, je pomotoma izostalo, da je Kmetijska zadruga Hrpelje-Kozina prispevala za novoletno obdarovanje otrok iz hrpeljske občine 14.500 dinarjev ter zraven tega dala 7% popusta na prodajo blaga za novoletno jelko. Zadruga bo v letošnjem letu sodelovala tudi pri reševanju komunalnih zadev v središču Kozini, ki naj bi še pred začetkom turistične sezone dobila lepšo podobo. J. Z.

Zlata poroka

V sredo sta praznovala v Portorožu zlato poroko Ivan in Margeta Mižigoj.

Ivan Mižigoj se je rodil leta 1881 v Fažani v Goriških Brdih in se je pred 50 leti poročil z Margareto, rojeno leta 1883, ki je bila doma iz Semberja na Krasu. V srečnem zakonu se jima je rodilo pet otrok: Jože, Gusta, Jan, Mirko in Danica. Vsi njuni otroci so se udeležili narodnoosvobodilne borbe, sama pa sta tudi delovala s partizanskim gibanjem kot aktivista in sta še danes aktivna člana Zveze borcev.

Slavljencec je služboval pri železnici najprej v Trstu, nato v Gorici in slednjič v Novem mestu, kjer je dočkal upokojitve. Sedaj živi v Mižigojeh pri svoji hčerki Danici, poročeni Kozak, v Portorožu. Obema slavljencema, ki prva v piranski občini po osvoboditvi praznujeta zlato poroko, iskreno čestitamo z željo, da bi še mnogo let živela v družbi svojih otrok in vnukov. MC

PISMO IZ PREGARIJ

Kadar omenjamo zelene in sadjerodne Brkine, ne moremo mimo Pregarij, ki so najbolj napredno višinsko središče krasko-istrskega dela Slovenskega Primorja. Imamo osemletno šolo, kmetijsko zadrugo z novim zadrugnim domom, v katerem je lepa prosvetna dvorana s kinom, zdravstveno ambulanto, veličasten spomenik padlim borcem in talcem NOV. Kadar ni obzorje zamegleno, se s Pregarij vidijo na severni strani Julijske in Kamniške Alpe, na jugovzhodu pa italijanske gore. Dobro oko se s pogledom dotiplje celo Benetk. Slavnik in gričevje pod njim je naš bližnji sosed na meji Čičarije.

V novo leto smo prebedeli v najlepšem razpoloženju. Na Silvestrovo popoldne so napolnili kinodvorano pregarski šolarji, kjer so se zbrali ob bogato okrašenem novoletni jelki. V pričakovanju dedka Mraza je učiteljica Elka Butinar pripovedovala otrokom pravljice, ki so jim radi prisluhnili tudi starejši. Pred dedkom Mrazom in njegovim številnim spremstvom so nastopili otroci iz višjih razredov temkajšnje šole s pevske, folklornimi in fizikalnimi točkami. Dedek Mraz je obdaroval vse otroke stare več kot leto dni. Po obdaritvi je bila kinopredstava, nato pa silvestrovanje. V zgodnjih urah Novega leta so godci zaigrali vaščanom novoletno budnico. X

Kino

KOPER — 17., 18. in 19. januarja jugoslovanski barvni film POP CIRA IN POP SPIRA; 20. in 21. januarja ameriški barvni film CLOVEK ZA PUSKO; 22. in 23. januarja ameriški barvni film STEZA SLONOV.

IZOLA — 18. in 19. januarja ameriški barvni film VOJNA SVETOV; 20. in 21. januarja ameriški barvni film STEZA SLONOV; 22. in 23. januarja jugoslovanski barvni film POP CIRA IN POP SPIRA.

PORTOROŽ — 18. januarja ameriški barvni film SASKACEVAN; 19. januarja italijanski film V ZNAKU VENERE; 21. januarja ameriški barvni film CRNI LABOD; 22. januarja italijanski film OPROSTI MI; 23. januarja italijanski film SLEPO DEKLE IZ SORENTA.

PIRAN — 17. in 18. januarja italijanski film V ZNAKU VENERE; 19. in 20. januarja ameriški barvni film SASKACEVAN; 21. in 22. januarja ameriški barvni film CRNI LABOD; 23. januarja italijanski film SMARJE.

SMARJE — 18. januarja ameriški film GOSPOD 880; 19. januarja ameriški barvni film CLOVEK ZA PUSKO; 22. januarja ameriški barvni film BORBA V VESOLJU.

POSTOJNA — 17., 18. in 19. januarja angleški barvni film LEPO JE BITI MLAD; 21. in 22. januarja ameriški film TARZAN BRANI DŽUNGLO.

SEŽANA — 18. in 19. januarja ameriški film VELIKA URA; 21. in 22. januarja francoski film PREPOVEDAN SAD; 23. in 24. januarja ameriški film MOJ VOHUNCEK.

SEČOVLJE — 18. januarja ameriški barvni film CLOVEK ZA PUSKO; 19. januarja ameriški film GOSPOD 880; 23. januarja ameriški barvni film BORBA V VESOLJU.

Mali oglasi

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi tvrdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

KUHARICA s prakso v večji kuhinji dobi takojšnjo zaposlitev. Ponudbe pošljite na naslov: Dijaški dom, Ilirska Bistrica.

PREKLIC

Karlo Čok, Lokev št. 39, preklicuje izrečene besede proti Mariji Gombač iz Lokev 161.

Rižanski vodovod Koper

nudi strgarske usluge hitro, solidno in poceni

DRUGI TURISTIČNI PLES priredi v vseh prostorih hotela »TRIGLAV« v soboto, 1. februarja 1958 Turistično-olepševalno društvo v Kopru. Rezervacije sprejema hotelski vratar. — Pospešujmo turizem!

Trgovsko podjetje z industrijskim blagom na veliko

»SLAVICA« — KOPER

Obala Jugoslov. mornarice št. 2 prodaja naslednja osnovna sredstva: tovorni avtomobil znamke »TAM« v dobrem stanju

2 osebna avtomobila »FIAT 1100« generalno popravljena

1 pleteno vrtno garnituro miza in 4 stoli

radijski aparat znamke »Kosmaj« 276 m² lesenega materiala za police (stelaže)

21 stolov iz hrastovega lesa

Vsi navedeni predmeti so v dobrem stanju — Interesenti dobijo vse potrebne informacije ter cene za posamezne predmete v ekonomatu podjetja vsak dan med uradnimi urami

Barba Vane pravi...

Na začetku novega leta smo, zato bo kar prav, če se pomenimo o nekaterih stvareh, ki bi jih bilo treba upoštevati skozi vse leto in še naprej. Nekaj takšnega je na primer varčevanje. Mnogokrat sem se spotaknil ob razmetavanje, tako lani kot tudi prejšnja leta. Zato ne bom ponavljal in svetoval. Oglejmo si raje kar na konkretnih primerih, kaj pomeni boj za dinar in dosledna politika varčevanja.

Neka moja prijateljica je pred časom prejela od Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tale dopis:

»Pri pregledu vašega obračuna plač za mesec oktober 1957 smo vas še naknadno obremenili za znesek din 8.— (osem, op. B. V.) in sicer za razliko prispevka itd. Pozivamo vas, da nam ugotovljeno razliko v znesku din 8.— takoj nakažete na naš tekoči račun.

Direktor:
(podpis nečitljiv).«

Kaj pravite na to? Mene je tolikšno prizadevanje v pogledu varčevanja ganilo prav do srca.

Res je sicer, da stane uradna kverta vsaj 2 dinarja in da je na njej znamka za 15 din, da papir tudi ni zastoj — pa kaj bi naštevati: recimo, da so stroški z direktorjevim podpisom vred okroglo 20 din. — Vse to je res, kot je res, da bo treba pri takem verčevanju tudi to socialno zavarovati.

Tudi v Piranu varčujejo. Kdo varčuje, pa poskušajte ugotoviti sami. Elektrificirani državljani namreč že od septembra sem niso plačali računov za elektriko, ker ni nikogar od podjetja blizu. Najbrž podjetje varčuje in ima namen »kasirati« za vse leto skupaj. Vprašanje je, če bodo potrošniki toliko privarčevali, da bodo lahko plačali vse obremenitve. Osebo pa me zelo zanima, kakšne kombinacije bo naredilo podjetje s tistimi državljani, ki so se in ki se bodo med tem preselili. To bo skakanja in pisarjenja!

Prav tako sodi k varčevanju naslednja zadeva. Kolikor sem informiran, imamo v našem okraju več gozdarjev, ki jim je njihova uprava dodelila kolesa, da bi lažje opravljali svojo službo, čeprav imajo nekateri take revirje, da bi morali kolesa kvečjemu nositi. Tu prihaja v poštev varčevanje, saj bo kolo trajalo večno. Na drugi strani pa imamo na primer cestarje, ki prehodi vsak dan tudi po petnajst kilometrov z doma na delo in nazaj, a se nihče ne spomni nanje. Ti na delu varčujejo s svojimi močmi, da si jih prihranijo za pešačenje domov.

Pri tem ne smemo pozabiti tudi na sežansko »Adrio«, ki je prav tako nagnjena k varčevanju. Ko je namreč zadnjič gripa spodnesla neko uslužbenko v tem uradu, ni bilo mogoče dobiti ne prostustne ne drugih maloobmejnih listin vse dokler ni spet ozdravila. Sporočajo mi, da je to trajalo nekako teden dni.

Tako. Upam, da sem dovolj nazorno pojasnil, kaj je varčevanje in kaj ni. Seveda so še drugačni primeri, ki bi jih lahko naštevali. Toda varčevati moram tudi jaz. In kje naj bi, če ne pri papirju? Vidite, zato ne morem vseh primerov tako na široko obdelati, kot bi po svojem pomenu zaslužili.

O drugih problemih pa prihodnjič. Vas pozdravlja
Vaš Vane

RIŽANSKI VODOVOD, Koper

razpisuje

delovno mesto

TEHNIČNEGA RISARJA

Plača po tarifnem pravilniku — Prijave z življenjepisom dostavite tajništvu uprave

ELEKTRO-KOPER,

Koper, Vojkovo nabrežje 6, sprejme takoj v službo:

- referenta za TP in meritve, mlajši inženir z nekaj prakse ali elektrotehnik z daljšo prakso;
- vodjo pogona, — elektrotehnik z daljšo prakso v pogonu oziroma operativni;
- tehničnega risarja, — manjša praksa in veselje do tega dela;
- šefa finančnega knjigovodstva, — srednješolska izobrazba s 5-letno prakso v finančnem knjigovodstvu podjetja;
- samostojnega knjigovodjo, — daljša praksa za delo v materialnem knjigovodstvu;
- pomožnega knjigovodjo, — manjša praksa za delo v materialnem knjigovodstvu;
- fakturista, — znanje strojepisja in obvladanje kalkulacij;
- stenodaktilografino, — s prakso v tem delu;
- elektromonterje, — za delo na omrežju visoke in nizke napetosti in transformatorskih postajah.

Pisemne ponudbe dostavite na tajništvo podjetja do 28. januarja 1958.

Plača po tarifnem pravilniku. Eventualna stanovanja zagotovljena po dogovoru.

Predsednik:
Mirko Jelerčič, 1. r.

Območja zborov volivcev za volitve v Republiški in Zvezni zbor (OBLO Koper)

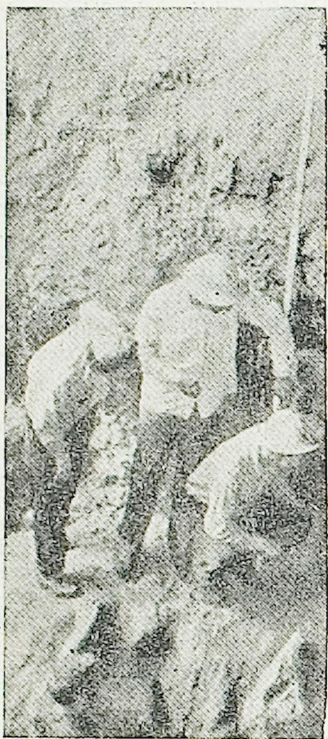
Zap. št.	Kraji, ki sestavljajo območje zbora volivcev	Kraj in datum zbora volivcev	voli delegatov za kandidacijsko konferenco rep. zbor	voli delegatov za kandidacijsko konferenco zvezni zbor
1.	Petronijeva, Delavalijska, Vergerijeva, Grizonijeva, Verdijeva, Mladinska	21. 1. 1958 ob 19. uri v dvorani ObLO	1	1
2.	Nazorjeva, Takov trg, Kocjančičeva, Trevizanijska, Belveder, Skladiščna, Ob Muzeljskem gradu Cikonijeva, Nabrežje F. Planina	22. 1. 1958 ob 19. uri v dvorani ObLO	1	1
3.	Titov trg, Garibaldijska, Triglav-ska, Barvarska, Čevljarska, Takova, Markonijeva, Muzieva, Budičinova, B. Bizjak	23. 1. 1958 ob 19. uri v dvorani ObLO	3	2
4.	Karlijeva, Kalogorgijeva, Velika vrata, Vidova, Ozka, Pri vratih, Manziolijeva, Benatijski trg, Matko Laginja, Giulianov trg, Nal-dinijska, Rižanska, Solinarska, Finijeva	21. 1. 1958 ob 19. uri v gostilni STADION	2	1
5.	Markov trg, cesta JLA, Karpacijev trg, Kolaričeva, Bolniški trg, Bolniška ulica, Pobočna, Santorijeva	24. 1. 1958 ob 19. uri v dvorani ObLO	2	1
6.	Gregorčičeva, Verzijeva, Agrarne reforme, Dimnikarska, Kačja, Repičev trg, Da pontijeva reber, Bastionijeva, Miklavčičeva, Pinc Tomažič, Istrska obala, Padlih za svobodo, Sabinijska, Kolarska, Serenijev trg, Serenijeva ulica	22. 1. 1958 ob 19. uri v italijanskem krožku	3	2
7.	Kosovelov trg, Zadružni trg, Zadržna ulica, Obzidna, Vrtina, Pobegova, Gimnazijski trg, Vitorijeva, Darko Marušič, Lazaretska, Kamnita, Valijeva, Tovar-niška, Zlatičeva, Montaronijeva, Kombijeva, Osvobodilne fronte, Stare pošte, Trg Brolo	22. 1. 1958 ob 19. uri v Strelskem domu	3	2
8.	Cankarjeva, Telovadniški trg, Konzulska, Nova Gorica, Gordanov trg, Zarotijeva, Levja, Gasilska, Gramsijev trg, Kmečka, Božič Sergio	20. 1. 1958 ob 19. uri v dvorani ObLO	2	10
9.	Destradijev trg, Ob strelskem jarku, Mirenska, Opekarska, Pri vodnjaku, Ribiški trg, Burlinijeva, Ribiška, Pekarniška, Bošadraga, Rotondijeva, Gallisova, Izolanska vrata	v gostilni Istranka 24. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
10.	Semedela, Pastoran, Campo Marzio, Barban	v sejni dvorani Slavnik 23. 1. 1958 ob 19. uri	3	2
11.	Giusterna, Prove, S. Mark	v gostilni Giusterna 24. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
12.	Kampel, Vrgaluč, Bošamarin, Salara, Paderna, bivša Postaja, Škocjan, Triban, S. Mihael, Manžan in Trikol	21. 1. 1958 ob 19. uri na sedežu KO Škocjan	3	2
13.	Vanganel, Cent. dolina, Hliban, S. Ubald, Bonini, Cerej, Kalisburg, Karlonska, Vel. Centur, Mali Centur, Montinjan, Potok, Cepinje, Mali Fikoni	Zadružni dom Vanganel 24. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
14.	Bertoki, Ariol, Križišče Rižana, Lazaret Rižana, del Prade, Sermin, del Santoma, Pompjan	25. 1. 1958 ob 19. uri Zadružni dom Bertoki	3	1
15.	Pobegi, Čezarji, Bržani, Cikuti, Kortina, Postaja, Porton, Rošeti, Furlani, Prade del Simci, Karan-koč, Znidarji, Kortina	ZD Čezarji-Pobegi 25. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
16.	Ankaran, Bonifika, Valdoltra, Goželj, Debeli rtič, Beneša, Kavarjola, Nikolaj, Katarina	23. 1. 1958 ob 19. uri v dvorani bolnice Ankaran	2	1
17.	Hrvatini, Cerej, Sodniki, Božiči, Norbedi, Fajti, Premančan, Bregeti, Jelerji, Kolomban, Brigida, Barisoni	v dvorani Hrvatini 18. 1. 1958 ob 19. uri	4	2
18.	Skofija I., II. III. in IV. ter Valmarin	ZD Skofije 21. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
19.	Tinjan, Kolomban, Slatine, Retine, Rombi in Urbanci	Tinjan-šola 19. 1. 1958 ob 14. uri	1	1
20.	Plavje, Badiha, Beloglav	Plavje-šola 23. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
21.	Smarje, Grintovec, Kaverljag	Smarje ZD 24. 1. 1958 ob 19. uri	3	2
22.	Gažon, Sergaši, Križišče	Gažon-šola 18. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
23.	Pomjan, Zupančiči, Fjeroga, Dili	Pomjan-šola 19. 1. 1958 ob 11. uri	1	1
24.	Koštabona, Škrline	Koštabona šola 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
25.	Pučje, Planjave, Brič	Pučje-Mlin 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
26.	Krkavče, Rov, Hribi, Žvabi, Škr-ljevec	Krkavče LD 25. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
27.	Marezige, Burji, Sabadini, Bržani, Škrgati, Krmci, Bernetiči, Rokavci, Babiči, Rojci, Maran-cini	ZD Marezige 25. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
28.	Boršt, Baratali, Zanakoliči, Gorenjci, Glem, Škrljevec, Labor, Hrpejci	Boršt LD 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
29.	Truške, Zabavlje, Bočaji, Kozlo-viči, Juraši, Vršič, Kortina, Gonjači	Truške-šola 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
30.	Lopar	Lopar LD 21. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
31.	Trsek	Na sedežu SZDL 22. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
32.	Pridvor, Kortina, Tomažiči, Cerej, Boškari, Gregoriči, Turki, Pečki, Dolani, Dvori, Vrtine, Bužarji, Fikoni, Sušeti, Kocjan-čiči in Kavaliči	ZD Pridvor 21. 1. 1958 ob 19. uri	2	1
33.	Dekani, Cepki, Miši, Postaja, Santini, Nedelja, Mlini	ZD Dekani 24. 1. 1958 ob 19. uri	3	2
34.	Rižana, Cepki, Rožar, Krnica, Stepani, Kortine	V gostilni 25. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
35.	Črni kal, Gabrovica	V gostilni Črni kal 25. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
36.	Kastelec, Socerba	V Kastelec 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
37.	Osp	LD Osp 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
38.	Crnotiče, Praproče	Cernotiče šola 23. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
39.	Loka, Bezovica, Podpeč	Loka v šoli 25. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
40.	Hrastovlje, Dol	Dol v šoli 19. 1. 1958 ob 10. uri	1	1
41.	Zanigrad, Zazid, Brežec	Zazid v šoli 19. 1. 1958 ob 10. uri	1	1
42.	Gračiče, Poletiči, Galantiči, Bel-li kamen, Smokvica, Popetre in Butari	V Gračišču v šoli 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
43.	Kubed, Mohoreč, Mostišče	Kubed v gostilni 21. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
44.	Sočerga, Lukini, Olik, Seki, Karli, Pisari, Marsiči	Sočerga ZD 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
45.	Movraž, Dvori	Movraž v šoli 18. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
46.	Trebeše, Tuljaki, Sukljani, Soko-liči	Trebeše šola 23. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
47.	Gradn, Brezovica, Rosiči, Kortine, Kaline, Sirči, Pavliči, Abi-tanti	V Gradinu KU 19. 1. 1958 ob 13. uri	1	1
48.	Pregara, Buželj, Kristije, Sv. Simon, Reparac, Brežinarji, Tu-niši	V šoli 19. 1. 1958 ob 13. uri	1	1
49.	Topolovec, Hrvoji, Zernjovec, Mučenigli, Belvedur	V Hrvojih v šoli 19. 1. 1958 ob 19. uri	1	1
Koper, januarja 1958.				

SVETOVNE METEOROLOŠKE KARTE

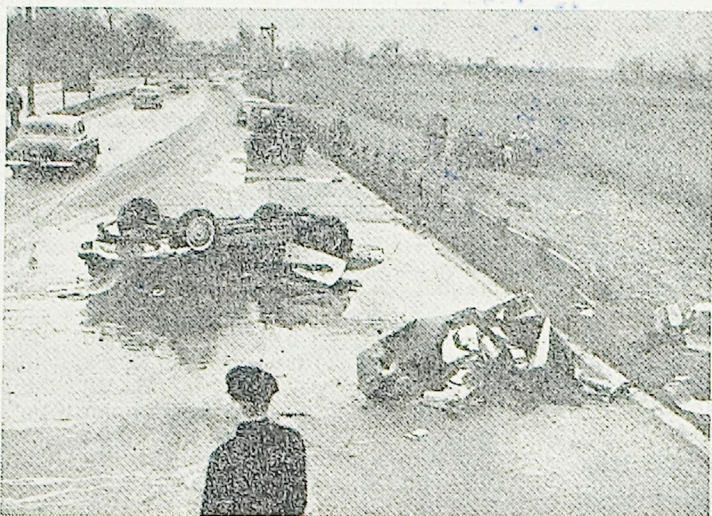
Mednarodna zveza za telekomunikacije pri Združenih narodih je dosegla, da bo Svetovna meteorološka organizacija izdala posebne vremenslovske karte, iz katerih bo razvidno gibanje neviht po vsej zemeljski krogli. Priprave so trajale tri leta. Zbrani podatki bodo izšli v seriji 17 kart, ki bodo prikazovale število viharov dni v vsakem mesecu, tromesečju in letu.

TURISTI V SIBIRIJI

Vsa Sibirija je bila doslej zaprta za tuje turiste. Takšen režim je vladal v Sovjetski zvezi dolga leta. Prejšnji teden pa je sovjetska turistična agencija Inturist objavila vest, da si bodo od letos naprej tuji turisti lahko ogledali tudi Sibirijo in druga doslej zaprta področja. S tem v zvezi so v večjih sibirskih središčih, kot so Irkutsk in druga mesta, že začeli pripravljati vse potrebno za sprejem turistov, saj pričakujejo, da bo veliko zanimanje za obisk teh krajev.

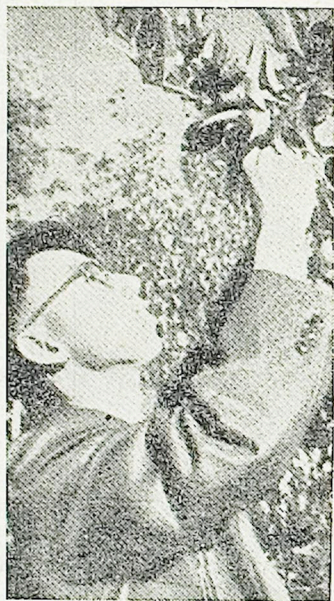

Potres v Perziji. Ni dolgo tega, ko smo brali v časopisu o velikem potresu, ki je zajel nekatere pokrajine na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Posebno so bili prizadeti nekateri predeli v Perziji, kjer je potres porušil mnoga naselja. Več tisoč ljudi je našlo smrt pod ruševinami.

Novoletne akrobacije. Kot vidimo na naši sliki, se niso zaletavali ob praznikih samo pri nas. Sedemnajstletna newyorška študentka si je »sposodila« avto in pognala po ravni cesti s hitrostjo 200 km na uro. S to hitrostjo je zadela v drugo vozilo, od katerega se je odbila v tretje ter nazadnje pristala na travniku. Bilanca, 2 mrtva in več ranjenih. Le študentka, ki je povzročila nesrečo, je ostala nepoškodovana.

Drevo prijateljstva. V sadovnjaku sočinjske znanstvene poljedelske postaje raste čudno drevo. Vsaka veja rodi drugačen sad. Navada je namreč, da vsak znanstvenik, ki pride iz tujine in obišče omenjeno postajo, cepi na drevo novo vrsto. Na sliki vidimo predstavnika kitajskih znanstvenikov, ki pritrjuje svoj cepič.

Elektronski prevajalec

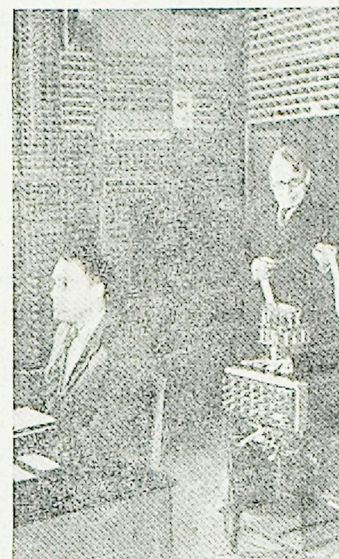
V neki znanstveni ustanovi v Washingtonu so te dni začeli uporabljati pri prevajanju znanstvenih del najodobnejši elektronski stroj, ki lahko prevede v četrt ure 30.000 besed. Prevajalec-robot prevaja iz ruščine v angleščino. Ker gre izključno za prevajanje znanstvenih del, se slišijo tudi

KAZEN ZA POMOČ

Neka postarna ameriška filmska igralka je obupala nad življenjem in si prerezala žile. Rešila jo je sosedka, s katero sta si bili dobri prijateljici. Ko se je igralka v bolnišnici prebudila iz nezvesti, je bila prva stvar, ki jo je naredila, ta, da je poklicala advokata in razveljavila svojo oporoko, ki jo je naredila pred poskusom samomora v korist prav tiste sosede, ki jo je rešila.

PRODANO NAJVEČJE POSESTVO NA SVETU

Največje posestvo na svetu je menjalo svojega lastnika. To posestvo leži na meji med ameriškima državama Kalifornijo in Nevado, meri pa nič manj kot 520.000 ha. Seveda ni vse to rodovitna zemlja. Mnogo je planin, močvirij in puščave. Zato tudi prodajna cena ni bila ravno visoka: kupec je odšel vsega dva in pol milijona dolarjev.

Tej napravi pripisujejo nekateri velike zasluge za izstrelitev obeh »Sputnikov«. Izračunala je namreč vse potrebne podatke in opravila delo, ki bi se sicer vleklo mesece in mesece, v nekaj dneh. Naprava je elektronski računski stroj na Inštitutu za matematiko moskovske univerze.

HLADILNIKI PO SVETU

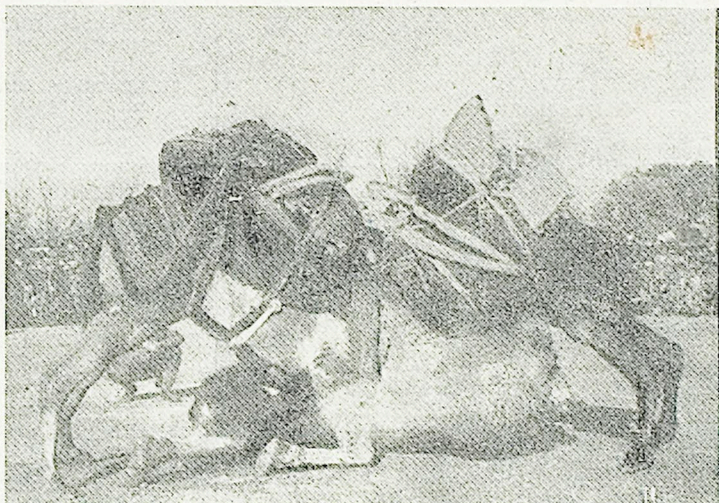
Po najnovejši statistiki pride na sto gospodinjstev v ZDA 92 hladilnikov, na Švedskem 84, v Švici 22, na Danskem 15, v Zahodni Nemčiji 14, v Franciji 13, v Angliji 10, v Avstriji 7 in na Nizozemskem 4. Koliko pri nas, statistika ne pove.

AVTOMOBILIZEM V ŠVICI

Je izredno razvit. Vsak osmi Švicar je motoriziran. V teku zadnjega leta je število avtomobilov in motorjev naraslo za nadaljnjih 10 odstotkov in znaša trenutno nad 668.000. Odlično uspeva tudi uvoz te vrste prevoznih sredstev. Samo v lanskem oktobru n. pr. je Švica uvozila 4499 avtomobilov v skupni vrednosti 28 milijonov švic. frankov. Največ iz Zahodne Nemčije. Leto prej je uvozila 34 avtomobilov manj, stali pa so nad 32 milijonov frankov.

POLŽJA INVAZIJA

Japonsko otočje so začeli ogrožati — polži. Gre za posebno vrsto tako imenovanega afriškega polža, ki se izredno hitro množi. Ob tem pa je tako požrešen, da požre in uniči vse, kar je zelenega. Primerjajo ga s koblicami in proti njemu ni doslej znano nobeno učinkovito sredstvo.

Kamelji boj. Medtem ko nekateri narodi uživajo pri biko-borbah, drugi pri petelinjih bojih in podobno, so na Bližnjem vzhodu v navadi boji med kamelami. Čeprav so te živali sicer zelo miroljubne, se v spopadu med seboj strašno borijo. Podobni prizori, kot ga vidimo na naši sliki, niso v nekaterih azijskih državah nič nevsakdanjega.

KOŽNE BOLEZNI

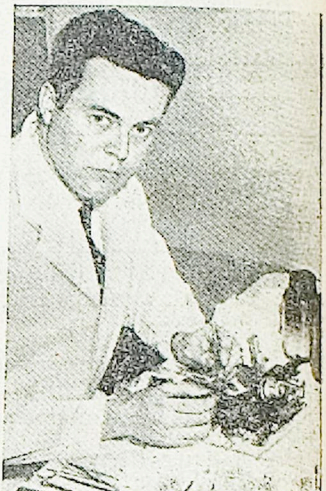
so velika nadloga človeštva, ki ji v nekaterih primerih ne morejo do živega niti najslavnejši specialisti. Po najnovejših statističnih podatkih je dognano, da pozna zdravstveni svet nad 2100 vrst kožnih nevsučnosti, ki širom po svetu mučijo ljudi.

ŽELEZNICE V ZDA NAZADUJEJO

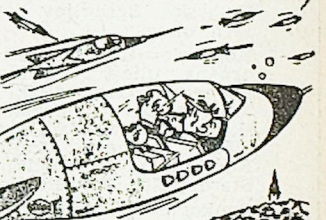
V prvih desetih mesecih preteklega leta so znašali dohodki železniških družb v ZDA 617 milijonov dolarjev, medtem ko so leto dni prej v istem razdobju zaslužile 716 milijonov dolarjev.

NAJNOVEJŠA GRAMOFONSKA PLOŠČA

Italijanski inženir Rubbiani je izumil gramofonsko ploščo, ki istočasno zaznava zvok in sliko. Ob odigravanju plošče se pojavi na slikovnem senčniku tudi njen optični posnetek.

Ustvariti hoče nadčloveka. To nalogo si je zadal Američan dr. Alan Fischer. Seveda ne gre za takšnega nadčloveka, kot ga je mislil ustvariti Hitler, pač pa za ustvaritev nove vrste ljudi, ki bi se odlikovali po telesnih in duševnih vrlinah. Učeni doktor pravi, da je to mogoče doseči s pomočjo določenih hormonov.

— Neprevidneži! Vozi najmanj 20.000 km na uro. Jaz pa pravim: »Počasi se da leč pride.« 15.000 km na uro je kar dovolj...

ERNEST HEMINGWAY,

Slovo od orožja

86

POSLOVENIL RADO BORDON

Naslonil sem se na vesla in prislunil. Bilo je brnenje motornega čolna na jezeru. Zaveslal sem čisto k bregu in se potuhnil. Brnenje se je približalo; potem sva v dežju, tik za nama, zagledala motorni čoln. V njem so bili na krmi štirje guardie di finanza, s poveznjenimi klobuki, kakršne nosijo alpini,* s plašči z zavihanimi ovratniki in s karabinkami čez pleča. V tako zgodnjem jutru so bili vsi videti zaspani. Videl sem rumene trakove na njihovih klobukih in rumene značke na ovratnikih njihovih plaščev. Motorni čoln je spet zabrnul in izginil v dežju.

Zaveslal sem spet na odprto jezero. Če sva bila že tako blizu meji, nisem hotel, da bi me pozdravil kak stražar na cesti. Ostal sem daleč na jezeru, od koder je bilo komaj videti obalo, in sem tri četrt ure veslal v dežju. Vnovič sva zaslišala nekaj motorni čoln, toda potuhnil sem se, dokler brnenje motorja ni zamrlo na jezeru.

»Mislim, da sva v Švici, Cat,« sem rekel.

»Zares?«

»Tega ne moreva zatrdno vedeti, preden ne zagledava švicarskih vojakov.«

»Ali pa švicarsko mornarico.«

»Švicarska mornarica ni za naju prav nobena šala. Zadnji motorni čoln, ki sva ga slišala, je bil verjetno švicarska mornarica.«

»Če sva v Švici, si lahko privoščiva krepak zajtrk. V Švici imajo čudovite žemlje, maslo in marmelado.«

Zdaj se je že popolnoma zdanilo in padal je droben dež. Veter je še vedno pihal v isti smeri po jezeru in videla sva, kako se od nas proti bregu oddaljujejo beli, penasti valovi. Bil sem prepričan, da sva v Švici.

Za drevesi na obali je bilo mnogo hiš, po obali pa je peljala pot k vasi s kamnitimi hišami. Na griču je bilo tudi nekaj vil in cerkev. Gledal sem na cesto, ki je peljala ob obali, da bi vedel, če je kje kak stražar, toda nobenega nisem opazil.

Cesta je zdaj peljala tik ob jezeru in zagledal sem vojaka, ki je prišel iz kavarne na cesto. Bil je oblečen v sivozeleno uniformo in nosil je čelado, podobno nemški. Obraz mu je žarel od zdravja in nosil je majhne, ščetkaste brke. Opazoval naju je.

»Pomahaj mu,« sem rekel Catherine.

Pomahala mu je, vojak pa se je v zadregi nasmehnil in prav tako pomahal. Začel sem veslati počasneje. Bližala sva se delu jezera, ki je pripadal vasi.

»Vsekakor morava biti že na drugi strani meje,« sem rekel.

»Biti morava sigurna, dragi. Ne smeva dopustiti, da naju vrnejo čez mejo.«

»Meja je daleč zadaj. Mislim, da je to carinska postaja. Skoraj prepričan sem, da je to Brissago.«

»Kaj tu ni Italijanov? V carinskih krajih sta vselej obe narodnosti.«

»V vojnem času ne. Ne verjamem, da puščajo Italijane čez mejo.«

Bilo je prijazno mestce. Ob obali je bilo mnogo ribiških čolnov in po stebričih so bile razgrnjene ribiške mreže. Rosil je droban novembrski dež, toda vse je bilo videti veselo in čisto, celo v dežju.

»Se bova torej izkrcala in zajtrkovala?«

»Prav.«

Pritisnil sem krepko z levim veslom in se približal bregu, potem pa sem čoln izravnal in ga potisnil k obali. Zložil sem vesla v čoln, zgrabil za železni obroč in stopil na mokri kamen. Bil sem v Švici.

Privezal sem čoln in stegnil roko h Catherine.

»Pridi, Cat. To je čudovit občutek.«

»Kaj pa kovčka?«

»Pusti ju v čolnu.«

Catherine je stopila iz čolna in bila sva skupaj v Švici.

»Kako krasna dežela,« je rekla.

»Kaj ni čudovito?«

»Zdaj pojdiva zajtrkovat!«

»Kaj ni to čudovita dežela? Ljubim tla, ki jih občutim pod nogami.«

»Tako sem omrtvičena, da jih ne čutim prav dobro. Toda zdi se mi, da je to čudovita dežela. Dragi, ali razumeš, da sva zdaj tu in ne več v tistem prekletem kraju?«

»Seveda razumem. Zares razumem. Prej nisem nikdar ničesar razumel.«

»Poglej te hiše! Kaj ni to lep trg? To je kraj, kjer lahko zajtrkujeva.«

»Kaj ni prijeten tale dež? V Italiji ni nikoli bilo takega dežja. To je vesel dež.«

»In midva sva tu, dragi! Razumeš, da sva tu?«

Stopila sva v kavarno in sedla za čisto, leseno mizo. Oči so se nama svetile od vznemirjenja. Krasna ženska čistega videza s predpasnikom je stopila k nama in naju vprašala, česa želiva.

»Žemlje, marmelado in kavo,« je rekla Catherine.

»Obžalujem, toda v vojnem času nimamo žemelj.«

»Torej kruh.«

»Lahko vama ga prepražim.«

»Prav.«

»Rad bi tudi nekaj ocvrtih jajc.«

»Koliko jajc za gospoda?«

»Tri.«

»Vzemi štiri, dragi.«

»Štiri jajca.«

Ženska je odšla. Poljubil sem Catherine in jo krepko prijel za roko. Gledala sva drug drugega in kavarno.

»Dragi, dragi, kaj ni lepo?«

»Krasno je,« sem rekel.